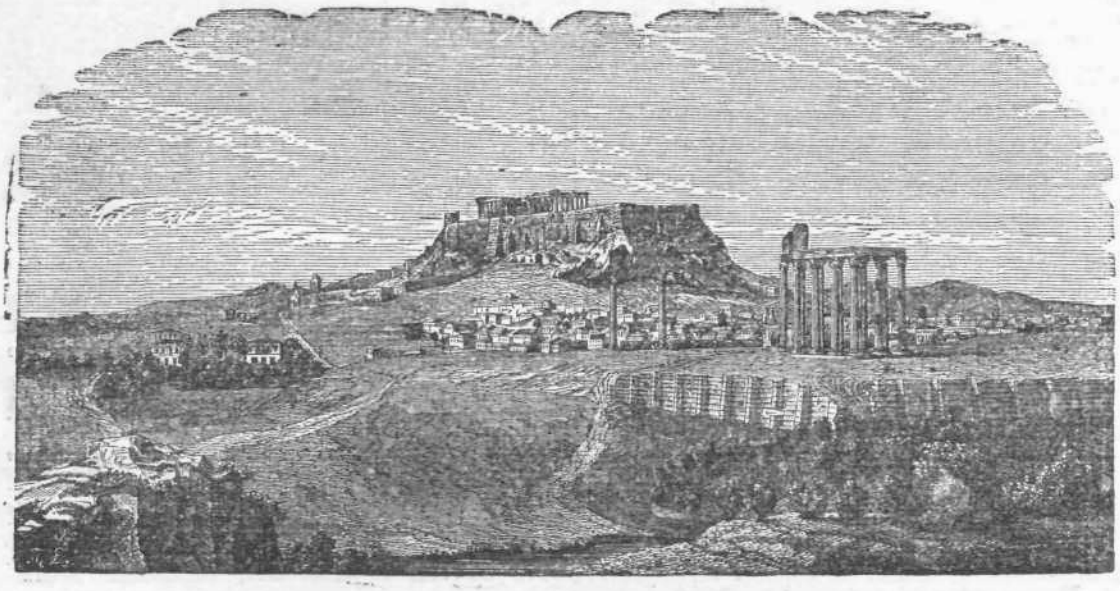

ΠΑΝΔΩΡΑ.

1 ΙΟΥΛΙΟΥ, 1869. ΤΟΜΟΣ Κ'. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 463.

ΠΕΡΙ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΑΡΧΑΙΟΙΣ ΕΛΛΗΣΙ.

(Συνέχ. Ἴδε φυλλ. 461.)

Γένεσις τῆς μουσικῆς.

Ἡ ἀρχὴ τῆς μουσικῆς εἶναι ἀβέβαιος, διχογνομοῦσι δὲ οἱ λόγιοι περὶ αὐτῆς.

Χαμοκλέων ὁ Πυντικὸς, λέγει παρ' Ἀθηναίῳ, ὅτι ἡ εὕρεσις τῆς μουσικῆς ἐπενοήθη παρὰ τῶν ἀρχαίων ἀπὸ τῶν ἐν ταῖς ἐρημείαις ᾀδόντων ὀρνίθων (1)· καὶ ὁ Λουκρήτιος δὲ Κάρος (2) ὁμοφωνεῖ μετὰ τοῦ Ἕλληνος, προσθέτων ὅτι καὶ ἐκ τοῦ συριγμοῦ τῶν ἀνέμων ἐδιδάχθησαν νὰ ἠχῶσι διὰ τῶν ἀγροτικῶν καλάμων. Τινὲς, κατὰ τὰ ὑπὸ τοῦ Ζαρλίνου λεγόμενα, γνωματεύουσιν ὅτι τῆς *μουσικῆς* τὸ ὄνομα παράγεται ἐξ Αἰγυπτιακῆς ἢ Χαλδαϊκῆς λέξεως, σημαινούσης *ἦχον τοῦ ὕδατος*. Ὁ πατὴρ Κίρκερ ἐτυμολογεῖ ἁπλῶς αὐτὴν ἐκ τῆς αἰγυπτιακῆς λέξεως Moys, καὶ διατείνεται ὅτι ἡ μουσικὴ ἐφευρέθη εἰς τὰ ἕλη τοῦ Νείλου, ἔνθα ἀφθόνως φύονται κάλαμοι, δι' ὧν ἐσχημάτιζον οἱ Αἰγύπτιοι τὰς πρώτας σάλπιγγας.

Ἀλλὰ χωρὶς νὰ περιπλανώμεθα εἰς χιμαιρικὰς ἐτυμολογίας, νομίζομεν τὴν μουσικὴν ὁμήλικα τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὅτι ὑπὸ τῆς φύσεως ἐδωρήθη αὐτῷ ὡς ὁ λόγος, καθ' ὅσον σύμπασα ἡ πλάσις ἐπαναπαύεται ἐν τῇ ἁρμονίᾳ.

(1) Ἀθήν. Βιβλ. Θ', 390. (2) De rer. nat. lib. V.

Μουσικὴ τῶν μυθικῶν χρόνων.

Ἐν γένει δοξάζεται ὅτι οἱ ἄνθρωποι προσδιώριζον εἰς τὰ ἀνθρώπινα καθιδρύματα θεότητά τινα ὡς ἐφευρετήν. Ὁ Ζεὺς ἐστὶν ὁ πρῶτος, ἐν τοῖς τοῦ Ὀλύμπου θεοῖς, ἐπιδράσας ἐν τῇ μουσικῇ, θεωρούμενος ὡς πατὴρ ἀνδρῶν τε καὶ θεῶν. Ὁ Ἡσίοδος διηγεῖται ὅτι μόλις ἡ Ῥέα ἔτεκε τὸν Δία, καὶ ὅπως μὴ φονευθῇ ὑπὸ τοῦ πατρός του, κατὰ τὴν μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Τιτᾶνος συνομολογηθεῖσαν συνθήκην, ἐξαπέστειλεν αὐτὸν εἰς Κρήτην, συστήσασα αὐτὸν τοῖς Κουρήταις, οἵτινες ἐκομίσαντο τοῦτον εἴς τι ἄντρον τοῦ ὄρους Οἴτης. Ἵνα δὲ οἱ κλαυθμυρισμοί του μὴ ἀνακαλύψωσι τὴν ὕπαρξίν του, ἐθορύβουν πλήττοντες ἀλλήλας τὰς ἀσπίδας, συνωδεύοντες δὲ τοὺς ἤχους αὐτῶν μετὰ κραυγῶν. Ἐντεῦθεν τὰ πρῶτα ὄργανα, ὡς διηγεῖται ὁ μῦθος, θὰ ὑπῆρξαν ὄργανα πλήξεως.

Ὑπερτερήσας καὶ νικήσας τοὺς Τιτᾶνας ὁ Ζεὺς, ἔπεμψεν ἐν τῇ γῇ τοὺς υἱούς του θεοὺς, νὰ παλινορθώσωσι τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ὁ Ἀπόλλων ἐδίδαξεν ἐν τῇ φυλῇ τοῦ Προμηθέως τὴν μουσικήν. Ἡ Παλλὰς ἐδίδαξεν αὐτῇ τὸν ἦχον τοῦ αὐλοῦ, ὃν εἶτα ἐπέρριψε χλευασθεῖσα παρὰ τῆς Ἥρας, ὅτε ἤχησε διὰ

τούτου ἐν τῷ συμποσίῳ τῶν θεῶν, διὰ τὴν παράμορφον ὄψιν ἣν τῇ προὐξένει. Ὁ Ἑρμῆς ἐφεῦρε τὴν λύραν, καὶ ὁ Ὅμηρος ἐν τῷ ὕμνῳ του πρὸς τὸν θεὸν τοῦτον περιγράφει τὸν τρόπον καθ' ὃν ἐφεῦρεν αὐτήν.

Ἔνιοί τινες συνέχεον τὴν λύραν μετὰ τῆς κιθάρας· ἀλλ' ὁ Πίνδαρος, πρῶτον ἐφευρετὴν τῆς μὲν πρώτης ἀναφέρει τὸν Ἑρμῆν, τῆς δὲ δευτέρας, τὸν Ἀπόλλωνα.

Συνετέθησαν διάφοροι ὕμνοι καὶ ᾄσματα εἰς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐξ ὧν τινὰ μὲν λέγονται *Παιᾶνες*, ᾀδόμενα ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν, ὡς γράφει ὁ Ὅμηρος (1), ἕτερα δὲ *Πίθυα*, συνοδευόμενα ὑπὸ τοῦ ἤχου τοῦ αὐλοῦ, ὅπως καταπραΰνωσιν αὐτὸν ἐκ τῆς προσβολῆς ἣν ἔλαβε παρὰ τοῦ Μαρσίου καὶ τοῦ Σιληνοῦ, ὡς βεβαιοῖ ὁ Παυσανίας, ὅστις περιγράφει καὶ ἕτερον εἰσέτι ᾆσμα καλούμενον *Προσῴδιον*, συντεθὲν ὑπὸ τοῦ Εὐμέλου πρὸς σεβασμὸν τοῦ Θεοῦ ἐκείνου, ᾆσμα ὅπερ εἶτα, ὡς ἀναφέρει ὁ Vossio ἐπὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ Ἰουλίου Πολλουκίου, συνωδεύετο ὑπὸ τῆς κιθάρας. Καὶ ὁ Βάκχος ἐφεῦρεν ᾄσματά τινα, συνοδευόμενα ἐκ τῶν κυμβάλων, μεταχειριζόμενα δὲ εἰς τὰς πανηγύρεις του τὰς καλουμένας *Βακχεῖα*, *τριετήρια ὄργια*, καθὸ ἀνὰ τριετίαν πανηγυριζόμενα.

Ὁ Στράβων, ὁ Λουκιανὸς (2) καὶ ὁ Σουΐδας (3) διαβεβαιοῦσιν ὅτι ὁ Βάκχος συνωδεύετο ὑπὸ ποικίλων ὑπουργῶν, ἐν οἷς οἱ Σάτυροι, Σιληνοί, Βακχισταί, καὶ ἕτεροι· ἔνιοί τινες ἀναφερόμενοι διὰ τῆς λέξεως αὐλισταὶ (cicuticines), ἤτοι ᾀδοντες τὴν σύριγγα (4). Ὀρχοῦνες δ' εἰσέτι καὶ πρὸς τὸν ἦχον ἄλλων ὀργάνων, ὡς τυμπάνων, ξυστηρίων, αὐλῶν (tibie) (αἱ καθ' ἡμᾶς φλογέραι), κροτάλων, κιθαρῶν καὶ σαλπίγγων (5), ὡς δείκνυνται γεγλυμμένα εἰς τὸ Ῥωμαϊκὸν Μουσεῖον τῆς Chause (6). Mich. de la Chause Rom. mus, T. I, Sec. 2, tab. 9, p. 56, ἐν ταῖς Ἀρχαιότησι τοῦ πατρὸς Montfaucon. Antiq. expli., cap. XI, e descritti nel Musco Etrusco del Gori. Mus. Etrux. Francisci Gorii. T. II.

Περιφανεῖς ὑπῆρξαν οὐ μόνον ἐν τῇ ποιήσει καὶ τῇ μουσικῇ, ἀλλ' ἐν πάσῃ παιδεύσει καὶ ὡραίᾳ τέχνῃ, ὡς μαρτυροῦσιν ὁ Πλούταρχος, ὁ Πλάτων, καὶ ἰδίως ὁ Καλλίμαχος. Ἡ Καλλιόπη, ἀναφέρει ὁ ποιητὴς ἐκεῖνος, ἐφεῦρε τὸ ᾆσμα πρὸς ὕμνον τῶν ἡρώων· ἡ Κλειὼ τὴν κιθάραν· ἡ Εὐτέρπη ἐτέρπετο διὰ τῆς τραγῳδίας· ἡ Μελπομένη διέδωκε τὸ ὄργανον τὸ καλούμενον βάρβιτον· καὶ ἡ Τερψιχόρη τὸν αὐλὸν (tibia)· ἡ Ἐρατὼ ἤτο ἔφορος τῆς Λυρικῆς· ἡ Πολύμνια προσέθηκε τὴν ἁρμονίαν· αἱ τοῦ οὐρανοῦ κινήσεις καὶ τῶν ἀστέρων περιεγράφησαν ὑπὸ τῆς Οὐρανίας· καὶ ἡ Θάλεια ὑπῆρξε διδάσκαλος τῆς κωμῳδίας.

Ἀξιοῦσι τινὲς ὅτι αἱ μοῦσαι, μετὰ τῶν ᾀσμάτων καὶ τῶν ὀρχήσεων των σὺν τῷ Ἀπόλλωνι, ἐπαρουσίαζον τὴν συμφωνίαν ὅλης τῆς πλάσεως, καὶ τὴν περιστροφὴν τῶν σφαιρῶν καὶ τῶν οὐρανίων κύκλων, καὶ ὅτι ἐξ αὐτοῦ τούτου τοῦ Ἀπόλλωνος ἐδιδάχθησαν ἐν τῇ μουσικῇ, διὸ, ὡς ὁδηγός των ἐκαλεῖτο «Μουσηγέτης».

Προστίθησι δ' ὁ Φουλγέντσιος (1), ἐπὶ τῇ μαρτυρίᾳ πολλῶν ἀρχαίων συγγραφέων, ὅτι ὁ Ἀπόλλων εἰκονογραφεῖτο σὺν δεκαχόρδῳ κιθάρᾳ μετὰ τῶν ἐννέα μουσῶν, ὅπως ἀναδείξωσιν ὅτι δέκα εἰσὶ τὰ μέρη ἐξ ὧν σχηματίζεται ἡ ἀνθρώπινος φωνή· ἤτοι τέσσαρες ὀδόντες κείμενοι ἀπέναντι ἀλλήλων, πληττόμενοι ὑπὸ τῆς γλώσσης, τοῦ ἑνὸς τῶν ὁποίων ἐλλείποντος γεννᾶται μᾶλλον συριγμὸς ἢ φωνή· δύο χείλη, ὡς κύμβαλα χρησιμεύοντα εἰς τὸ ὁμιλεῖν· ἡ γλῶσσα τὰς τοῦ πλήκτρου λειτουργείας πράττουσα· ὁ οὐρανίσκος οὗ τινος τὸ κοίλωμα παράγει τὸν ἦχον· ὁ λάρυγξ χρησιμεύων ὡς αὐλός· καὶ ὁ πνεύμων ὁ ὡς φυσητήριον διενεργῶν.

Περὶ ἐλασσόνων ἢ ἡμιθέων.

Ὁ Πὰν, θεὸς τῶν ποιμένων, ὑπῆρξεν εὑρέτης τῆς σύριγγος, τὸν τρόπον τῆς εὑρέσεως τῆς ὁποίας περιγράφει ὁ Ὀβίδιος, λέγων ὅτι ὁ σάτυρος κατελήφθη ὑπὸ σφοδροῦ πάθους, διά τινα νύμφην ὀνόματι Σύριγγα, αὕτη δ' ἀποστρεφομένη τὸν ἔρωτά του καὶ φεύγουσα αὐτὸν, τὸν συνήντησεν εἴς τινα ποταμόν.

Là dove giunta pregò le sorelle
Che volesser salvarla in alcun modo,
E s'appresser le piante tenerelle
Al terren paludoso e poco sodo,
Che tutte l'ossa sue si fêr cannelle,
Ch'ogni giuntura sua si fece un nodo,
Che gran foglie si fêr le vesti tosto
E tutto il corpo suo tenner nascosto.
E che correndo Pane in abbandono
Pensò tenerla e sfogar la sua voglia,
E che prese una canna, d'onde un tuono
Flebil uscia come d'uom che si doglia,
Che mentre ella spirò, rendè quel suono
Il vento mosso in quella cava spoglia
E come Pan da tal dolcezza preso
Disse: Invan non avrò tal suono inteso.
E di non pari calami compose
Con cera aggiunti il flebile istrumento
A cui poscia Siringa nome pose
Del nom suo da quel dolce lamento (2).

Ὁ Πὰν, πλὴν τῆς σύριγγος ἐφεῦρε κατὰ Πλίνιον, καὶ τὸ μοναύλιον, ἤτοι τὸν καλάμινον αὐλὸν, ὅρ-

(1) Ἰλιάδ. βιβλ. Α'. (2) Βιβλ. Ι. τῆς γεωγρ. (3) Περὶ ἐρχήσεως. (4) Ἐκ τοῦ Λατιν. cicuta (κάλαμος) Satisvi, Panes Bacchoe Sileni sunt Bacchi Comites». (5) Gyraldus, Histor. Deor. Syntag. XV. (6) Lucrezio, De rev. natura, lib. IV.

(1) Fulgentius, Mythologia.
(2) Metamorfosi d'Ovidio, lib. 1, trad. dell'Anguillara.

γανον συντεθειμένον ἐξ ἑνὸς μόνου καλάμου. Ὁ Λουκιανὸς ἱστορεῖ τὸν Πᾶνα ὡς μουσικὸν, ὀρχηστὴν καὶ κυνηγόν.

Ὁ Σιληνὸς συνεμερίσθη μετὰ τοῦ Πανὸς τὴν τιμὴν τῆς ἐφευρέσεως τοῦ σωλῆνος τοῦ αὐλοῦ· ἐὰν δὲ πιστεύσωμεν εἰς τὸν Εὐφηνίονα, ἀναφερόμενον ὑπὸ τοῦ Ἀθηναίου, ἦν καὶ οὗτος μουσικὸς καὶ συνεταῖρος τοῦ Βάκχου. Μετὰ τοὺς σατύρους ἔρχονται αἱ Σειρῆνες, ὡς καὶ αὗται κατατασσόμεναι ἐν τῇ τάξει τῶν ἡμιθέων.

Περὶ Σειρήνων.

Αἱ Σειρῆνες λαμβάνουσι τὴν ὀνομασίαν των ἐκ τῆς λέξεως Σὶρ, δηλούσης ᾆσμα, ἐντεῦθεν εἶτα ἐκ τῆς Σιρὲν σημαινούσης *τέρας εὔμολπον*, παράγεται ὁ μῦθος τῶν Σειρηνῶν. Ἦσαν δὲ θυγατέρες, κατὰ τὸν Αἰγίνιον, τοῦ ποταμοῦ Ἀχελῴου καὶ τῆς Μούσης Μελπομένης, ἢ ὡς ἕτεροι δοξάζουσι, τῆς Καλλιόπης καὶ τῆς Τερψιχόρης. Ἐμυθολόγουν οἱ ποιηταὶ ὅτι εἶχον πτέρυγας· τὸ ἀνώτερον μέρος τοῦ σώματος ὡς γυναικὸς, τὸ κατώτερον ὡς πτηνοῦ ἢ ἰχθύος. Κατὰ τὸν Παλαίφατον, διὰ τοῦ ᾄσματός των ἐγοήτευον καὶ παρέσυρον τοὺς πλέοντας ἱστάμεναι εἴς τινας θαλασσίους σκοπέλους, ὅθεν εἶτα ἐρρίπτοντο κατὰ τῶν δυστυχῶν αὐτῶν καὶ τοὺς κατεβρόχθιζον. Ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν, κατὰ τὴν κοινοτέραν δοξασίαν ἦσαν τρεῖς, δι' ἃς ὁ Ὀβίδιος εἰς τὰς Μεταμορφώσεις ᾄδει.

Fur tre graziosissime sorelle
Figlie al Fiume Acheleo che si trovaro
Cogliendo il fior con molte altre donzelle
Quando l'eterne tenebre involaro
La figlia di colei che ancor commove
Col pianto e con parole il Cielo e Giove
. . . . . .
Fur si felici e nobili nel canto
Che ancor per tutto il mondo il grido e il vanto.

Κατὰ τὴν γνώμην τινῶν οὐ μόνον ἦσαν ἔμπειροι εἰς τὸ ᾆσμα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ ἠχεῖν ὄργανα. Εἰς τὸ Τυρρηνικὸν Μουσεῖον τοῦ Gori φαίνονται τρεῖς Σειρῆνες, ἐξ ὧν ἡ ἐν τῷ μέσῳ φαίνεται κρατοῦσα τὸν αὐλὸν συντιθέμενον ἐξ ἑπτὰ καλάμων, ἡ ἑτέρα μετὰ τοῦ πλήκτρου ἠχεῖ τὴν λύραν, καὶ ἡ τρίτη τὸ μοναύλιον, ἤτοι ἕνα μόνον αὐλόν. Ἐν τοῖς μνημείοις τοῦ Gronovio καὶ τοῦ P. Montfaucon δείκνυται διαφορά τις, καθ' ὅσον μία τῶν Σειρήνων ἠχεῖ δύο ἀντὶ ἑνὸς αὐλούς. Ἐν ἅπασι τοῖς μνημείοις τούτοις διακρίνονται αἱ Σειρῆνες ἀποπειρώμεναι νὰ ἀπατήσωσι τὸν Ὀδυσσέα διὰ τοῦ ᾄσματος καὶ τοῦ ἤχου των, ἀλλ' οὗτος εἰδοποιημένος ἀπὸ τὴν Κίρκην, ὡς ἱστορεῖ ὁ Ὅμηρος ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ, φενακίζει τὰς ἐλπίδας των, διὸ καὶ κατακρημνίζονται εἰς τὴν θάλασσαν.

—

Περὶ τῆς μουσικῆς κατὰ τοὺς ἡρωϊκοὺς χρόνους.

Μεταξὺ τῶν νέων ἡρώων τῶν ὑπερμαχούντων ἐν τῇ ἐπιχειρίσει τοῦ χρυσοῦ Δέρατος, ἦν καὶ ὁ Ὀρφεὺς, υἱὸς τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Καλλιόπης, καὶ διηγοῦνται ὅτι εἰς αὐτὸν παρεδόθη ἡ λύρα, κειμένη ἤδη ἐν τοῖς ἄστροις. Οὗτος ηὔξησε τὸν ἀριθμὸν τῶν χορδῶν τῆς λύρας ἀπὸ ἑπτὰ εἰς ἐννέα.

Κατὰ τοὺς συγγραφεῖς, συνέθεσε ποίημα θαυμαστὸν, καὶ εἰς τοσαύτην ἀφίκετο δόξαν διὰ τὴν λεπτότητα τοῦ ᾄσματος καὶ τῆς ἠχήσεως, ὥστε τὰ θηρία ἐγίνοντο φιλάνθρωπα, καὶ τὰ φυτὰ παρηκολούθουν αὐτόν. Ἐπορεύθη ἐν Αἰγύπτῳ, ἔνθα ἐδιδάχθη πολλὰς γνώσεις, καὶ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ὑπῆρξεν ἀείποτε νικητὴς ἐν τοῖς μουσικοῖς διαγωνίσμασι. Φλεγόμενος ἐκ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ ἀνακτῆσαι τὴν Εὐριδίκην σύζυγόν του, κατέβη θρασέως ἐν τῷ Ἅδῃ, καὶ διὰ τῆς γλυκύτητος τῶν ᾠδῶν του ἐπέτυχε διὰ τῆς Περσεφόνης νὰ ἐπαναγάγῃ ἐν τῇ ζωῇ τὴν σύζυγόν του, ἣν ὅμως οὐκ ἠδυνήθη ἐπαναγαγεῖν ὁλοσχερῶς ἐν τῷ κόσμῳ ὡς συντρίβων τὴν τῆς Περσεφόνης ἐξουσίαν. Κατεσπαράχθη βαρβάρως ὑπὸ τῶν Μαινάδων, διαταγῇ τοῦ Βάκχου, ἐπιλαθὼν νὰ πανηγυρίσῃ τὴν δόξαν του εἰς τὸν πρὸς τοὺς θεοὺς ὕμνον. Καὶ ὁ Λῖνος ἐδοξάζετο ὡς ᾀσματουργῶν καὶ ἠχῶν τὴν κιθάραν. Ἐγένοντο δὲ διάσημοι ἐν τῇ μουσικῇ ἀμφότεροι οἱ Θηβαῖοι δίδυμοι Ζῆθος καὶ Ἀμφίων. Κατὰ τὸν Παυσανίαν πρῶτος ὁ Ἀμφίων καθιέρωσε βωμὸν τῷ Ἑρμῇ, δι' ὃ ἔσχεν ὡς δῶρον ἐξ αὐτοῦ τὴν λύραν. Καὶ ὁ Πάρις δὲ υἱὸς τοῦ Πριάμου, ἐγένετο περιφανὴς εἰς τὸ ἠχεῖν τὴν λύραν διὰ τοῦ ᾄσματος. Ἀλλὰ τούτου ἐπιρρέποῦς ὄντος ὑπερβαλλόντως ἐν ταῖς ἡδοναῖς, ἡ μουσικὴ ἦν μαλθακὴ καὶ φιλήδονος, τοὐναντίον τῆς τοῦ Ἀχιλλέως, ἀείποτε ῥεπούσης πρὸς ἐξύμνησιν τῶν μαχῶν, ἢ τῆς φρικαλέας μήνιδος διὰ τὴν ἁρπαγὴν τῆς Βρισηΐδος. Ὁ Χείρων ἦν διδάσκαλος τοῦ Ἀχιλλέως, καὶ τῷ ἐδίδαξε τὴν μουσικὴν καὶ τὸ ἠχεῖν τὴν κιθάραν, διὸ ὁ Ὅμηρος ἐξιστορεῖ τὴν κιθάραν τοῦ Πηλείδου οὕτω.

Μυρμιδόνων δ' ἐπί τε κλισίας καὶ νῆας ἱκέσθην·
Τὸν δ' εὗρεν φρένα τερπόμενον φόρμιγγι λιγείῃ,
Καλῇ, δαιδαλέῃ, ἐπὶ δ' ἀργύρεον ζυγὸν ἦεν·
Τὴν ἄρετ' ἐξ ἐνάρων, πόλιν Ἠετίωνος ὀλέσσας·
Τῇ ὅγε θυμὸν ἔτερπεν, ἄειδε δ' ἄρα κλέα ἀνδρῶν.

Ἀλέξανδρος ὁ μέγας εἶχεν ἐν πλεῖσθ' ὅσῃ τιμῇ τὴν κιθάραν τοῦ Ἀχιλλέως, ὅτε δὲ τῷ προσεφέρθη ἡ τοῦ Πάριδος, κατὰ τὴν ῥῆσιν τοῦ Πλουτάρχου, ἀπήντησε· Δὲν ἔχω ἀνάγκην τῆς λύρας ταύτης, ἔχων τὴν τοῦ Ἀχιλλέως, δι' ἧς οὗτος ἀνεζωπυροῦτο. Αὕτη ᾖδε τοὺς ὕμνους τῶν ἡρώων, ἐνῷ ἡ τοῦ Πάριδος, διὰ τῶν μαλθακῶν καὶ ἐκτεθηλυμένων συμφωνιῶν της, ᾖδεν ἐρωτικὰ ᾄσματα.

Καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἦν ἐπιδέξιος ἀνιχνευτὴς τῶν ἤχων, καὶ ἐλθὼν εἰς διενέξεις μετὰ τῆς Τιρεμνίας ἐνικήθη ὑπ' αὐτῆς. Οὗτος ἦτεν εἰσέτι τὸ ποίημα τοῦ Δημοδόχου διὰ τὴν καταστροφὴν τῆς Τρῳάδος. Ὁ Φήμιος ἔτερπε διὰ τοῦ ᾄσματος καὶ τοῦ ἤχου τῆς κιθάρας τὸ χαρίεν συμπόσιον τῶν Μνηστήρων.

Ὁ Τόρεβος ἦν ἔμπειρος ἐν τῇ μουσικῇ, καὶ κατὰ τὸν Διονύσιον Γίαμβον, ὡς λέγει ὁ Πλούταρχος, ἦν ὁ πρῶτος ὅστις ἐδίδαξε τοὺς Λυδίους μέτρον τι ποιητικῆς καὶ ᾄσματος ὅπερ ὠνομάσθη Λύβιον καὶ Τορέβιον.

Περὶ τῆς μουσικῆς ἐν ταῖς θυσίαις, ταῖς πανηγύρεσι, ταῖς εὐωχίαις, τοῖς γάμοις καὶ ταῖς κηδείαις.

Ἐπανηγύριζον τὰς θυσίας των μετὰ τῆς μουσικῆς, ἔψαλλον ὕμνους εἰς τοὺς Θεοὺς καὶ ἥρωας, διαμεριζόμενοι ἐν χορῷ· διότι, ὡς λέγει ὁ Πλούταρχος, διηροῦντο κατὰ τὰς τρεῖς ἡλικίας. Ὁ πρῶτος τῆς τῶν γερόντων ἐταγῴδει οὕτως·

«Ἄμμες ποκ' ἤμες ἄλκιμοι νεανίαι.»

Πρὸς τούτους ἀπεκρίνετο ὁ τῆς τῶν νέων·

«Ἄμμες δέ γ' εἰμὲν, ἂν δὲ λῇς πεῖραν λάβε.»

Καὶ ὁ τρίτος τῶν παίδων·

«Ἄμμες δέ γ' ἐσόμεθα πολλῷ κάρρονες.»

Τοῦ συμποσίου τούτου τὴν περιγραφὴν πολλάκις προσφέρει ὁ Ὅμηρος ἐν Ἰλιάδι καὶ Ὀδυσσείᾳ. Ὁ Ἀθήναιος ἀναφέρει, ὅτι πάντες οἱ συνδαιτημόνες μετὰ τὴν εὐωχίαν ἔψαλλον ὕμνους τοῖς Θεοῖς. Παρεκτὸς τοῦ ᾄσματος καὶ τοῦ ἤχου τῆς κιθάρας, οἱ Ἕλληνες μετεχειρίζοντο καὶ τοὺς αὐλοὺς, τὸ τρίγωνον, καὶ τὴν σύριγγα. Οἱ αὐλοὶ ἦσαν, ὡς ὑποσημαίνει ὁ Σκαλίγερος, ὅμοιοι καὶ ἴδιοι, καὶ μικροὶ, ὅπως δεικνύωσι τὴν ἰσότητα τῶν συνδαιτημόνων, καὶ ἐκαλοῦντο *Παροίνια*.

Ἡ τράπεζα ἦν στρογγύλη, ὅπως ὑπεκφύγῃ ἡ προτεραιότης τῶν θέσεων· καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν συνδαιτημόνων, ὡς λέγει ὁ Μακρόβιος, δὲν ἦτο μὲν ἐλάσσων τριῶν, πρὸς σεβασμὸν τῶν Χαρίτων, δὲν ἦτο δὲ μείζων τῶν ἐννέα, πρὸς σεβασμὸν τῶν Μουσῶν. Οὐδὲ μόνον ὕμνους πρὸς τοὺς Θεοὺς, ὡς εἴρηται, εἴθιζον νὰ ᾄδωσιν, ἀλλ' ἐπίσης καὶ πρὸς τοὺς ἥρωας· ἐπειδὴ δὲ ὁ Θεμιστοκλῆς, ὡς ἀναφέρει ὁ Κικέρων, εἰς συμπόσιόν τι ἀπεποιήθη τὴν λύραν, περιεφρονήθη διὰ τοῦτο, ὡς ἀνὴρ κακῆς ἀνατροφῆς.

Ἄσματα τῶν Ἑλλήνων.

Εἶχον οἱ Ἕλληνες ᾄσματά τινα, λαβόντα τὸ ὄνομα τοῦ Ἁρμοδίου, τοῦ συντιθέντος αὐτά· ἔψαλλον δὲ μάλιστα στίχους τινὰς καλουμένους *σχόλια*, ἅπερ ὁμοῦ ἔψαλλον πάντες, ἢ κατὰ τάξιν ὁ εἷς μετὰ τὸν ἕτερον, ἢ μόνον οἱ διακεκριμένοι καὶ ἔμπειροι· τὸ ἐμπεριεχόμενον δὲ τῶν στίχων τούτων, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἦν αἱ ῥήσεις καὶ αἱ ἀποκρίσεις τῶν ἑπτὰ σοφῶν.

Ἡ μουσικὴ συνέδραμεν εἰς τὸ νὰ χαροποιῇ τοὺς γάμους παρὰ τοῖς Ἕλλησι, καὶ ὁ Ὅμηρος ἐν Ἰλιάδι περιγράφει ὅτι εἴθιζον ἐν τοῖς γάμοις νὰ ποιῶσι μεγαλοπρεπῆ συμπόσια, καὶ νὰ ἐκφέρωσι περὶ τὴν πόλιν τὰς νύμφας μετὰ ἀνημμένων λαμπάδων μεταξὺ τῶν ὑμεναίων ᾀσμάτων χαροποιουμένων ἐκ τῶν συμφωνιῶν τῶν αὐλῶν καὶ τῶν κιθαρῶν. Ὁ Διόδωρος Σικελιώτης διηγεῖται, ὅτι εἰς τὸν γάμον τοῦ Κάδμου καὶ τῆς Ἁρμονίας, τῶν πρώτων πανηγυρισθέντων διὰ τῆς παρεμβάσεως τῶν Θεῶν, ὁ Ἑρμῆς ἤχει τὴν λύραν, ἡ Ἀθηνᾶ τὸν αὐλὸν, ἡ Ἠλέκτρα τὰ κύμβαλα, καὶ αἱ Μοῦσαι τὴν σύριγγα. Καὶ ὁ Ὀβίδιος δὲ διηγεῖται, ὅτι ἐν τῷ γάμῳ τοῦ Περσέως καὶ τῆς Ἀνδρομέδας, συνεισῆλθον οἱ Θεοὶ ὅπως τὸν πανηγυρίσωσι.

Τρεῖς ᾠδὰς εἴθιζον οἱ Ἕλληνες εἰς τοὺς γάμους, ὁ πρῶτος ἐκαλεῖτο *Ὑμέναιος*, ἀπὸ τὸν Ὑμέναιον Θεὸν προεδρεύοντα τῶν γάμων τῶν θνητῶν. Ἡ δευτέρα *Ἐπιθαλάμιος* ᾀδομένη ὑπὸ παίδων καὶ παιδίσκων ὀρχουμένων ἐν τῷ ἤχῳ τῶν αὐλῶν καὶ κιθαρῶν. Ἡ τρίτη καλουμένη *Ἔγερσις*, ᾀδομένη πρὸς τοὺς νεονύμφους ὑπὸ τῶν φίλων των, κατὰ τὴν τῆς πρωΐας ἐπέλευσιν, τῆς παρακολουθούσης τῇ πρώτῃ τοῦ γάμου νυκτί.

Ἡ μουσικὴ παρ' Ἕλλησιν ἀπετέλει μέρος καὶ τῶν κηδειῶν, ἐν αἷς διάφορα εἴδη ποιητικῶν ᾀσματίων μετεχειρίζοντο· τοιαῦτα κατὰ πρῶτον τὰ *Ἐλεγεῖα*, ἅτινα ἐξέφραζον τὴν λύπην (1), ὡς καί τινα πένθιμα ᾄσματα καλούμενα *Μοράδια*, ἐφευρεθέντα ὑπὸ τῶν Φρυγίων, ἅτινα συνωδεύοντο ὑπὸ τῶν αὐλῶν, καὶ προϊόντος τοῦ χρόνου κατέστησαν ἀπειρόκαλα καὶ ἄκομψα ᾀσμάτια ᾀδόμενα ὑπὸ γυναικῶν τινῶν καλουμένων *Πρεφίκαι*, καὶ μισθουμένων ὅπως θρηνῶσι καὶ ἐπαινῶσι τοὺς τεθνεῶτας. Κατὰ τὴν ἐκφορὰν μετεχειρίζοντο εἶδός τι ποιήσεως καλούμενον *Ἐπικήδειον*, πρὸς αἶνον τοῦ θανόντος. Ἦν ὅμως εἰσέτι ἐν χρήσει ὁ *Ἐπιτάφιος*, συνήθως γραφόμενος ἐπὶ τοῦ τάφου ἐφ' ᾧ συνοπτικῶς ἐξεφράζοντο αἱ χάριτες τοῦ τεθνεῶτος. Τελευταῖον ἑώρταζον ἐνιαυσίως κατὰ τὴν τοῦ θανάτου ἡμέραν τὰ *Συγγενικὰ* (Parentali) περιγραφόμενα ὑπὸ τοῦ Οὐϊργιλίου καὶ Ὀβιδίου.

Τὰ μᾶλλον ἐν χρήσει εἰς τὰς ἐκφορὰς ὄργανα ἦσαν οἱ αὐλοί· ἀλλὰ παρατηρητέον ὅτι οἱ Ἕλληνες εἶχον δύο εἴδη ἐκφορῶν, τοὐντεῦθεν εἴθιζον ἰδιαίτερα ἐν ἑκάστῃ ὄργανα. Μετεχειρίζοντο τὰς μακρὰς σάλπιγγας εἰς τὰς ἐκφορὰς τῶν ἐφήβων, καθὸ ἠχούσας βαρέως καὶ κατηφῶς· καὶ μικροὺς αὐλοὺς εἰς τὰς ἐκφορὰς τῶν παίδων, καθὸ ἠχοῦντας ὀξέως καὶ ἀσθενῶς. Τῶν αὐλῶν τούτων εὑρέται ὑπῆρξαν οἱ Φρύγιοι, κατὰ τὴν ῥῆσιν τοῦ Polluce, ὑφ' ὧν καὶ ἔσχον τὸ ὄνομα *Φρύγιοι αὐλοί*. Εἶχον δ' εἰσέτι ἕτερον εἶδος αὐλῶν, μακρῶν σπιθαμῆς, καλουμένων *Γιγγρίναι*, διότι εἰθίζοντο ὑπὸ τῶν Φοινίκων εἰς τὰς πανηγύρεις τοῦ Ἀδώνιδος, οὗ τινος τὸ ὄνομα ἐν τῇ Φοινικείᾳ γλώσσῃ καλεῖται *Γίγγρις*. Ὁ ἦχος ἢ ὁ τρόπος δι' οὗ ᾖδον καὶ ἤχουν οἱ αὐλοὶ ἦν Λύδιος· ἦχος ἀφ' ἑαυτοῦ θρηνώδης καὶ γοερὸς, διὸ καὶ γράφει ὁ Ἀπουλήϊος, ὅτι ὁ ἦχος τοῦ ζυγίου αὐλοῦ, ἐξ ἰδίας του φύσεως πανηγυρικὸς, μεταχειριζόμενος εἰς τοὺς νεονύμφους, παρήλασσε κατὰ τὰς ἐκφορὰς εἰς τὸν γοερὸν λύδιον τρόπον. Τελευταῖον ἦσαν προσδιωρισμένοι εἰς τὸ πένθος καὶ αὐλοί τινες καλούμενοι *Παρατρέξεις*, τῶν ὁποίων ὁ ἦχος μετεχειρίζετο ὀξέως καὶ βραδέως.

Μουσικοὶ ἀμίλλης, ἀγῶνες καὶ παιδιαί.

Τοσαύτην πολυτέλειαν ἐτέλουν οἱ Ἕλληνες τῇ μουσικῇ, καὶ τοσαύτην φήμην ἔχαιρον οἱ λάτραι αὐτῆς, ὥστε ὅπως γιγνώσκωσι καὶ κλείζωσιν αὐτοὺς, καθιδρύσαντο ἀγῶνας. — Καὶ ἐν πρώτοις ὀφείλομεν νὰ θεωρήσωμεν τὴν τῶν ἀγώνων μουσικὴν σχετικῶς τε εἰς τὸ ᾆσμα καὶ εἰς τὸν ἦχον. Τὸ ᾆσμα ὁτὲ μὲν ἦν μόνον, ὁτὲ δὲ συνωδεύετο ὑπὸ τῶν ὀργάνων, ἰδίως δὲ ὑπὸ τῶν χορδικῶν ὀργάνων, διότι, ὡς ἤδη προείρηται, ὑπὸ τῶν ποιητῶν ἐκαλοῦντο λυρικαὶ αἱ ᾠδαὶ αἱ τὸ ᾆσμα τῶν ποιημάτων των μετὰ τῆς λύρας συνοδεύουσαι.

Τὰ ὄργανα περιωρίζοντο εἰς τὰς κιθάρας ἢ λύρας, εἰς τοὺς αὐλοὺς, εἰς τὰς σάλπιγγας, καὶ εἰς τὰς βυκάνας (buccine).

Ἡ ἀρχαιοτέρα μουσικὴ ἅμιλλα ἐν Ἑλλάδι, ὡς ἀναφέρει ὁ Παυσανίας, ἐγένετο εἰς τοὺς Πυθικοὺς ἀγῶνας, ἐν οἷς ἡμιλλῶντο τινὲς ἐν τῷ ᾄσματι ὕμνου τινὸς πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος. Ὁ πρῶτος πάντων ὁ κερδήσας τὴν νίκην ἢ τὸ βραβεῖον ἦν ὁ Χρυσόθεμις ἐκ Κρήτης υἱὸς τοῦ Καρμάνορος, ἔξοχος ἐν τῇ ποιήσει, τῷ ᾄσματι, καὶ τῷ ἤχῳ τῆς κιθάρας.

Ἐν τῇ δευτέρᾳ ἁμίλλῃ ἐνίκησεν ὁ Φιλάμμων ἐκ Δελφῶν, περὶ οὗ ὁ Ὀβίδιος ᾖδε.

Fu detto Filammone, e con la cetra
Rendea si caro e si soave il canto
Che avrebbe intenerito un cuor di pietra
E mosso in ogni cor pietade e pianto.

Ταμίρας ὁ τοῦ Φιλάμμονος ἦν ὁ τρίτος νικητὴς ἐν τοῖς Πιθίοις διὰ τοῦ ᾄσματος, ὅστις τίθεται ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος μεταξὺ τῶν δύο διασήμων περὶ τὸ ᾄδειν καὶ ἠχεῖν, Ὀλύμπου δηλονότι καὶ Ὀρφέως.

Ἐκύνολπος ἦν ὁ τέταρτος.

Ὁ Τέρπανδρος κατὰ Πλάτωνα ὑπερτέρησεν ἅπαντας. — Διηγεῖται ὁ περιφανὴς Χαιρωνεὺς βιογράφος, ὅτι ὁ Τέρπανδρος ἦν ποιητὴς καὶ διδάσκαλος τῶν νόμων τῆς κιθάρας, καὶ ὅτι ᾖδε τοὺς στίχους του καὶ τοὺς τοῦ Ὁμήρου μετὰ προσδιωρισμένου μέτρου ἐν ταῖς μάχαις, καὶ ὅτι οὗτος πρῶτος ἔθετο ὀνόματα εἰς τοὺς κανόνας καὶ τὰς χορδὰς τῆς κιθάρας.

Εἰς τὸν Τέρπανδρον ἀποδίδεται ἡ ἐφεύρεσις τοῦ *Λεσβίου ᾄσματος* καὶ τῆς *Βαρβίτου*, ὀργάνου ἐκ χορδῶν. Εἶτα ἕπεται ὁ Κεφαλλὴν, Ἐχέμβροτος ὁ Ἀρκάδιος καὶ Σακάδας ὁ Ἀργεῖος, ὅστις πολλάκις ὤφθη ἔχων τὴν κεφαλὴν ἐστεμμένην τῷ στέμματι θριάμβου. Ἐπιλήψειεν δ' ἡμᾶς ὁ χρόνος διηγουμένους τὰ περὶ πάντων τῶν νικητῶν· διὸ περιοριζόμεθα ἀναφέροντες ὡς τελευταῖον τὸν Μίδονα Ἀκραγαντῖνον, ὅστις παρεκτὸς τοῦ νικητηρίου ἄθλου, οὗ τινος ἔτυχε διὰ τῆς τοῦ αὐλοῦ ἠχήσεως, ἐτιμήθη καὶ ὑπὸ τοῦ Πινδάρου ἀφιερώσαντος αὐτῷ ᾠδήν.

Καὶ οὐ μόνον κιθαρισταὶ, ᾀσματουργοὶ καὶ αὐληταὶ ἡμιλλῶντο, ἀλλὰ καὶ σαλπίγγων, καὶ βυκανῶν μουσουργοὶ, ἐν τοῖς πρώτοις τῶν ὁποίων μνημονεύονται ὁ Τίμαιος καὶ ὁ Κράτης, εἶτα ὁ Ἀρχίας ἐκ τῆς Ὕβλας· ἀλλ' ὁ μᾶλλον περιβόητος ὡς πρὸς τὴν δύναμιν τοῦ ἠχεῖν ὑπῆρξε Κρόδονος ὁ Μεγαρεὺς, ὅστις ἤχει, πρᾶγμα ἄγνωστον ἕως τότε, διὰ δύο σαλπίγγων ταυτοχρόνως.

(Ἕπεται συνέχεια.)

(1) Vossio, Just. Poet. lib. VIII. Nomen elegis est a flebili lugentium sono.

Ovidio, Flebilis indignos, Elegeia solve capillos.

Orazio, de Arte Poet. Versibus impariter junctis querimonia primum.

ΙΟΥΛΙΑ.

ΔΡΑΜΑ ΕΙΣ ΤΡΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΚΑΙ ΕΙΣ ΠΕΖΟΝ ΛΟΓΟΝ.

Ὑπὸ

OCTAVE FEUILLET.

Διδαχθὲν τὸ πρῶτον ἐν Παρισίοις, ἐπὶ τοῦ Γαλλικοῦ θεάτρου, ὑπὸ τῶν συνήθων ἠθοποιῶν τοῦ Αὐτοκράτορος, τῇ 4 Μαΐου 1869.

ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ ΚΑΜΠΡ.
ΙΟΥΛΙΑ, σύζυγος αὐτοῦ.
ΚΑΙΚΙΛΗ, θυγάτηρ αὐτῶν.
ΜΑΞΙΜΟΣ ΤΟΥΡΖΥ.
Ἡ Κυρία ΚΡΕΣΣΕΥ.
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ, ὑπηρέτης.

Ἡ σκηνὴ ἐν τῇ ἐξοχῇ, πλησίον τοῦ Μελλίν.

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ.

Αἴθουσα ἐξοχική, κεκοσμημένη μετ' ἐπίπλων πολυτίμων· θύραι πλάγιαι· θύρα εἰς τὸ βάθος καὶ παράθυρα ἑκατέρωθεν αὐτῆς. Ἡ εἰς τὸ βάθος θύρα συγκοινωνεῖ μετ' ἀνεῴθρας ἀγούσης ἐν τῇ αὐλῇ διὰ διπλῆς κλίμακος. Μεγάλη τράπεζα πρὸς δεξιά· μικροτέρα πρὸς ἀριστερά.

—

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ.

ΙΟΥΛΙΑ μόνη, ἔπειτα ὁ ΤΟΥΡΖΥ.

Ἡ Ἰουλία κάθηται πρὸς τὰ δεξιὰ, πλησίον τραπέζης, ἐφ' ἧς εἰσὶν ἐῤῥιμμένα φύρδην μίγδην φύλλα καὶ ἄνθη· ἀποκόπτει τὰ στελέχη καὶ τοὺς κλαδίσκους, καὶ τὰ ἐναποθέτει κατόπιν ἐντὸς δοχείου. Εἶναι σύννους, καὶ διακόπτεται συχνάκις ἵνα προσέξῃ τὸ οὖς.— Αἴφνης ἐγείρεται, πλησιάζει εἰς τὸ παράθυρον τοῦ βάθους, πρὸς δεξιὰ, καὶ παρατηρεῖ ἔξω.— Σκιρτᾷ πρὸς τὸν θόρυβον τῆς ἀνοιγείσης θύρας καὶ παρατηρεῖ τὸν Τουρζύ.

ΙΟΥΛΙΑ.

Ἄ! σὺ εἶσαι; Καλὴν ἡμέραν, γείτων...

(Τείνει αὐτῷ τὴν χεῖρα καὶ ἐπανέρχεται εἰς τὰ ἄνθη.)

ΤΟΥΡΖΥ.

Πῶς εἶσθε;

ΙΟΥΛΙΑ.

Πολὺ καλά... Μοὶ φαίνεται ὅμως ὅτι σήμερον θὰ ἔχωμεν ὀλίγην θύελλαν.

ΤΟΥΡΖΥ, (καθήμενος πρὸς ἀριστερά.)

Ναὶ, ὁ καιρὸς ἐκεῖ κάτω εἶναι κατάμαυρος, ὄπισθεν τῶν δασῶν... Καὶ ὅλοι ἀνεχώρησαν σήμερον τὸ πρωΐ;

ΙΟΥΛΙΑ.

Ὅλοι ἀνεχώρησαν σήμερον τὸ πρωΐ... Καλὸν κατευόδιον· δὲν ἔχει οὕτως;

ΤΟΥΡΖΥ.

Βέβαιον εἶναι ὅτι σᾶς ἀγαπῶ τόσον ὅσον καὶ τὴν οἰκογένειάν σας, δι' ἐμέ... Μήπως περιμένετέ τινα ἀκόμη κατ' αὐτάς;

ΙΟΥΛΙΑ.

Ὦ Θεέ μου! ὅλους τοὺς Παρισίους, καί τινας ξένους ἀκόμη... Εἰξεύρετε ὅτι ὁ κύριος τοῦ πύργου δὲν ἀγαπᾷ πολὺ πολὺ τὴν μοναξίαν...

ΤΟΥΡΖΥ.

Εἶναι καλὰ ὁ Μαυρίκιος;

ΙΟΥΛΙΑ.

Θαυμάσια.... Σκέπτεται νὰ ὑπάγῃ σήμερον εἰς Παρισίους.

ΤΟΥΡΖΥ, (ἠμιεγειρόμενος.)

Ἄ!... τότε λοιπὸν ἀναχωρῶ καὶ ἐγώ...

ΙΟΥΛΙΑ.

Διὰ τί;

ΤΟΥΡΖΥ.

Τῷ ὄντι... διὰ τί;

ΙΟΥΛΙΑ, (μετά τινα παῦσιν.)

Ἐλέγετε ὅτι ὁ ουρανὸς ἐκεῖ κάτω εἶναι μαῦρος.

ΤΟΥΡΖΥ, (θεωρῶν αὐτήν.)

Καὶ πολύ... Σεῖς τί ἔχετε;

ΙΟΥΛΙΑ.

Ἐγώ; Πῶς;

ΤΟΥΡΖΥ.

Ἔχετέ τι... Εἶσθε τεταραγμένη, ἀνήσυχος, μάλιστα καὶ ὀλίγον ὠχρά... καὶ ἔπειτα ἡ βραχυλογία τῆς κακοδιαθεσίας... Τί ἔχετε λοιπόν;

(Ἐγείρεται.)

ΙΟΥΛΙΑ.

Τίποτε... εἶμαι ὀλίγον ἐνωχλημένη.

ΤΟΥΡΖΥ.

Πολύ!

ΙΟΥΛΙΑ.

Πολὺ, ναί... (Μειδιῶσα.) Εὑρίσκομαι εἰς μαρτύριον. Περιμένω τὴν καταδίκην μου.

ΤΟΥΡΖΥ.

Τὴν καταδίκην σας;

ΙΟΥΛΙΑ.

Σᾶς εἶπον, νομίζω, ὅτι ἡ διακαής μου ἐπιθυμία ἦτο νὰ μὴ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ μοναστήριον ἡ κόρη μου ἐφέτος.... Μετ' ὀλίγον συμπληροῖ τὸ δέκατον ἕκτον ἔτος τῆς ἡλικίας της... Ἡ ἀνατροφή της ἐτελείωσεν, ἢ τοὐλάχιστον ὅ,τι ὑπολείπεται θὰ τὸ μάθῃ πλησίον μου, διότι νομίζω ὅτι τὰ διδάγματά μου εἰσὶν ἀντάξια πρὸς τὰ τῶν γυναικῶν ἐκείνων... ἀλλὰ δὲν τὸ παραδέχεται ὁ σύζυγός μου.

ΤΟΥΡΖΥ.

Ἄ!

ΙΟΥΛΙΑ.

Καὶ ἐπειδὴ τὸ προεμάντευον, ἀφῆκα νὰ φθάσῃ τὸ τέλος τῶν διακοπῶν, ἵνα τολμήσω νὰ θίξω τὸ ζήτημα. Ἡ ἐξήγησις ἔγεινε χθὲς τὸ ἑσπέρας, καὶ οὐδὲν ἐδυνήθην νὰ κατορθώσω.

ΤΟΥΡΖΥ.

Ἀνεχώρησεν;

ΙΟΥΛΙΑ.

Ὄχι, ἀλλὰ πολὺ φοβοῦμαι ὅτι θέλει ἀναχωρήσει σήμερον τὸ πρωΐ. Δὲν μοὶ μένει εἰμὴ μία ἐλπὶς, καὶ αὐτὴ πολλὰ ἀσθενής. Ἡ Καικίλη, τὴν τελευταίαν στιγμὴν, ἠθέλησε νὰ ἐπιχειρήσῃ ἐσχάτην δοκιμήν... Ὁ πατήρ της τὴν λατρεύει, εἰξεύρετε... θὰ ἦναι ἴσως εὐτυχεστέρα ἐμοῦ.... Συσκέπτονται πρὸ ἑνὸς τετάρτου... καὶ, ὡς σᾶς ἔλεγον προηγουμένως, περιμένω τὴν καταδίκην μου.

ΤΟΥΡΖΥ.

Ἐννοῶ τὴν ἀγωνίαν σας, καὶ σᾶς ζητῶ συγγνώμην ὅτι ἐπεριττολόγησα... τόσον ἀδεξίως...

ΙΟΥΛΙΑ, (προσεγγίζει ἀλλοφρονοῦσα τὴν τράπεζαν.)

Ταλαίπωρον τέκνον! Ἡ μετ' αὐτοῦ συμβίωσις θὰ μοὶ ἦτο τόσον καλὴ, τόσον γλυκεῖα... τόσον ἀναγκαία μάλιστα!

ΤΟΥΡΖΥ.

Ἐπιθυμεῖτε νὰ σᾶς ἀφήσω;

ΙΟΥΛΙΑ.

Ὄχι, ὄχι, μείνατε, σᾶς παρακαλῶ. Μὴ φοβηθῆτε σκηνήν τινα· εἰξεύρετε ὅτι δὲν κάμνω τοιαύτας.

ΤΟΥΡΖΥ (εἰς τὸ βάθος, πρὸς ἀριστερά).

Ἂς ἴδωμεν... ἐλπίσατε... ἡ συνδιάλεξις παρατείνεται· καλὸν σημεῖον τοῦτο... Ἄλλως τε, ὡς ἐλέγετε πρὸ ὀλίγου, καὶ ἀγαπᾷ πολὺ τὴν Καικίλην... συγχωρήσατέ μοι, τὴν κυρίαν Καικίλην!

ΙΟΥΛΙΑ.

Ὦ! λέγετε πάντοτε Καικίλη... τὴν εἴδετε γεννηθεῖσαν...

ΤΟΥΡΖΥ.

Τοῦτο δὲν μὲ καθιστᾷ νέον· ἀλλὰ τὸ ὁμολογῶ.

ΙΟΥΛΙΑ.

Ἄ! ἰδοὺ, τὴν ἀκούω... (Μειδιῶσα.) Θεέ μου! ἡ καρδία μου πάλλει!

(Ὁ Τουρζὺ ἀποχωρεῖ ὀλίγον.)

—

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Οἱ αὐτοὶ, ΚΑΙΚΙΛΗ,

(Ἔρχεται δρομαία πρὸς τὴν μητέρα της καὶ λαμβάνει τὴν χεῖρά της.)

ΚΑΙΚΙΛΗ.

Ὑγίαινε, μῆτερ!

(Ἡ Ἰουλία τὴν ἀτενίζει κινοῦσα ἐλαφρῶς τὴν κεφαλήν.)

ΙΟΥΛΙΑ.

Ὄχι, τότε;

(Ἡ Καικίλη ἀποκρίνεται διὰ τῆς αὐτῆς ἀρνητικῆς κινήσεως).

ΤΟΥΡΖΥ (κατ' ἰδίαν.)

Θεέ μου!

ΚΑΙΚΙΛΗ, (γονυπετοῦσα πλησίον τῆς μητρός της.)

Ἀλλ' ἔχω τὴν ῥητὴν ὑπόσχεσίν του διὰ τὸ προσεχὲς ἔτος.... Δὲν μένει πλέον εἰμὴ ἓν ἔτος, βεβαιότατα... ἂς εἴμεθα γενναῖοι. Μετὰ ἓν ἔτος θὰ εἶμαι ὅλη σή, διὰ παντός... διὰ παντὸς, ἀκούεις; Θὰ σὲ ἀγαπῶ, θὰ σὲ ἀγαπῶ πολὺ, θὰ σὲ λατρεύω!... (Τὴν ἀσπάζεται καὶ προσθέτει μετὰ φωνῆς χαμηλῆς.) Θὰ σὲ παρηγορῶ!... (Ἐγείρεται). Ὑγίαινε, μῆτερ!

ΙΟΥΛΙΑ.

Ὑγίαινε, ἀγαπητή μου μικρά... ὕπαγε... ὕπαγε... Δὲν σὲ συνοδεύω, εἰξεύρεις...

ΚΑΙΚΙΛΗ.

Ὄχι... ὄχι... μεῖνε! (Παρατηροῦσα τὸν Τουρζύ.) Ἄ! κύριε Τουρζύ... Συγχωρήσατέ μοι!... Ὑγιαίνοιτε, κύριε!

ΤΟΥΡΖΥ.

Καλὴν ἀντάμωσιν, κυρία.

(Ἡ Καικίλη, πλησιάζουσα εἰς τὴν ἔξοδον, στρέφει καὶ πέμπει διὰ τῶν δύο χειρῶν φίλημα εἰς τὴν μητέρα της, καὶ ἐξέρχεται.)

—

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ.

ΙΟΥΛΙΑ, ΤΟΥΡΖΥ.

(Στιγμὴ σιωπῆς. — Ἡ Ἰουλία ἐξακολουθεῖ τὴν ἐργασίαν της.)

ΙΟΥΛΙΑ.

Καθήσατε λοιπόν.

ΤΟΥΡΖΥ.

Ὄχι.... ἀληθῶς, σᾶς στενοχωρῶ.... καὶ ἀναχωρῶ...

ΙΟΥΛΙΑ.

Σᾶς βεβαιῶ ὅτι δὲν μὲ στενοχωρεῖτε.

ΤΟΥΡΖΥ.

Τότε, κλαύσατε!

ΙΟΥΛΙΑ.

Ὀλίγον κλαίω, τὸ εἰξεύρετε.

ΤΟΥΡΖΥ.

Λοιπὸν, ἔχετε ἄδικον... Ἀπειράκις πλειότερον ἐπροτίμων νὰ σᾶς ἴδω κλαίουσαν.

(Προχωρεῖ καὶ στηρίζεται ἐπὶ τὴν πρὸς δεξιὰν ἑστίαν.)

ΙΟΥΛΙΑ.

Ἔχω ξηρὰν τὴν καρδίαν· τί θέλετε... Ἀλλ' ἴδωμεν, ἂς λαλήσωμεν περὶ φαιδροτέρων πραγμάτων, δὲν ἔχει οὕτως;... Τί νέον γνωρίζετε τῶν ἐν τῇ πόλει;... Καὶ, τοῦ λόγου ὄντος περὶ νέων, εἴπατέ μοι, τί πρᾶγμα εἶναι ἡ νέα ὑμῶν γειτόνισσα, ἥτις κατὰ συνέπειαν εἶναι καὶ ἡμετέρα; Βεβαίως τὴν συνηντήσατε εἰς τὰ πέριξ... Εἶναι ὡραία ὡς φημίζεται;

ΤΟΥΡΖΥ.

Ποία γειτόνισσα;

ΙΟΥΛΙΑ.

Κυρία τις καλουμένη... καλουμένη Κρεσσέϋ, νομίζω, ἥτις κατῴκησε πρό τινος εἰς τὴν σκιάδα τῶν Πτελεῶν... ὀλίγον ἀργὰ διὰ τὴν ἐποχήν... μετά τινος θείας... Τί πρᾶγμα εἶναι;

ΤΟΥΡΖΥ.

Πά... Δὲν εἰξεύρω καλά.

ΙΟΥΛΙΑ.

Εἶναι χήρα ἢ χωρισμένη ἀπὸ τοῦ συζύγου της;

ΤΟΥΡΖΥ.

Χωρισμένη, νομίζω.

ΙΟΥΛΙΑ.

Δυστυχὴς γυνή!... Διὰ τί;

ΤΟΥΡΖΥ.

Λέγουσιν ὅτι ὁ σύζυγος εἶχεν ἄδικον...

ΙΟΥΛΙΑ.

Ὦ! φρικτὸν τοῦτο!... Τέλος, δὲν εἶναι σπουδαῖον, δὲν ἔχει οὕτω;

ΤΟΥΡΖΥ.

Θεέ μου!... ἀγνοῶ... Μὲ περιπλέκετε πολύ.

ΙΟΥΛΙΑ (καταφατικώτατα).

Τὸ πιστεύω!

ΤΟΥΡΖΥ.

Ὄχι δά.. φρονῶ ὅτι δὲν ὑποπτεύετε ὅτι ἦλθεν ἐνταῦθα διὰ τοὺς ὡραίους μου ὀφθαλμούς;

(Κάθηται εἰς τὴν ἑτέραν πλευρὰν τῆς τραπέζης, κατέναντι τῆς Ἰουλίας).

ΙΟΥΛΙΑ.

Διὰ τοὺς ἐδικούς σας;... Ὦ! ὄχι, ὄχι, ὄχι... Θάῤῥει, φίλε μου... Θέλω ὅμως νὰ σᾶς ζητήσω μίαν συμβουλήν. Ἐὰν ἔλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν μου, ὡς ὑποθέτω, νὰ τὴν δεχθῶ;

ΤΟΥΡΖΥ.

Ἐὰν θέλετε... Ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι τὴν δέχονται... καὶ ἄλλοι...

ΙΟΥΛΙΑ.

Τοῦτο ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς διαθέσεως ἑκάστου.

ΤΟΥΡΖΥ.

Ἀλλά... μήπως σᾶς ἀνήγγειλον τὴν ἐπίσκεψίν της;

ΙΟΥΛΙΑ.

Ὄχι... Ἀλλὰ ἔχω ὡς πρὸς τοῦτο προαισθήματα... καὶ ἀρχίζω νὰ πιστεύω ὅτι καὶ τοῦτο δύναται νὰ γίνῃ... Τελευταῖον, ἀφοῦ ἡ θυγάτηρ μου ἀνεχώρησεν, ὀλιγώτερον ἀνάρμοστον θὰ ἦναι.

ΤΟΥΡΖΥ.

Καὶ τίς συντροφεύει τὴν κυρίαν Καικίλην;

ΙΟΥΛΙΑ.

Ἡ γραῖα Μάρθα... καὶ ὁ Ἰουστῖνος.... Θὰ τὴν ὁδηγήσωσι κατὰ πρῶτον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ θείου της, εἰς Λιεζαίν... διότι ἀπόψε θὰ εἰσέλθῃ... Ἀλλὰ θὰ συμπαραλάβῃ τὴν ἐξαδέλφην της, ἥτις θὰ εἰσέλθῃ μετ' αὐτῆς.

ΤΟΥΡΖΥ.

Καὶ ἀπὸ τὸν υἱόν σας ἔχετε καλὰς εἰδήσεις;

ΙΟΥΛΙΑ

(κομίζει ἄνθη ἐπὶ τραπέζης κειμένης εἰς τὸ ἐν τῷ βάθει πρὸς ἀριστερὰ παράθυρον).

Πολὺ καλά... Προσφιλὲς τέκνον! Ἐργάζεται ὡς μικρὸς λέων!

ΤΟΥΡΖΥ.

Πάντοτε εἰς τὴν ναυτικὴν σχολήν;

ΙΟΥΛΙΑ.

Πάντοτε... Μόλις τὸν εἶδον ἐφέτος... Διῆλθον τὰς διακοπὰς περιπλέοντες.... Τοῦτο οὐχ ἧττον τὸν καταμαγεύει.

ΤΟΥΡΖΥ.

Μὰ τὴν πίστιν μου, πρέπει νὰ εἶσθε ὑπερήφανος διὰ τὰ τέκνα σας... Γνωρίζω ὀλιγώτερον τὸν Ἰούλιον..... Ἀλλὰ πᾶν ὅ,τι περὶ αὐτοῦ εἰξεύρω εἶναι θαυμάσιον..... Ὡς πρὸς τὴν Καικίλην, εἶναι μικρὰ γυνὴ ἐσχηματισμένη.... Εὐφυὴς, γλυκεῖα καὶ ἀτρόμητος ὡς... ὡς οὐδείς. Εἶχον συνειθίσει πρὸ δύο μηνῶν νὰ τὴν βλέπω σχεδὸν καθ' ἑκάστην.... Καὶ ἀληθῶς, τὴν ἀγαπῶ σχεδὸν τόσον ὅσον καὶ ὑμᾶς.

ΙΟΥΛΙΑ.

Ἀληθῶς, τὴν ἀγαπᾶτε πολύ;

ΤΟΥΡΖΥ.

Περιπαθῶς.

ΙΟΥΛΙΑ, (παρατηροῦσα αὐτὸν ἐξαίφνης.)

Περιπαθῶς;

ΤΟΥΡΖΥ.

Ἀναμφιβόλως... ἐξ ὅλης μου τῆς καρδίας τέλος.

ΙΟΥΛΙΑ

(γελῶσα καὶ ἐπανερχομένη πλησίον τῆς τραπέζης.)

Περιπαθῶς.... Ἡ λέξις αὕτη εἰς τὸ στόμα σας καθ' ὁλοκληρίαν μὲ κατέπληξε.

ΤΟΥΡΖΥ (γελῶν).

Καὶ διὰ τί;

ΙΟΥΛΙΑ.

Διότι ἐν γένει εἶσθε ἀρκούντως γαλήνιος ὅταν ἑρμηνεύετε τὰ αἰσθήματά σας.... Καὶ εἰς τὰ αἰσθήματά σας ἐπ' ἴσης, νομίζω... νομίζω, δὲν βεβαιῶ τίποτε, σημείωσον καλῶς... Εἶσθε ἄνθρωπος τοσοῦτον μυστηριώδης!

ΤΟΥΡΖΥ.

Μυστηριώδης!... Εἰς τί, Θεέ μου;

ΙΟΥΛΙΑ.

Θεέ μου, καθ' ὅλα, δὲν γνωρίζω ὕπαρξιν τόσον σκοτεινὴν ὅσον τὴν ὑμετέραν... Ναὶ μὲν δὲν εἰξεύρω τί κρύπτετε, ἀλλὰ εἰξεύρω ὅτι τὸ κρύπτετε καλῶς.

(Ἐπανακάθηται.)

ΤΟΥΡΖΥ.

Δὲν κρύπτω τίποτε, ἰδοὺ ὅλον τὸ μυστήριον.

ΙΟΥΛΙΑ.

Πά! Κατὰ πρῶτον, τί εἶναι τὸ ταξείδιον τοῦτο εἰς Αἴγυπτον, τὸ ὁποῖον καθ' ἑκάστην πρωΐαν μέλλετε νὰ ἐκτελέσητε, καὶ τὸ ὁποῖον δὲν ἐκτελεῖτε ποτέ;

ΤΟΥΡΖΥ.

Θὰ τὸ ἐκτελέσω... προπαρασκευάζομαι.

(Ἐγείρεται.)

ΙΟΥΛΙΑ.

Πρὸ ἓξ ἐτῶν... Ἔπειτα, καὶ πρὸ πάντων, διὰ τί δὲν νυμφεύεσθε; Μὲ τὰς φιλησύχους ἕξεις σας, μὲ τὴν ἀγάπην σας πρὸς τὸν οἰκιακὸν βίον, πρὸς τὴν οἰκογένειαν, δὲν εἶναι φυσικόν. Τί προσμένετε; Διὰ τί ἀποβάλλετε τὰς ἐπικερδεστέρας, τὰς γοητευτικωτέρας προσφορὰς, καὶ αὐτὰς ἀκόμη αἵτινες γίνονται δι' ἐμοῦ. τὸ ὁποῖον ἓν παρενθέσει, δὲν μὲ κολακεύει πολύ... Ἄ!... (Ἐκβάλλει ἐλαφρὰν κραυγὴν πόνου.) Ἀδέξιος!

ΤΟΥΡΖΥ, (ἐντόνως.)

Πῶς;... Τί ἔχετε;

ΙΟΥΛΙΑ.

Τίποτε, τίποτε... Ἐπληγώθην ὀλίγον κλείουσα τὸ μαχαίριον τοῦτο.... Τὸ ῥινόμακτρόν μου;... Ἄ! ἰδοὺ αὐτό!

(Λαμβάνει τὸ ῥινόμακτρόν της ἐκ τῆς τραπέζης.)

ΤΟΥΡΖΥ, (σπεύδων πλησίον της.)

Ἂς ἴδωμεν.... συγχωρήσατέ μοι! Ἀλλὰ τρέχει πολὺ αἷμα... (Τεταραγμένος.) Θέλετε.... θέλετε νὰ καλέσω;

ΙΟΥΛΙΑ.

Ὄχι... τί ἀστειότης!... Ἄκουσον, ὑπάρχει φιαλίδιον δορυκνίου ἐντὸς τοῦ σύρτου τῆς μικρᾶς τραπέζης.... Ἰδοὺ καὶ ὕδωρ.... Κατασκευάσατε ἓν μίγμα δι' αὐτῶν τῶν δύο.

ΤΟΥΡΖΥ

(προχωρεῖ, λαμβάνει τὸ φιαλίδιον ἐκ τοῦ σύρτου τῆς ἐν τῇ γωνίᾳ τραπέζης καὶ σταλάζει ἐξ αὐτοῦ ὀλίγας σταγόνας ἐντὸς φιάλης ὕδατος.)

Ἐκόπη πολύ;

ΙΟΥΛΙΑ.

Ὄχι, μικρὸν πρᾶγμα.

ΤΟΥΡΖΥ (συγκεκινημένος καὶ ἀδεξίως).

Ἰδού... Θέλετε νὰ σᾶς βοηθήσω... νὰ πρασπαθήσω; Συγχωρήσατέ μοι!

ΙΟΥΛΙΑ.

Ἀλλὰ τρέμετε, φίλε μου.... Ἀφήσατέ με νὰ τὸ δέσω... (περιτυλίσσει τὸν πληγωθέντα δάκτυλόν της). Τρέμετε, σᾶς βεβαιῶ... Μήπως ἡ θέα τοῦ αἵματος σᾶς προξενῇ συγκίνησιν;

ΤΟΥΡΖΥ.

Ναί, ὁπωσοῦν.

ΙΟΥΛΙΑ.

Ὑπήρξατε ἐν τούτοις στρατιωτικός· πῶς ἐπράττετε;

ΤΟΥΡΖΥ.

Κατὰ τὸ φαινόμενον, τότε ἤμην γενναιότερος.

ΙΟΥΛΙΑ.

Εὐχαριστῶ. Λαμπρότατα.... (Καὶ ἐγερθεῖσα καταβαίνει πρὸς ἀριστερά.) Εἶναι βέβαιον ὅτι παρατηρῶ ἐνίοτε εἰς ὑμᾶς δειλίαν παράδοξον...

ΤΟΥΡΖΥ.

Ἀδυναμία τῆς ἡλικίας!

ΙΟΥΛΙΑ.

Ἄ! πολλὰ νόστιμον!.. Εἴπατέ μοι, ἔχω κατὰ νοῦν νὰ ἐξέλθω ἔφιππος σήμερον μετὰ μεσημβρίαν· θέλετε νὰ μὲ συνοδεύσητε, ἐὰν ἡ ἀδυναμία τῆς ἡλικίας σᾶς τὸ ἐπιτρέπῃ;

ΤΟΥΡΖΥ (ὀλίγον διστάζων).

Μετὰ πολλῆς εὐχαριστήσεως... ἅμα εἰπῶ καλὴν ἡμέραν εἰς τὸν Μαυρίκιον.

ΙΟΥΛΙΑ, (μετὰ προσαγορεύσεως ὀλίγον εἰρωνικῆς).

Πολὺ καλά... Ὑπάγω νὰ ἐνδυθῶ... (Πλησιάζουσα νὰ ἐξέλθῃ πρὸς ἀριστερά). Πάρκυτα.

(Ἐξέρχεται).

—

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ.

ΤΟΥΡΖΥ, ἔπειτα ΚΑΜΠΡ.

(Ὁ Τουρζὺ, ἔκθαμβος ἐκ τῶν τελευταίων λόγων τῆς Ἰουλίας, ἵσταται ἐπί τινα στιγμὴν προσηλωμένον τὸ βλέμμα ἔχων ἐπὶ τὴν θύραν ἐξ ἧς ἐξῆλθεν, ἔπειτα ἀνυψώσας ὀλίγον τοὺς ὤμους μετὰ λυπηρᾶς κινήσεως στηρίζεται ἐπί τι ἔπιπλον, κρατῶν τὸ μέτωπον.)

ΚΑΜΠΡ

(εἰσερχόμενος ἐκ τοῦ βάθους καὶ πλησιάζων τὸν Τουρζὺ, ὅστις δὲν τὸν ἀκούει).

Τί ἔγκλημα διασκέπτεσαι;

ΤΟΥΡΖΥ.

Ἄ! σὺ εἶσαι; (Τείνουσιν ἀλλήλοις τὰς χεῖρας.) Ὑπάγεις εἰς Παρισίους σήμερον;

ΚΑΜΠΡ

(ῥίπτων ἐπὶ τὴν τράπεζαν τὰς ἐφημερίδας ἃς ἀνὰ χεῖρας ἔχει).

Ναί, ὑπάγω εἰς Παρισίους.

ΤΟΥΡΖΥ.

Ἀλλ' ἐπανέρχεσαι ἵνα δειπνήσῃς;

ΚΑΜΠΡ.

Ὄχι· δὲν ἔχω σκοπόν... δὲν δύναμαι ν' ἀναχωρήσω ἐντεῦθεν εἰμὴ μετὰ τρεῖς ὥρας... Δὲν ἔρχεσαι μετ' ἐμοῦ;

ΤΟΥΡΖΥ.

Ὄχι. Δὲν ἔχω λόγον ἵνα ὑπάγω εἰς Παρισίους... Ἄλλως καὶ ἡ σύζυγός σου σκοπεύουσα νὰ ἱππεύσῃ μ' ἐζήτησε νὰ τὴν συνοδεύσω.

ΚΑΜΠΡ.

Εὖγε!

ΤΟΥΡΖΥ.

Πρέπει μάλιστα νὰ ἴδω τί γίνεται ὁ ἵππος μου...

(Προχωρεῖ πρὸς τὸ βάθος).

ΚΑΜΠΡ.

Περίμενε νὰ σημάνω.

ΤΟΥΡΖΥ.

Ὄχι... Θέλω νὰ ἴδω ἐγὼ αὐτὸς πῶς εἶναι· ἔρθασα ὀλίγον ἀργὰ, καὶ ἐὰν ἦναι κεκμηκὼς, θὰ σοὶ ζητήσω τὴν Σάῤῥαν.

ΚΑΜΠΡ.

Πολὺ καλά· ἴδὲ, φίλε μου.

(Λαμβάνει ἐφημερίδας).

ΤΟΥΡΖΥ,

(πλησιάζων νὰ ἐξέλθῃ, ἐπανέρχεται ἀποτόμως μετ' αἰφνιδίας ἀποφάσεως).

Μαυρίκιε, θέλω νὰ σοὶ λαλήσω.

ΚΑΜΠΡ.

Ἔ! Θεέ μου! Τί θέλεις;... Εἶσαι κακοδιάθετος! Τί σημαίνει; Μετεβλήθης, φίλε μου!

ΤΟΥΡΖΥ.

Εἶμαι πάντοτε φίλος σου;

ΚΑΜΠΡ.

Τί ἐρώτησις! ἐλπίζω τοὐλάχιστον... δὲν ἔχω εἰμὴ ἕνα... ὅστις ἰσοδυναμεῖ πρὸς δέκα, τῇ ἀληθείᾳ... Ἐφ' ὅσον προβαίνω, τόσον πιστεύω ὅτι δὲν ὑπάρχει εἰμὴ εἷς χρηστὸς ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὅτι εἶσαι σύ.

ΤΟΥΡΖΥ.

Ἔχω ἀνάγκην τώρα ὅλων τῶν προνομίων τῆς φιλίας. Σὲ εἰδοποιῶ ὅτι θέλω λησμονήσει πᾶσαν ἐπιφύλαξιν καὶ πᾶν καθῆκον.

ΚΑΜΠΡ.

Μήπως ὑπάρχωσι καθήκοντα μεταξὺ ἀμφοτέρων ἡμῶν; Ὄχι βεβαίως!

ΤΟΥΡΖΥ.

Περὶ τῆς συζύγου σου θέλω νὰ σοὶ λαλήσω.

ΚΑΜΠΡ.

Ἄ!... ὄχι, ἐλπίζω, διὰ νὰ μοὶ εἰπῇς κακὸν περὶ αὐτῆς;

ΤΟΥΡΖΥ.

Διὰ σὲ θέλω εἰπεῖ κακόν.

ΚΑΜΠΡ.

Καλῶς! Τὰ πάντα ἔχουσι καλῶς! Λέγε!

(Κάθηται παρὰ τῇ τραπέζῃ, πρὸς δεξιά).

ΤΟΥΡΖΥ.

Μαυρίκιε, εἰπέ μοι, πιστεύεις ὅτι ἡ σύζυγός σου εἶναι ἐντελῶς εὐτυχής!

ΚΑΜΠΡ.

Ἡ σύζυγός μου; Ἐντελῶς εὐτυχής; Καὶ διὰ τί λοιπὸν ὄχι; Τίνος στερεῖται;

ΤΟΥΡΖΥ.

Σοῦ τοῦ ἰδίου!

ΚΑΜΠΡ.

Πῶς τοῦτο; Διὰ τί;

ΤΟΥΡΖΥ.

Σκέψου!

ΚΑΜΠΡ (μετὰ σκέψιν).

Διότι ἔχω ἐρωμένας;

ΤΟΥΡΖΥ.

Ἴσως διὰ τοῦτο!

ΚΑΜΠΡ.

Ἀλλ', ἐν πρώτοις, φίλε μου, τοιαύτας πάντοτε εἶχον.

ΤΟΥΡΖΥ.

Ὡραία ἀπολογία!

ΚΑΜΠΡ.

Ὡς πρὸς τοῦτο οὐδὲν νέον μοὶ εἶπες... Καὶ ἔπειτα, φίλε μου... Ἀλλ', ὄχι, δὲν θέλω νὰ σοὶ τὸ εἴπω..., διότι εἶσαι ἄνθρωπος ἁπλοϊκός... σύ... Δὲν γνωρίζεις τὰς γυναῖκας... καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι ἤθελες σκιρτήσει... ἤθελες σκιρτήσει!...

ΤΟΥΡΖΥ.

Ἀλλὰ, τέλος, τί;

ΚΑΜΠΡ.

Λοιπὸν, φίλε μου... ἔσο ἥσυχος, σὲ παρακαλῶ... δὲν εἶμαι διόλου ἐγὼ πεπεισμένος, ὅτι μία γυνὴ, ἧς ὁ σύζυγος ἔχει ἐρωμένας, εἶναι κατὰ βάθος τόσον περίλυπος.

ΤΟΥΡΖΥ.

Ἄ!

ΚΑΜΠΡ.

Δὲν λέγω ὅτι τοῦτο τὴν κολακεύει... ὄχι!...: Καὶ ὅμως, ἄκουσον ἀγαπητέ μοι, ἐάν ποτε νυμφευθῇς, ἐὰν θέλῃς νὰ σὲ ἐκτιμᾷ ἡ σύζυγός σου, καὶ ἐὰν δὲν ἔχῃς ἐρωμένην.... καὶ περὶ τοῦτο εἶσαι πολὺ ἱκανός!.. προσποιήθητι ὅτι ἔχεις.

ΤΟΥΡΖΥ.

Ποτὲ, φίλε μου!

ΚΑΜΠΡ (ἐγειρόμενος).

Ποτὲ λοιπὸν δὲν παρετήρησες ὅτι πάντες οἱ ἐξαπατηθέντες σύζυγοι εἰσὶν ἄνθρωποι ἠθῶν ἀμέμπτων;.. Τοῦτο συμβαίνει διότι αἱ σύζυγοί των τοὺς περιφρονοῦσι, φίλε μου... Λυποῦμαι δι' αὐτάς... δὲν ἐκτιμῶ τὸ αἴσθημα τοῦτο... τὸ καταδεικνύον μόνον!.. Τὸ κατ' ἐμὲ, ἐν τούτοις, ἐὰν τὸ κρύπτω, ἐὰν πάντοτε ποιοῦμαι περὶ πολλοῦ τὰς χάριτας, δὲν τὸ πράττω ἐκ συστήματος... ἀπὸ σκοποῦ... Ὄχι· εἶναι ἁπλῆ ἡ ὄρεξίς μου... εἶναι τὸ ἐλάττωμά μου... Πρέπει νὰ ἔχῃ τις πάντοτε ἕν... Πράγματι ἄλλο δὲν ἔχω...

ΤΟΥΡΖΥ.

Δὲν ἔχεις διότι δὲν δύνασαι... διότι εἰς τὴν θέσιν σου δὲν δύναταί τις νὰ ἔχῃ ἄλλο... Δὲν δύνασαι βεβαίως νὰ κλέψῃς, ἔ;

ΚΑΜΠΡ.

Σύγγνωθί μου! Δύναμαι νὰ κλέψω... Εἰς ὅλας τὰς θέσεις κλέπτει τις... Ἀλλὰ, τέλος, δὲν κλέπτω... ἔχω ἐρωμένας, ἁπλῶς... Λοιπὸν, τί; ἔχω ἐρωμένας... ἔπειτα; Μήπως εἴμεθα ἄγριοι, φίλε μου;

ΤΟΥΡΖΥ.

Ὄχι δά! ἀλλ' ἐπίσης, εἰπέ μοι, ποίαν ἰδέαν ἔχεις περὶ γάμου, ἀγαπητέ μοι;

ΚΑΜΠΡ.

Περὶ γάμου; ἔχω τὴν ἰδέαν ἣν ὁ κόσμος ὅλος ἔχει περὶ αὐτοῦ, μοὶ φαίνεται! Μήπως εἶμαι ἐξαίρεσις, κατὰ τύχην;

ΤΟΥΡΖΥ.

Ὦ! ὄχι· ἀλλὰ βλέπω ὅτι ὁ γάμος διὰ σὲ εἶναι τὸ διαζύγιον!

ΚΑΜΠΡ.

Πῶς; τὸ διαζύγιον!

ΤΟΥΡΖΥ.

Δηλαδὴ ὅτι τὸ εἰλικρινὲς διαζύγιον θὰ ἦτο ἑκατοντάκις προτιμότερον, ἠθικώτερον καὶ γενναιότερον. Διότι κατὰ τὸ μικτὸν αὐτὸ διαζύγιον οἱ μὲν σύζυγοι, ἐκτὸς σοῦ, ἀπολαύουσιν αὐτοῦ πληρέστατα, εἰς δὲ τὰς γυναῖκας μένουσιν ἡ ἐγκατάλειψις, ἡ θλῖψις, αἱ προσβολαὶ, καὶ δὲν ἔχουσι τὴν ἐλευθερίαν.

ΚΑΜΠΡ.

Ὦ! τὴν ἐλευθερίαν! τὴν ἐλευθερίαν! Πόσαι καὶ πόσαι τὴν λαμβάνουσι τότε!

ΤΟΥΡΖΥ.

Καὶ ὅσαι δὲν τὴν λαμβάνουσιν! Εὑρίσκονταί τινες, ἐλπίζω. Ποία λοιπὸν ἡ τύχη αὐτῶν;

ΚΑΜΠΡ.

Πά! ἐδικαί σου ἰδέαι ὅλ' αὐτά... Ἃς ἴδωμεν... Λάλει εἰλικρινῶς... Μήπως ἡ Ἰουλία παραπονῆται;

ΤΟΥΡΖΥ.

Ἠξεύρεις ὅτι εἶναι λίαν φιλότιμος καὶ λίαν φρόνιμος· δὲν παραπονεῖται ποτέ· ἀλλ' ἐὰν δὲν βλέπῃς ὅτι πάσχει ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, ἐφ' ὅσον σὺ παρεκτρέπεσαι... ἀλλοφρονεῖς τῇ ἀληθείᾳ εἰς ἄκρον.

ΚΑΜΠΡ.

Πάσχει, φίλε μου, πάσχει... ἀναμφιβόλως πάσχει! Ὅλαι αἱ γυναῖκες πάσχουσιν, εἰξεύρεις... Εἶναι τὸ ἐπιτήδευμά των... (Κάθηται). Εἶναι ἡ ἀξίωσίς των, τοὐλάχιστον... καὶ αἱ τελειότεραι δὲν δύνανται νὰ διαφύγωσι τὴν δυστροπίαν ταύτην... ἀλλὰ εἰλικρινῶς, ἐὰν ἡ Ἰουλία δὲν ἦτον εὐτυχὴς εἰς ἣν θέσιν εὑρίσκεται, ἔπρεπε ν' ἀφήσῃ αὐτήν. Ὅσον ἀφορᾷ τοῦτο ἡ συνείδησίς μου εἶναι εὐτυχῶς ἥσυχος... Εἰργάσθην δεκαπέντε ἔτη τοῦ βίου μου ἵνα τριπλασιάσω τὴν περιουσίαν μου καὶ εὐχαριστήσω τὰς ἐπιθυμίας της, καὶ τὰς ἐμὰς, εἶναι ἀληθές... ἀλλὰ τέλος... ἡ Ἰουλία, ὡς πᾶσαι αἱ γυναῖκες, ἠγάπα σφόδρα τὴν πολυτέλειαν, τὰς ἑορτὰς, τὰ θέατρα, τοὺς ἵππους, τοὺς ἀδάμαντας... ἀπολαμβάνει τούτων ἁπάντων... καὶ ἀπολαμβάνει ἐν ἀφθονίᾳ... ἔχει περισσότερα ἢ ὅσα ἐπιθυμεῖ... Τοῦτο ὡς φαίνεται τὴν κάμνει νὰ πάσχῃ!

ΤΟΥΡΖΥ.

Αἱ γυναῖκες ἀγαπῶσιν ὅλα αὐτὰ, τοῦτο ἀληθὲς, ἀγαπητέ μοι, ἀλλ' ὑπάρχει τι τὸ ὁποῖον ἀγαπῶσι πλειότερον ἀκόμη.

ΚΑΜΠΡ.

Τί;

ΤΟΥΡΖΥ (ἁπλούστατα).

Νὰ τὰς ἀγαπῶσι.

ΚΑΜΠΡ.

Ναί... ναί... μὲ κιθάραν. Εἶναι πολὺ καλόν.

ΤΟΥΡΖΥ.

Ἄ! Μαυρίκιε, ἄκουσον, πρέπει νὰ σοὶ εἰπῶ ὅλην μου τὴν ἰδέαν... Δὲν ἐκτιμᾷς ἀρκούντως τὴν σύζυγόν σου. Διὰ θεάτρων, δι' ἵππων, δι' ἀδαμάντων, πληρόνονται αἱ ἐρωμέναι, καὶ ὄχι αἱ σύζυγοι. Χρηστὴ σύζυγος, σύζυγος εἰς ἣν ἐμπιστεύεσαι τὸ ὄνομα, τὰ τέκνα, τὴν τιμήν σου, ἥτις διατελεῖ οὖσα ἀναμέσον ὅλων αὐτῶν τῶν τοῦ κόσμου διαφθορῶν πιστὴ φύλαξ πάντων τούτων τῶν ἱερῶν κειμηλίων, ἥτις καθ' ἑκάστην ἑσπέραν καὶ πρωΐαν σοὶ ἀποδίδει αὐτὰ ἀκηλίδωτα ὡς τὰ παρέλαβεν, ἥτις περικλείει αἰωνίως ἐν τῇ οἰκίᾳ σου τὸ θέλγητρον, τὴν ἀξιοπρέπειαν, τὸν σεβασμόν... τοιαύτη σύζυγος πρέπει ν' ἀνταμείβηται δι' ἀγάπης.

ΚΑΜΠΡ.

Ἀναμφιβόλως!

ΤΟΥΡΖΥ.

Ἀγάπα λοιπὸν αὐτήν! διότι τέλος, δὲν τὴν κατέστησες ἄγαλμα, πιστεύω. Δὲν τῇ ἀφήρπασες τὴν καρδίαν ἐκ τοῦ στήθους... Λοιπὸν, ἡ καρδία αὐτὴ πρέπει νὰ ζήσῃ· Ἡ καλλιτέρα... ἡ τελειοτέρα γυνὴ, ἔστω! ἀλλὰ ἡ καλλιτέρα ὡς καὶ ἡ χειροτέρα... καὶ τοῦτο εἶναι ἡ δόξα των... θέλει λησμονήσει τὴν πολυτέλειαν, τὰς ἑορτὰς, τοὺς ἀδάμαντας... τὸν ἄρτον, ἐὰν ἦναι ἀνάγκη..... μᾶλλον ἢ τὴν ἀγάπην.

ΚΑΜΠΡ.

Ἄ ταλαίπωρε Τουρζύ! ἐὰν ἔχῃς τὰς αὐτὰς ἰδέας ὅταν ὑπανδρευθῇς, σοὶ διαβεβαιῶ ὅτι θ' ἀπολέσῃς τὴν σύζυγόν σου. Σύζυγος ὅστις λαλεῖ περὶ ἀγάπης εἰς τὴν γυναῖκά του, πράττει τὸ αὐτὸ ὡσεὶ τῇ ἀνεγίνωσκεν αἰσχρὰ βιβλία.

ΤΟΥΡΖΥ.

Ἐὰν τὸ πιστεύῃς... εἶσαι πολὺ εὐτυχής. Ἡ εὐδαιμονία δὲν εἶναι μέχρι τέλους ὑγιής. Σ' ἐγνώρισα ἔχοντα εὐγενεστάτην ψυχήν... καὶ ἐὰν ποτὲ ὁ Θεὸς νὰ μὴ τὸ δώσῃ! σὲ ἐγγίσῃ ἡ δυστυχία θέλεις μάθει ὅτι ὑπάρχει μεταξὺ δύο ἀνθρωπίνων ὄντων ἄλλη ἀγάπη διαφορετικὴ ἐπίσης περὶ ἧς λαλεῖς πρὸς τὰς ἐρωμένας σου.

ΚΑΜΠΡ (ξηρῶς. Ἐγείρεται).

Τέλος... εἰπέ μοι... τί; Μήπως μοὶ διαβιβάζεις ἐντολήν τινα; Ἀπίθανον. Διότι ἡ σύζυγός μου ἐκτὸς τῶν ἄλλων προτερημάτων της, ἔχει ἐν γένει πολλὴν φιλοκαλίαν, καὶ δὲν ἤθελε τὸ ἀποδείξει ἐὰν, μετὰ πεντεκαίδεκα καὶ ἐπέκεινα ἐτῶν γάμον, καὶ ὅταν ἔλθουν δύο τέκνα μεγάλα ὡς αὐτὴ, ἐλάμβανεν αἴφνης ἦθος Ἀριάδνης ἐπὶ τοῦ βράχου της!

ΤΟΥΡΖΥ, (μὲ φωνὴν βραχυτέραν).

Ἡ σύζυγός σου οὐδὲν μοὶ ἐξωμολογήθη, σοὶ δίδω περὶ τούτου τὸν λόγον μου· ἀλλ' ἔφθασα καθ' ἣν στιγμὴν ἡ θυγάτηρ σου ἀνεχώρει. Ἡ μήτηρ της μὲ παρεπονήθη, ἠθέλησα νὰ σοὶ τὸ εἴπω... καὶ νὰ σὲ καθικετεύσω... νὰ σὲ καθικετεύσω νὰ τῇ ἀφήσῃς τὴν θυγατέρα της.

ΚΑΜΠΡ.

Ἄ! ὡς πρὸς τοῦτο, ἐννοῶ τὴν λύπην ἣν αἰσθάνεται ἡ σύζυγός μου, καὶ τὴν συμμερίζομαι... Ἀλλὰ, βλέπεις, ἔχω ἰδέας καθαρωτάτας περὶ τῆς ἀνατροφῆς τῶν νεανίδων· μανθάνω ὅτι ἡ θυγάτηρ μου εἶναι χρηστοτάτη, ὅπερ σπανιώτατον, καὶ ἠθέλησα νὰ τὴν ἀπομακρύνω ὅσον ἔνεστι πασῶν τῶν διαφθορῶν, αἵτινες εἰσδύουσι παρὰ τὴν θέλησιν ἡμῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ μας διὰ τῶν λόγων τοῦ κόσμου, διὰ τῶν ἑορτῶν, διὰ τῶν ἐν τῇ τραπέζῃ συνδιαλέξεων, κτλ. Κάκιστα ταῦτα πάντα.

ΤΟΥΡΖΥ.

Ἔστω. Ἀλλ' ἅπασαι αἱ προφυλάξεις δέον νὰ ἔχωσιν ἓν τέλος. Λοιπὸν, ἀπόδος αὐτῇ τὴν θυγατέρα της, φίλε μου... Σὲ βεβαιῶ ὅτι εἶναι καιρός.

ΚΑΜΠΡ.

Τὸ προσεχὲς ἔτος. Ἀπεφασίσθη.

ΤΟΥΡΖΥ,

(ἐγγίζων τὸν βραχίονά του μετ' ἐπιμονῆς καὶ συγκινήσεως).

Σὲ παρακαλῶ.

ΚΑΜΠΡ (ἐξοργιζόμενος).

Ἄ! Μ' ἐνοχλεῖς!

ΤΟΥΡΖΥ, (μετὰ δυνάμεως).

Ἄ! Λοιπόν!...

ΚΑΜΠΡ.

Τί λοιπόν;

ΤΟΥΡΖΥ.

Λοιπόν... ὁ Θεὸς εἰξεύρει ἐὰν ὑπάρχῃ γυνὴ ἐν τῷ κόσμῳ ἣν τιμῶ πλειότερον τῆς ἐδικῆς σου, ἀλλ' ὅταν τὴν ἀπελπίζῃς διὰ τῆς διηνεκοῦς σου ἐγκαταλείψεως, ὅταν ἡ καρδία της δὲν ἠξεύρῃ ποῦ νὰ τραπῇ, ὅταν τὴν περιβάλλῃς διὰ τῶν ἐρωμένων σου... καὶ τολμᾷς ἀκόμη νὰ τῇ ἀποσύρῃς τὴν θυγατέρα της... δὲν σὲ εὑρίσκω μόνον σκληρόν... σὲ εὑρίσκω... καὶ θρασύν!

ΚΑΜΠΡ, (ψυχρότατα).

Ἄ! μέγας ὁ ζῆλός σου, φίλε μου.

ΤΟΥΡΖΥ, (μετά τινα σιωπήν).

Συγγνώμην!

—

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ.

Οἱ αὐτοὶ, ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ.

Μία ἐπιστολὴ κύριε;

ΚΑΜΠΡ.

Πόθεν;

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ.

Ἐκ τῆς σκιάδος τῶν Πτελεῶν.

ΚΑΜΠΡ.

Ἄ!

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ.

Πιστεύω ὅτι ζητεῖται ἀπόκρισις.

ΚΑΜΠΡ.

Καλά... θὰ τὴν στείλω... Μὲ συγχωρεῖς, Μάξιμε, βεβαίως;

(Ἐξέρχεται πρὸς ἀριστερά).

—

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ.

ΤΟΥΡΖΥ, ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ.

ΤΟΥΡΖΥ.

Αὔγουστε!

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ.

Κύριε;

ΤΟΥΡΖΥ.

Ἡ Κυρία Κάμπρ δὲν κατῆλθεν ἀκόμη;

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ.

Ὄχι, κύριε, ἀκόμη· ἀλλὰ δὲν θὰ βραδύνῃ, διότι οἱ ἵπποι εἰσὶν ἕτοιμοι.

ΤΟΥΡΖΥ.

Θὰ μοὶ κάμῃς τὴν χάριν νὰ τῇ εἰπῇς ὅτι τὴν παρακαλῶ νὰ μὲ συγχωρήσῃ... ἐπειδὴ μὲ περιμένουσιν εἰς τὴν οἰκίαν μου... ὅτι θὰ τὴν γράψω τὸ ἑσπέρας.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ.

Ἰδοὺ ἡ κυρία.

(Ἡ Ἰουλία εἰσέρχεται ἐξ ἀριστερῶν, ὁ Αὔγουστος ἐξέρχεται).

—

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ.

ΤΟΥΡΖΥ, ΙΟΥΛΙΑ,

(ἐνδεδυμένη ἐνδυμασίαν ἱππασίας, καὶ τὸν πῖλον κρατοῦσα ἀνὰ χεῖρας).

ΙΟΥΛΙΑ.

Πῶς! Τί σημαίνει τοῦτο; Ἀναχωρεῖτε;

ΤΟΥΡΖΥ.

Θεέ μου! ναί... Εἶναι γελοιωδέστατον... ἀλλ' εἶχον λησμονήσει ὅλως διόλου ὅτι μ' ἐπερίμενον εἰς τὴν οἰκίαν μου σήμερον μετὰ μεσημβρίαν.

ΙΟΥΛΙΑ.

Μήπως ἐφιλονεικήσατε, ἔ;

ΤΟΥΡΖΥ.

Μὲ τὸν Μαυρίκιον;... Ὦ! ὕψιστε Θεὲ, ὄχι! ἁπλῶς ὅ,τι σᾶς εἶπον. Συνέντευξις ὑποθέσεων τὴν ὁποίαν πρὸ μικροῦ ἀνεμνήσθην.

ΙΟΥΛΙΑ (κινοῦσα τὴν κεφαλήν).

Ὄχι.

ΤΟΥΡΖΥ.

Σᾶς βεβαιῶ.

ΙΟΥΛΙΑ.

Ὄχι... καὶ μάλιστα μὲ ἀφίνετε διὰ πολὺν καιρόν... Λοιπὸν, ἔσο εἰλικρινὴς, ὅπως συνήθως. Ὁμολόγησον αὐτό.

ΤΟΥΡΖΥ.

Εἶναι ἀληθές.

ΙΟΥΛΙΑ.

Διὰ τί;... Ἄ! τὸ εἰξεύρω... Μὲ τιμωρεῖτε διά τινας ἀθλίους λόγους φιλαρεσκείας οἵτινες μὲ διέφυγον πρὸ ὀλίγου, καὶ διὰ τοὺς ὁποίους ἐρυθρίασα ἅμα ὡς ἐπρόφερον αὐτούς.

ΤΟΥΡΖΥ.

Ἀλλὰ, σᾶς ὁρκίζομαι... δὲν παρετήρησα μάλιστα.

ΙΟΥΛΙΑ.

Οἴμοι! πρὸ ἐτῶν εἴσθε ὁ μάρτυς τοῦ βίου μου, εἰξεύρετε ἐὰν εἶμαι φιλάρεσκος... ἀλλ' ὑπάρχουσι στιγμαὶ καθ' ἃς πάσχει τις τοσοῦτον ὥστε πρέπει νὰ κάμνῃ νὰ πάσχῃ καὶ ἄλλος τις... Εὑρέθητε δυστυχῶς εἰς ταύτας... τέλος, ἦτο δεινὸν, τὸ ὁμολογῶ, νὰ θέσῃ τις ἐνάρετον ἄνθρωπον εἰς δοκιμασίαν... καὶ τῇ ἀληθείᾳ τοῦτο ἦτο τόσον μακρὰν τῆς σκέψεώς μου! Τοὐναντίον, τοσοῦτον σᾶς εὐγνωμονῶ, τοσοῦτον σᾶς εὐγνωμονῶ!...

(Σταματᾷ).

ΤΟΥΡΖΥ, (διὰ φωνῆς βραχείας καὶ ὀλίγον τι χαμηλῆς).

Διὰ ποῖον λόγον;... Διότι σᾶς ἀγαπῶ;

ΙΟΥΛΙΑ, (ξωηρῶς).

Διότι δὲν μοὶ τὸ λέγετε!

ΤΟΥΡΖΥ.

Καὶ ἐὰν πλέον δὲν ἔχω τὸ θάρρος αὐτό;

ΙΟΥΛΙΑ.

Ἐὰν δὲν τὸ ἔχετε πλέον, ἔπρεπε τῷ ὄντι ν' ἀναχωρήσητε· ἀλλὰ διὰ τί; Τί λοιπὸν μετεβλήθη;... Σύγγνωθί μοι ἐπὶ τῇ ἐπιμονῇ μου... εἶναι παράδοξος, τὸ αἰσθάνομαι· ἀλλ' εὑρίσκομαι εἰς τοσαύτην ἔνδειαν εὐνοίας, ὥστε δὲν δύναμαι νὰ ὑποφέρω ν' ἀπολέσω καὶ τὴν σήν... καὶ ὁποίαν εὔνοιαν!... Πιστεύσατε ὅτι δὲν εἰξεύρω νὰ τὴν ἐκτιμήσω... τόσον ἀγαπητὴ, τόσον τρυφερὰ, τόσον γενναία... ἐννοοῦσα τὰς θλίψεις μου χωρὶς νὰ παραπονῶμαι δι' αὐτὰς, παρηγοροῦσά με δι' αὐτὰς χωρὶς νὰ μοὶ λαλῇ περὶ αὐτῶν, κατέχουσα τὴν καρδίαν μου χωρὶς νὰ τὴν διαταράττῃ;.. Ὑπερήφανον φιλανθρωπίαν ἐζήσκεις ἐπ' ἐμέ!.. Διὰ τί νὰ μοὶ τὴν ἀπαρνῆσαι τώρα;

ΤΟΥΡΖΥ.

Ἄ!.. διότι δὲν δυναμαι πλέον νὰ φέρω τὸ προσωπεῖον τοῦτο τῆς φιλίας, διότι μὲ βαρύνει, διότι ἐξηντλήθησαν αἱ δυνάμεις μου!.. Τί θέλετε; Ἐπὶ ἔτη ὁλόκληρα παλαίει τις, μάχεται ὑπὲρ τοῦ καθήκοντος, ὑπὲρ τῆς πίστεως, ὑπὲρ τῆς τιμῆς... καταπατοῦσι, συνθλίβουσι διὰ τῶν δύο χειρῶν τὰ πλημμυροῦντα τὴν καρδίαν ὑμῶν αἰσθήματα, τὴν εὐσπλαγχνίαν, τὴν τρυφερότητα, τὴν ὀργὴν, τὴν ἀπελπισίαν... καὶ ἐξαίφνης ἐπέρχεται ὥρα τις κατὰ τὴν ὁποίαν αἰσθανόμεθα ὅτι δὲν εἴμεθα πλέον κύριοι, ὅτι ἡ καρδία ἐκχειλίζει, ὅτι τὸ πᾶν συμπαρασύρει... ὅτι δὲν ὑπάρχει πλέον καθῆκον, πίστις, τιμή... ὅτι ἀγαπῶμεν, ἀγαπῶμεν... ἀγαπῶμεν, καὶ οὐδὲν πλέον!..

ΙΟΥΛΙΑ, (μετὰ τόνου μομφῆς καὶ λύπης).

Φίλε μου!

ΤΟΥΡΖΥ.

Φίλος σας... δὲν εἶμαι πλέον, σᾶς τὸ εἶπον!.. Δὲν δύναμαι πλέον, δὲν θέλω πλέον νὰ εἶμαι!.. καὶ ἐὰν παρέμενον πλησίον σας, δὲν θὰ εἶχον πλέον εἰμὴ μίαν σκέψιν... νὰ σᾶς ἀπολέσω, νὰ σᾶς συμπαρασύρω μετ' ἐμοῦ ἐν τῇ ἀβύσσῳ ἵνα σᾶς ἀποσπάσω ἀσφαλέστερον ἀπὸ τῶν ἄλλων, ἵνα σᾶς ἑνώσω μετ' ἐμοῦ διὰ παντός!

ΙΟΥΛΙΑ.

Ἀκούω... δὲν ἐννοῶ... Σεῖς λαλεῖτε;

ΤΟΥΡΖΥ,

(πίπτων ἐπὶ κλιντῆρος παρὰ τῇ τραπέζῃ, πρὸς ἀριστερά).

Ἔ! ὕψιστε Θεέ! δὲν ὑπῆρξα ἄρά γε ἀρκούντως χρηστὸς ἄνθρωπος, ἂς ἴδωμεν! ἀρκούντως καλὸς, ἀρκούντως ὑπομονητικός... πρὸ ἐτῶν ἀφ' ἧς εὑρί-

σκομαι ὑπὸ τὸ θέλγητρον τῆς καλλονῆς, τῶν ἀρετῶν, τῶν παθημάτων σας, ἀγαπῶν ὑμᾶς ἐμμανῶς, σχεδὸν λειποθυμῶν ἅμα ὡς ἡ χεὶρ ὑμῶν ἐγγίσῃ τὴν ἐδικήν μου, ἅμα ὡς τὸ ἔνδυμά σας κινήσῃ τὸν ἀέρα περὶ ἐμὲ, πλήρη ἔχων τὴν καρδίαν λόγων λατρείας, οἵτινες κατακαίουσι τὰ χείλη μου καὶ τοὺς ὁποίους κρατοῦσιν αὐτά... Καὶ διὰ τίνα τόσοι σεβασμοὶ, τόση καλωσύνη, τόσα βάσανα.. διὰ τίνα;.. Ὦ! μὴ φοβοῦ τίποτε... ὄχι! οὐδένα κατηγορῶ.. Ἐγὼ μόνος... ἐγὼ μόνος εἶμαι ἔνοχος, τοῦτο ἀληθές!

(Ἐγείρεται).

ΙΟΥΛΙΑ.

Ναί... σεῖς μόνος... καὶ πολὺ ἔνοχος!.. Ὑγίαινε!...

ΤΟΥΡΖΥ, (ἐπανερχόμενος).

Καὶ ἐν τούτοις τίς μ' ἔφερεν ἐδῶ; Τίς μὲ κατέστησε προδότην τῆς φιλίας καὶ τῆς τιμῆς; Δὲν εἶχον γεννηθῆ διὰ νὰ μιμηθῶ τὸ πρόσωπον τοῦτο, ὁ Θεὸς τὸ εἰζεύρει... καὶ σεῖς τὸ εἰζεύρετε· καὶ ἐὰν σᾶς εἶχον ἰδεῖ ἀγαπωμένην, εὐτυχῆ, τιμωμένην, ποτέ... ποτὲ δὲν ἤθελον συλλάβει τὴν ἄτιμον ἰδέαν νὰ προσβάλω τὴν εὐτυχίαν σας. Θὰ μοὶ ἦτο ἱερά!.. Ἀλλὰ νὰ βλέπω ὑμᾶς... ὑμᾶς τόσον ἀξίαν νὰ παράσχητε τὴν εὐτυχίαν καὶ νὰ τὴν αἰσθανθῆτε, ὑμᾶς τῆς ὁποίας ὁ ἔρως μοὶ ἐφαίνετο, ὅταν ἐσκεπτόμην εἰς αὐτὸν, μέθη ἀδύνατος... ὑμᾶς ἥτις ἠθέλατε καταστήσει τὸν βίον μου ἑνούμενον μετὰ τοῦ ἐδικοῦ σας καθαράν τινα μαγείαν...

ΙΟΥΛΙΑ, (ὀλίγον τι παράφορος καὶ λειποθυμοῦσα).

Σᾶς ἱκετεύω... σᾶς ἱκετεύω... ἀναχωρήσατε!

ΤΟΥΡΖΥ.

Νὰ βλέπω τὴν τόσον γλυκεῖαν καὶ τόσον ὑπερήφανον αὐτὴν καρδίαν, τὴν χαρίεσσαν αὐτὴν ψυχὴν, τὴν τελείαν αὐτὴν χάριν... ὅ,τι τέλος εἶσθε... ὅλον τοῦτο ἀπολλύμενον... περιφρονούμενον... ὑβριζόμενον...

ΙΟΥΛΙΑ, (ἀναλαμβάνουσα τὴν θέσιν της).

Ἄφετέ με παρευθὺς, τὸ ἀπαιτῶ!

ΤΟΥΡΖΥ.

Λοιπὸν, τοὐλάχιστον, ἐὰν πρέπῃ νὰ σᾶς ἀπαρνηθῶ... ἐὰν δὲν θέλετε εὐτυχίαν... οἴμοι! τόσον τεταραγμένην... ἣν δύναμαι νὰ σᾶς προσφέρω, διὰ τῆς ζωῆς μου ἣν εἰς σᾶς ἀφιερῶ, διὰ τῆς τιμῆς μου ἣν σᾶς ἐγκαταλείπω...

ΙΟΥΛΙΑ.

Ὄχι!.. ποτέ!.. Ἀλλ' ἀναχωρήσατε λοιπόν!.. Ἐκεῖ εἶναι ὁ θάνατος!

ΤΟΥΡΖΥ.

Λοιπὸν, θὰ εἰζεύρετε τοὐλάχιστον... θὰ ἀναμιμνήσκεσθε πάντοτε ὅτι ὑπῆρξε δικαιοσύνη δι' ὑμᾶς.. ὅτι ἅπαξ κατὰ τὸν βίον σας ἠγαπήθητε ὡς ὑπήρξατε ἀξία ν' ἀγαπηθῆτε... πολὺ ν' ἀγαπηθῆτε, ἐννοεῖτε;.. νὰ λατρευθῆτε... μέχρι μανίας!..

ΙΟΥΛΙΑ, (φεύγουσα).

Ἄκουσον!

(Ἡ φωνὴ τοῦ Κάμπρ, ἔξωθεν).

Ἐὰν ἀνεχώρησαν, ἡ Φραγκίσκα ἂς φέρῃ τὴν ἐπιστολήν.

ΙΟΥΛΙΑ.

Ὁ σύζυγός μου!.. Ἐξέλθετε!.. Εἶμαι λίαν τεταραγμένη! Ἐξέλθετε!..

(Ὁ Τουρζὺ ἐξέρχεται ἐκ τοῦ βάθους).

—

ΣΚΗΝΗ ΟΓΔΟΗ.

ΙΟΥΛΙΑ, ΚΑΜΠΡ.

(εἰσερχόμενος ἐκ δεξιῶν. — Ἡ Ἰουλία προσπαθοῦσα ν' ἀποκρύψῃ τὴν συγκίνησίν της, διευθετεῖ τὴν κόμην της ἀπέναντι κατόπτρου, στρέφουσα τὰ νῶτα εἰς τὸν σύζυγόν της).

ΚΑΜΠΡ.

Ἄ! ἰδοὺ εἶσαι ἕτοιμος!

ΙΟΥΛΙΑ.

Ναί.

ΚΑΜΠΡ.

Καὶ ὁ Τουρζὺ, ποῦ εἶναι;

ΙΟΥΛΙΑ.

Ἐκεῖ, εἰς τὴν αὐλὴν, πιστεύω.

ΚΑΜΠΡ.

Εἰπέ μοι, ἀγαπητή μοι, μήπως ἐσκέπτεσο νὰ συμπαραλάβῃς τὴν Φραγκίσκαν;

ΙΟΥΛΙΑ.

Ναί... Δὲν ἔχω εἰμὴ αὐτήν... εἰξεύρεις ὅτι ὁ Ἰουστῖνος ὑπῆγε μετὰ τῆς συζύγου του νὰ συνοδεύσῃ τὴν Καικίλην.

ΚΑΜΠΡ.

Καὶ ἐγὼ ἔχω ἀνάγκην τῆς Φραγκίσκας, ἵνα κομίσῃ ἐπιστολὴν τινὰ ἀρκούντως κατεπείγουσαν.

ΙΟΥΛΙΑ.

Ἀπόστειλον αὐτήν. Ἀδιαφορῶ ὅλως διόλου περὶ αὐτῆς... ἐὰν ἐξέλθω, διότι ὁ καιρὸς φαίνεται πολὺ ἀχρεῖος.

ΚΑΜΠΡ.

Ἔξελθε λοιπὸν, ἀγαπητή μου, τοῦτο θὰ σὲ ὠφελήσῃ... Ἐὰν ἡ θύελλα ἐκραγῇ, προφυλάχθητι ὑπὸ τὴν στέγην τῆς οἰκίας τοῦ φύλακος, ἢ εἰς τὸν ἀγροτικὸν οἶκον, ἀδιάφορον ποῦ... Εἶναι τὸ νέον σου ἔνδυμα, τοῦτο;.. Ἂς ἴδωμεν. Θεέ! πόσον εἶσαι ὡραία!

ΙΟΥΛΙΑ.

Μὲ ἐκπλήττεις πολύ.

ΚΑΜΠΡ.

Διὰ τί;

ΙΟΥΛΙΑ.

Περιποιητικὴ λέξις εἰς τὸ στόμα σου!.. ἀπευθυνομένη εἰς ἐμέ!

ΚΑΜΠΡ.

Ἐὰν δὲ σὲ περιποιῶμαι συχνότερον, πράττω τοῦτο διότι προϋποθέτω ὅτι ἄλλοι ἀναλαμβάνουσιν αὐτό.

ΙΟΥΛΙΑ, (μετ' εἰρωνείας θλιβερᾶς).

Καὶ πιστεύεις ὅτι εἶναι τὸ αὐτό!

ΚΑΜΠΡ.

Ἄλλως καὶ νομίζω, ἀγαπητή μου, ὅτι ἡ καλλιτέρα περιποίησις τὴν ὁποίαν δύναταί τις νὰ κάμῃ πρὸς γυναῖκα, εἶναι τὸ νὰ τὴν νυμφευθῇ.

ΙΟΥΛΙΑ.

Παρῆλθε τόσος καιρός!

ΚΑΜΠΡ.

Ἀλλὰ τοῦτο διαρκεῖ πάντοτε, εἶναι διαρκὴς περιποίησις... πρὸ πάντων ὅταν δὲν μετανοήσῃ τις διὰ τοῦτο.

(Φιλεῖ τὴν χεῖρα αὐτῆς).

ΙΟΥΛΙΑ, (παρατηροῦσα αὐτὸν μετὰ δειλῆς τρυφερότητος).

Εἶναι ἀληθές;

ΚΑΜΠΡ.

Ἐντελέστατα... (Πλησιάζει αὐτήν). Ἀλλ' ἂς παρατηρήσω τοὺς ὀφθαλμούς σου;.. Ἕνεκα τῆς Καικίλης, δὲν ἔχει οὕτω; Θεέ μου! σὲ βεβαιῶ ὅτι τοῦτο μ' ἐλύπησεν ὅσον καὶ σέ... ἀλλὰ τόσον φοβοῦμαι τῶν νεανίδων τὴν μετὰ τοῦ κόσμου σχέσιν... καὶ θέλω ἡ θυγάτηρ μου νὰ γίνῃ ἀξιοπρεπὴς γυνή... ὡς ἡ μήτηρ της.

ΙΟΥΛΙΑ.

Εἶσαι καλὸς καὶ διὰ τοῦτο μοὶ λέγεις τοῦτο!

ΚΑΜΠΡ.

Ὄχι μόνον ὡραία ὡς ἡ μήτηρ της, ἀλλὰ χρηστὴ καὶ δικαία ὡς αὐτή.

ΙΟΥΛΙΑ, (στηριζομένη ἐπ' αὐτὸν καὶ παρατηροῦσα αὐτόν).

Ἀκόμη!.. ἀκόμη!.. Τόσον μὲ κολακεύει... τόσον μὲ ἐμψυχόνει μία μόνη λέξις ὡς αὐτή!

ΚΑΜΠΡ.

Εἰξεύρεις ὅτι φύσει δὲν εἶμαι πολὺ εὐαίσθητος... ἀλλὰ εἰς τὴν καρδίαν μου τίποτε δὲν ἀπώλεσας, καὶ σὲ ἀγαπῶ πολὺ, ἔσο βεβαία... Σὲ ἀγαπῶ πολύ.

ΙΟΥΛΙΑ,

(μετὰ διαχύσεως, κλίνασα ὡσεὶ διὰ νὰ τῷ φιλήσῃ τὴν χεῖρα).

Ὦ! εὐχαριστῶ.

ΚΑΜΠΡ.

Ἔ... Ἔ, εἶσαι τρελλή!.. Ὄχι δά! πρέπει ν' ἀναχωρήσω, ἐγώ... (Παρατηρῶν τὸ ὡρολόγιόν του). Δύω ὧραι καὶ ἡμίσεια... ἀκριβῶς ἡ ὥρα... (Ὑπάγει νὰ παραλάβῃ τὰς ἐφημερίδας, καὶ προσθέτει μετά τινα παῦσιν). Ἄ! ναὶ, ἀγαπητή μου, ἤθελον νὰ σοὶ εἴπω... Γνωρίζεις τὴν κυρίαν Κρεσσέῦ;

ΙΟΥΛΙΑ, (ὠχριῶσα ἐξαίφνης).

Ἐξ ὀνόματος.

ΚΑΜΠΡ.

Πρό τινος κατῴκησεν εἰς τὰ πέριξ ἐδῶ. Εἶναι νεαρά τις γυνὴ εἰς θέσιν ὄχι εὐχάριστον, κεχωρισμένη τοῦ συζύγου της, ὅστις εἶναι εἶδός τι μανιώδους... Αὐτὴ φημίζεται ὡς πολὺ καλή... πολὺ μᾶς συνιστῶσιν αὐτὴν οἱ φίλοι Λωτιὲρ, Τρεδιὸν καὶ ἄλλοι.. Ἐὰν ἤρχετο εἰς τὴν οἰκίαν μας, ἐκ τύχης, ὡς γειτόνισσα, θὰ ἦσο πολὺ καλὴ ἐὰν τὴν ἐδέχεσο, τί λέγεις;

ΙΟΥΛΙΑ.

Καλὰ, φίλε μου.

ΚΑΜΠΡ.

Τώρα λοιπὸν σὲ ἀφίνω. Πιθανὸν αὔριον νὰ ἐπιστρέψω. Καλὴν νύκτα!

ΙΟΥΛΙΑ.

Καλὴν νύκτα!

(Ἐξέρχεται).

ΙΟΥΛΙΑ, (μόνη).

(Μετὰ σιγὴν ἀπελπισίας, ἀνακράζει μετὰ λύπης). Ἐγάθην!

(Ἕπεται συνέχεια.)

ΑΠΟΔΗΜΗΤΟΥ ΑΝΑΜΝΗΣΕΩΝ

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟΝ (*).

(Ἴδε τόμ. Ιθ', σελ. 184.)

..... — Ἀρχαία ζακυνθία φιλοξενία. — Δημάρατος ἐν Ζακύνθῳ. — Ἡ Ζάκυνθος ὁρμητήριον Ἑλλήνων φιλελευθέρων. Δίων ὁ Συρακούσιος.— Ἀρχαῖοι δολοφόνοι.— Αὐτὸς ἔφα.—...

—

Ὅτε, ζητήσαντος Δαρείου τοῦ Ὑστάσπου γῆν καὶ ὕδωρ παρὰ τῶν Ἑλλήνων, μεταξὺ τῶν ἄλλων νη-

(*) Δημοσιεύσας ἐκ τῆς περιηγήσεώς μου ἀποσπάσματά τινα περὶ τῆς νεωτέρας Ζακύνθου, ἔχω λόγους πείθοντάς με ὅτι παρενοήθην ὑπὸ τινων· — περίοδος ξένου περιηγητοῦ, ἣν μετέφρασα, παρήνειρα πρὸς ἀντίκρουσιν καὶ ἀντέκρουσα, ἀπεδόθη μοι ὡς ἴδιον φρόνημα· — διήγησις καταστάσεως μόλις ὑπερβάσης τὸ κατώφλιον τοῦ παρόντος αἰῶνος ἐθεωρήθη ὡς εἰς τὸ ἐνεστὼς ἀφορῶσα· — τοὺς ὑπὸ τῆς ἀχλύος τῆς ἀγανακτήσεως σκοτισθέντας διανοητικοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν παρεξηγητῶν μου διέφυγεν ὁ τοῦ ἐνεστῶτος ἔπαινος. — Ἐγὼ δὲ λυπούμενος μὲν ὑπὸ τῆς ἀδικίας, τὸ πάθημα δὲ ἀντὶ μαθήματος λαμβάνων, ἀποσπῶ .... οὐχὶ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς μου (οὐκ ἀνδρικὸν γὰρ), ἀλλὰ τῆς π α λ α ι ᾶ ς Ζακύνθου τεμάχιον. Οὕτω πιστεύω ὅτι εἰς οὐδένα εἰσκυλίσμαι κίνδυνον· διότι τοῦτο μὲν ἀδύνατον κρίνω τὴν ἐξέγερσιν Ζακυνθίων πρὸ δισχιλίων καὶ πλέον ἐτῶν κεκοιμημένων ὕπνον ἀτάρακτον, τοῦτο δὲ ἀπίθανον ὅλως τὴν δι' ἀφήγησιν ἁμαρτημάτων, οὕτως εἰπεῖν, ἀπολελιθωμένων συντάραξιν τῆς χολῆς τῶν ἀπογόνων. Σ.

σιωτῶν ἔδοσαν αὐτῷ τὰ αἰτούμενα καὶ οἱ Αἰγινῆται,— τὸ κάρφος ἐκεῖνο τῶν ἀττικῶν ὀφθαλμῶν ἅμα δὲ καὶ λήμη τοῦ Πειραιῶς,—ἐπὶ τῇ καταγγελίᾳ τῶν Ἀθηναίων ἐστάλη ἀνακριτής, ὡς ἠθέλομεν εἴπει σήμερον, ὁ ἕτερος τῶν τότε βασιλέων τῆς Σπάρτης Κλεομένης· ἀπόντα δὲ τὸν Κλεομένη ἐν Αἰγίνῃ καὶ κοινὰ τῇ Ἑλλάδι ἀγαθὰ προσεργαζόμενον, ὁ συμβασιλεὺς Δημάρατος διέβαλεν, ὑπὸ φθόνου κινούμενος, νοσήματος ὅλως ἑλληνικοῦ· ὁ δὲ Κλεομένης, παλινοστήσας ἐξ Αἰγίνης καὶ ἐκδικούμενος, ἐβουλεύσατο τὴν καθαίρεσιν τοῦ Δημαράτου. Ἔξω τοῦ προκειμένου κρίνω τὴν νόστιμον διήγησιν περὶ τοῦ πῶς ὁ Δημάρατος καθῃρέθη τοῦ θρόνου διὰ τὸν λόγον ὅτι ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἠρίθμησεν ἐπὶ τῶν δακτύλων ὅτι ἡ σύζυγος ἔτεκε πρὶν ἢ συμπληρώσῃ τοὺς δέκα μῆνας (οἱ μῆνες ἦσαν σεληνιακοί)· τοῦτο δὲ μόνον βεβαιῶ ὅτι ὁ Δημάρατος, καθαιρεθεὶς τῆς βασιλείας ὡς μείων ἢ δεκάμηνος γεννηθεὶς, καὶ ἐκλεχθεὶς εἰς ἄλλην ἀρχὴν, ἐσκώφθη ποτὲ, ἐνῷ ἐθεᾶτο τὰς γυμνοπαιδίας, ὑπὸ τοῦ διαδεξαμένου αὐτὸν βασιλέως Λεωτυχίδου καὶ ἀπαντήσας ἑτοίμως, ἐπανῆλθεν εἰς τὸν οἶκον, ἠρώτησε καὶ ἔμαθε παρὰ τῆς μητρὸς *τὰ ἐβούλετο*, ἤτοι, ὅτι, κατὰ θείαν τινὰ συγκατάβασιν τοῦ ἡμιθέου Ἀστραβάκου, μόνον ἑπτάμηνος ἐγεννήθη, καὶ, λαβὼν ἐφόδια ἐπορεύετο εἰς Ἦλιν «*τῷ λόγῳ φὰς ὡς ἐς Δελφοὺς χρησόμενος τῷ χρηστηρίῳ πορεύεται*·» οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ὑποπτεύσαντες ὅτι *δρησμῷ ἐπεχείρει*, ἐδίωκον αὐτόν· ἀλλ' ὁ Δημάρατος προφθὰς διέβη εἰς Ζάκυνθον· καὶ διέβησαν ἐκεῖ κατόπιν καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι· ἀλλ' οἱ Ζακύνθιοι, ἱερὰν κρίνοντες τὴν ξενίαν, ἠρνήθησαν εἰς πόλιν οἵα ἡ Σπάρτη τὴν παράδοσιν τοῦ φυγάδος, ἐκπλεύσαντος ἐλευθέρως εἰς Ἀσίαν πρὸς τὸν βασιλέα Δαρεῖον (1). Τὸ αἴσθημα τῆς φιλοξενίας, οὕτω λαμπρὰν ὑπαγορεῦσαν τοῖς ἀρχαίοις Ζακυνθίοις πρᾶξιν, θέλομεν ἴδει κατωτέρω, ὅταν ὁ λόγος ἔλθῃ ἐπὶ τὴν νεωτέραν Ζάκυνθον, ὅτι καὶ σήμερον ἀκμάζει ἐν τῇ νήσῳ, εἴπερ ἔν τινι ἄλλῃ χώρᾳ. Ἀληθῶς δὲ ἡ φιλάνθρωπος τῆς ξενίας ἀρχὴ βαθυτέρας εἶχε τὰς θρησκευτικὰς ῥίζας παρὰ τοῖς ἐθνικοῖς Ἕλλησι δισχίλια πρὸ τῆς σήμερον ἔτη ἢ χθὲς καὶ πρώην παρὰ τῇ χριστιανικῇ τῆς Αὐστρίας Αὐτοκρατορίᾳ, τῇ προδοτρίᾳ τοῦ Ῥήγα.

Ὁ πολὺς τῆς Ἀγγλίας ἱστοριογράφος Μακῶλαι, εἰσάγων τὸν ἀναγνώστην εἰς τὴν ἀγγλικὴν ἱστορίαν, λέγει· «Ἀτελέσταται ἤθελον ἐκτελέσει τὸ ἔργον ὅπερ ἐπεχείρησα ἂν περιωριζόμην εἰς τὴν διήγησιν μαχῶν καὶ πολιορκιῶν, ἀναβάσεων καὶ πτώσεων ὑπουργείων, αὐλικῶν ῥαδιουργιῶν καὶ κοινοβουλευτικῶν συζητήσεων. Θέλω προσπαθήσει νὰ ἐκθέσω τὴν ἱστορίαν τοῦ λαοῦ ὅσον καὶ τὴν τῆς κυβερνήσεως, νὰ περιγράψω τὰς προόδους τῶν ὠφελίμων καὶ τῶν καλῶν τεχνῶν, νὰ ἐξηγήσω τὴν ἀρχὴν τῶν θρησκευτικῶν αἱρέσεων καὶ τὰς μεταβολὰς τῆς περὶ τὴν φιλολογίαν σπουδῆς, νὰ ζωγραφήσω τὰ ἤθη τῶν ἀλληλοδιαδόχων γενεῶν, *καὶ τὰ μὴ ἀμελήσω μηδὲ κἂν τοὺς ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων, τῶν ἐπίπλων, τῆς τροφῆς καὶ τῶν δημοσίων τέρψεων τελεσθέντας νεωτερισμούς*. Δέχομαι χαίρων τὴν μομφὴν ὅτι κατεβίβασα τὴν ἱστορίαν πολὺ κάτω τῆς ἀξιοπρεπείας αὐτῆς, ἂν κατορθώσω νὰ ὑποβάλω εἰς τὰς ὄψεις τῶν Ἄγγλων τοῦ ΙΘ' αἰῶνος ἀκριβῆ εἰκόνα τοῦ βίου τῶν προγόνων (1).»

Ἀλλ' ἂν αἱ τοιαῦται περιγραφαὶ φαίνονται ἀληθῶς ἀναγκαῖαι εἰς τὴν γενικὴν λαοῦ τινος ἱστορίαν, πόσῳ μᾶλλον ὁ τὴν εἰδικὴν πόλεως ἢ χώρας ἐν ἔθνει τινὶ περιγραφὴν ἀναλαβὼν ὀφείλει νὰ ἐνδιατρίψῃ καὶ περὶ τὰ ἐλάχιστα. Διότι, καθὼς παντὸς ἀνθρώπου ἡ βιογραφία, καταδεικνύουσα ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν τὸν ἱστορούμενον, ἀναγκαίως περιέχει λεπτομερείας μὴ χωρούσας ἁπάσας ἐν τῇ γενικῇ τοῦ ἔθνους ἱστορίᾳ, καὶ παιδιάς τινας ἔτι καὶ λογοπαίγνια καὶ ἀθύρματα, οὕτω καὶ πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ εἰδικῇ χώρας τινὸς περιγραφῇ παλαιότερόν τι τῶν ἐν αὐτῇ συμβάντων, ἄλλως μικρόν τι ἢ οὐδαμῶς εἰς τὴν τελειοτέραν τῆς ἐν γένει ἱστορίας κατάρτισιν συμβάλλον, οἷον συμπόσιον, ἁρματοδρομία ἢ λαμπαδηφορία ἢ κῶμος, ἐγκεκλεισμένον ἐν τῷ περιωρισμένῳ ὁρίζοντι τῆς χώρας ταύτης καὶ μέρος ἀποτελοῦν τῆς εἰδικωτέρας καὶ, οὕτως εἰπεῖν, οἰκογενειακῆς ἱστορίας αὐτῆς, οὐδόλως ἀνάξιον μνείας μοι φαίνεται. Ἔχει δὲ καὶ ἑτέραν τινὰ ἀπαράμιλλον, κατ' ἐμὲ, ἀξίαν, παρ' ἔθνει παλαιὰν καὶ εὐγενῆ ἔχοντι τὴν καταγωγὴν, ὅτι ἡ φαντασία τῶν ἀπογόνων, τοποθετοῦσα εἰς ἣν ἐξ ἰδίας ἐπισκοπήσεως κρίνει καλλίστην θέσιν, ὑπὸ ταύτας τὰς ἀμφιλαφεῖς πλατάνους ἢ παρ' ἐκεῖνο τὸ δαφνοστεφὲς ῥυάκιον, παρὰ τὴν θάλασσαν ἢ ἐν τῷ χλοερῷ ἄλσει, πράξεις ἀρχαίας λαμπρότητος, συμμιγνύουσα δ' οὕτω πρὸς τὸ παρὸν τῆς φύσεως μεγαλεῖον τὸ ἱερὸν τῆς ἀρχαιότητος κῦδος καὶ καταργοῦσα τοὺς ἀποχωρήσαντας τὰ δύο ταῦτα μεγαλεῖα αἰῶνας, καταθέλγει μὲν τὸν ἄνθρωπον, ἀναπτεροῖ δὲ παρ' αὐτῷ μεῖζον φρόνημα, ἐκ μικρᾶς ἀφορμῆς μεγάλου καλοῦ πρόξενος γινομένη.

Ὁ φίλος καὶ μαθητὴς τοῦ Πλάτωνος Δίων, ἐξορισθεὶς ἐκ Συρακουσῶν ὑπὸ τοῦ ἀνεψιοῦ καὶ γυναικαδέλφου ἅμα Διονυσίου, τοῦ νεωτέρου τυράννου, κατέφυγεν εἰς τὴν Ἑλλάδα· τότε δὲ μόνον ἀπεφάσισε νὰ πολεμήσῃ τὸν τύραννον ὅτε οὗτος, πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀδικήμασιν, ἀφελὼν ἀπ' αὐτοῦ τὴν ἀγαπητὴν γυναῖκα Ἀρέτην ἐξέδωκεν αὐτὴν εἰς ἕνα

(1) Ἡροδότου ἱστορ. ς'. 61—70.

(1) The History of England, Chap. I.

τῶν φίλων. Στρατολογήσας δὲ ξένους καί τινας Συρακουσίους ἦλθεν εἰς τὴν νῆσον Ζάκυνθον ὡς εἰς ὁρμητήριον, ἔνθα περὶ τοὺς ὀκτακοσίους συνελέγησαν οἱ στρατιῶται «γνώριμοι πάντες ἐκ πολλῶν καὶ μεγάλων στρατειῶν καὶ διαφεροντως ἠσκημένοι τοῖς σώμασιν, ἐμπειρίᾳ δὲ καὶ τόλμῃ πολὺ πάντων κράτιστοι καὶ δυνάμενοι πλῆθος ὅσον ἤλπιζεν ἕξειν ἐν Σικελίᾳ Δίων ὑπεκκαῦσαι καὶ συνεξορμῆσαι πρὸς ἀλκήν.»

Ἐκεῖ ὁ Δίων κατὰ πρῶτον ἀνεκοίνωσεν αὐτοῖς ὅτι ἔμελλον νὰ πλεύσωσι κατὰ τοῦ Διονυσίου καὶ τῆς Σικελίας· ἀφ' οὗ δ' ἔπεισεν αὐτοὺς ὀργιζομένους, διέταξε πομπὴν καὶ θυσίαν καὶ μετ' αὐτὰς συμπόσιον τῶν στρατευομένων. «Ἦν μὲν οὖν θέρους ἀκμὴ καὶ κατεῖχον ἐτησίαι τὸ πέλαγος· ἡ δὲ σελήνη διχομηνίαν ἦγε. Τῷ δ' Ἀπόλλωνι θυσίαν μεγαλοπρεπῆ παρασκευάσας ὁ Δίων ἐπόμπευσε μετὰ τῶν στρατιωτῶν κεκοσμημένων ταῖς πανοπλίαις πρὸς τὸ ἱερὸν καὶ μετὰ τὴν θυσίαν ἐν τῷ σταδίῳ τῶν Ζακυνθίων κατακλιθέντας αὐτοὺς εἱστία θαυμάζοντας ἀργυρῶν καὶ χρυσῶν ἐκπωμάτων καὶ τραπεζῶν ὑπερβάλλουσαν ἰδιωτικὸν πλοῦτον λαμπρότητα (1).»

Βλέπω τὴν Ζάκυνθον στεφομένην ὑπὸ τῆς ἀκροπόλεως Ψωφίδος καὶ περιεχομένην ἐν ἄλσεσι καὶ κήποις καταφύτοις μεταξὺ ἀμπέλων, κυπαρίσσων καὶ ῥοδωνιῶν· ἡ πόλις μακροσκελὴς καὶ στενὴ, ὡς καὶ σήμερον· μικροὶ δὲ καὶ κομψοὶ ναοὶ, εἰς πλῆθος μέγα, ὡς καὶ νῦν αἱ ἐκκλησίαι, ἐσπαρμένοι ἐν τῇ πόλει καὶ πρὸς ἀνατολὰς τὴν εἴσοδον ἔχοντες ὑπερέχουσι τῶν ἄλλων οἰκοδομημάτων· ἰδὲ τὴν χιλιοπληθῆ πομπὴν τῶν ἐν πανοπλίᾳ στρατιωτῶν διασχίζουσαν τὸ πρὸς θέαν αὐτῆς συναθροισθὲν εὐσεβὲς πλῆθος ἑορτάσιμα ἐνδεδυμένον· ἐν σιγῇ καὶ τάξει πορεύεται διὰ τῆς πρωτίστης καὶ μακροτάτης τῶν ὁδῶν τῆς πόλεως, ὡς χθὲς ἡ τοῦ ἁγίου Διονυσίου, πρὸς τὸ παρὰ τοὺς κήπους κομψὸν ἅμα καὶ αὐστηρὸν τοῦ Ἀπόλλωνος ἱερόν. Ἔφθασαν. Παρέρχεται ὁ ἱερεὺς λευχείμων καὶ στεφανηφορῶν καὶ θύει ἐπὶ τοῦ βωμοῦ· ἔξω δὲ τοῦ ἱεροῦ τὸ πλῆθος ἵσταται εὐλαβῶς τὴν θυσίαν θεώμενον, διότι εἰς τὰ ἱερὰ τῶν Ἑλλήνων, κατοικίας τοῦ Θεοῦ θεωρούμενα, οὐδέποτε εἰσήρχετο τὸ πλῆθος. Ἔληξεν ἡ θυσία καὶ ἕκαστος ἔλαβε τὸ ἐκ τοῦ ἱερείου ἀντίδωρον· καὶ ἰδού· οἱ ὀκτακόσιοι στρατιῶται ἐν τάξει στρατιωτικῇ συντεταγμένοι μεταβαίνουσιν, ἡγουμένου τοῦ Δίωνος, εἰς τὸ παρακείμενον στάδιον, ὅπερ οἱ Ζακύνθιοι φιλοξένως παραχωροῦσι, καὶ κατακλινόμενοι κατὰ τὸ ἀρχαῖον ἔθος συμποσιάζουσιν εὐπρεπῶς ἐν τραπέζαις λαμπρῶς ἐσκευασμέναις καὶ μετ' ἀργυρῶν καὶ χρυσῶν ἐκπωμάτων, ἐν ᾧ τοῦ θέρους ἡ γλυκεῖα ἀκμὴ καὶ τὸ ὑπὸ τῆς αὔρας ἐκ τῶν κήπων φερόμενον ἄρωμα αὐξάνει τὴν λαμπρότητα τοῦ συμποσίου... Ἀ! ἡ Ζάκυνθος, ὁρμητήριον νέων ἐλευθερωτῶν, θέλει ἆρά γε ἴδει ποτὲ νέους Ἕλληνας, ἐκ πολιτῶν στρατιώτας, ἄριστα συντεταγμένους ὑπὸ στρατηγὸν μέγαν, οὕτω πομπεύοντας, οὕτως εὐχομένους πρὸς τὸ θεῖον, οὕτω ἑστιωμένους τὴν προτεραίαν τῆς εἰς τὴν δούλην Ἑλλάδα ἐπὶ ἐλευθερίᾳ στρατείας;...

Ἀλλ' ἡ ἐκστρατεία ἡ οὕτω λαμπρῶς ἐν Ζακύνθῳ ἀρξαμένη ὑπὸ τὸν Δίωνα καὶ εἰς αἴσιον πέρας ἐν Σικελίᾳ ἀχθεῖσα αὐτὴ καὶ δόξης δικαίας καὶ θανάτου ἀδίκου ἐγένετο αὐτῷ αἰτία.— Τί εἶπεν ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς αἰῶνι τὴν ἐπανάστασιν Κρόνον τεκνοφάγον;— Κατὰ τοῦ δι' ἐπαναστάσεως ἐλευθερώσαντος τὰς Συρακούσας, ἀφ' οὗ μετὰ τὴν ἐλευθέρωσιν καὶ ἐξεδιώχθη διαβληθεὶς καὶ κατεῤῥαδιουργεῖτο καὶ ἐσυκοφαντεῖτο καθ' ἡμέραν, Κάλλιππός τις Ἀθηναῖος, εὐηργετημένος ὑπὸ τοῦ Δίωνος, παρεσκεύασε καὶ συνέστησεν ἐπιβουλὴν καὶ συνωμοσίαν κατὰ τῆς ζωῆς αὐτοῦ. Ἐν ᾧ δὲ, ἑορταζομένης τῆς Κόρης, ὁ Δίων μετὰ τῶν φίλων ἐκάθητο ἐν τῇ οἰκίᾳ, οἱ συνωμόται, οἱ μὲν περιεκύκλωσαν ἔξω τὴν οἰκίαν, οἱ δὲ ἦλθον πλησίον εἰς τὰς θύρας τοῦ οἴκου καὶ τὰς θυρίδας. Χεῖρες Ζακύνθιαι εἶχον ὁρισθῆ πρὸς διάπραξιν τοῦ ἀνοσίου φόνου· διατί ἆρά γε; ἄγνωστον. «Αὐτοὶ δ' οἱ προσφέρειν τὰς χεῖρας μέλλοντες Ζακύνθιοι εἰσῆλθον ἄνευ ξιφῶν ἐν τοῖς χιτῶσιν·» καὶ οἱ μὲν ἔξω ἱστάμενοι κλείσαντες τὰς θύρας κατεῖχον αὐτὰς, οἱ δὲ Ζακύνθιοι ἐπιπεσόντες τῷ Δίωνι προσεπάθουν νὰ κρατήσωσι καὶ συντρίψωσιν αὐτόν· ἐπειδὴ δὲ οὐδὲν κατώρθουν, ἐζήτησαν ξίφος· ἀλλ' οὐδεὶς ἐτόλμα ν' ἀνοίξῃ διότι οἱ μετὰ τοῦ Δίωνος ἦσαν πολλοί· ἐπελθούσης δὲ βραδύτητος, Λύκων τις Συρακούσιος προτείνει εἴς τινα τῶν Ζακυνθίων διά τινος θυρίδος ἐγχειρίδιον, δι' οὗ ὡς ἱερεῖον ὁ Δίων ἀπεσφάγη (1). Παράδοξος τύχη! τὸν μέγαν ἐκεῖνον ἐλευθερωτὴν τῶν Συρακουσῶν, ὃν μετὰ τοσαύτης προθυμίας ἐφιλοξένησαν οἱ Ζακύνθιοι καὶ εἰς ὃν παρέσχον ἐλευθέραν τὴν ἑαυτῶν νῆσον ὅπως ὁρμήσῃ ἐκεῖθεν πρὸς ἐλευθέρωσιν τῆς ἐν Σικελίᾳ προεχούσης ἑλληνίδος πόλεως, αἱ χεῖρες αὐτῶν ἐκείνων τῶν φιλοξένων Ζακυνθίων ἔσφαξαν ὡς θῦμα ἐπὶ τῆς ἀπέναντι νήσου. Ἀλλὰ καὶ παράδοξος ἐν ταὐτῷ σύμπτωσις ἀρετῆς καὶ κακίας!...

Πρὶν ἢ περαιώσω τὴν ἔκθεσιν τῶν ὀλίγων εἰδικῶν γεγονότων ἅτινα ἡ ἀρχαία τῆς Ζακύνθου ἱστορία παρέχει, ἀναγκαῖον κρίνω νὰ ἀνακαταστήσω τὴν γνησίαν πατρότητα γνωστοῦ τινος λογίου, τοῦ πυθαγορείου *αὐτὸς ἔφα*. Κατὰ Διογένην τὸν Δαέρτιον

(1) Πλουτάρχου, βίος Δίωνος.

(1) Πλούταρχ. ἔνθα ἀνωτέρω.

ἐκτὸς τοῦ μεγάλου Πυθαγόρου, τοῦ κυαμοφάγου, ὑπῆρξαν καὶ ἄλλοι Πυθαγόραι, ὧν εἷς Ζακύνθιος, συγγραφεὺς καὶ διδάσκαλος τῶν *ἀπορρήτων τῆς φιλοσοφίας*. «Ἐφ' οὗ καὶ τὸ *αὐτὸς ἔφα* παροιμιακῶς εἰς τὸν βίον ἦλθε», λέγει ὁ Δαέρτιος (1). Ἡ ἐπανόρθωσις αὕτη κατὰ τοσοῦτον μᾶλλον εἶναι ἀναγκαία καθ' ὅσον τὸ παράδειγμα τῶν Ζακυνθίων μαθητῶν τοῦ Ζακυνθίου Πυθαγόρου ἔτι καὶ νῦν ἀκολουθοῦσιν ὁ λαὸς τῆς Ζακύνθου,—οὐχὶ μὲν ἀληθῶς ἐπὶ φιλοσόφων, ἀλλ' ἐπὶ πολιτικῶν,— λέγοντες, κατὰ γενεὰς, χθὲς μὲν καὶ πρώην *Μαρτιρέγγος, Ῥώμας ἢ Δομενεγίνης*, σήμερον δὲ *Κωνσταντῖνος ἔφα*.

Σ.

ΠΕΡΙ
ΤΟΥ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ
ΤΟΥ
ΒΟΕΣΤΑΛΛΕΡΙΟΥ.

(Τέλος. Ἴδε φυλλ. 462.)

Fol. γ. Διονυσίου τοῦ περιηγητοῦ τὰ πάντα μεθ' ἑρμηνείας. Γεωργίου Λαπίθου Κυπρίου στίχοι πολιτικοί. Λιβανίου σοφιστοῦ λόγοι. Ἀριστοτέλους μετὰ τὰ φυσικὰ καὶ μετέωρα καὶ ἄλλα. Βασιλείου τοῦ μεγάλου ἀσκητικά. Τοῦ αὐτοῦ Βασιλείου ἑρμηνεία εἰς τὸν Ἠσαΐαν. Ἀριστάρχου καὶ ἄλλων τινῶν ἑρμηνεία εἰς Ὀδύσσειαν Ὁμήρου. Παράφρασις εἰς Ἰλιάδα Ὁμήρου. Ἑρμηνεία διαφόρων εἰς τὸν Ἰώβ. Ἀριστοφάνους καὶ Εὐριπίδου τινά. Σοφοκλέους καὶ Εὐριπίδου τινά. Φαλάριδος καὶ Βρούτου καὶ ἄλλων ἐπιστολαί. Ἀρριανοῦ, τοῦ Ἐπικτήτου, διατριβαί. Ἑρμηνεία ἀνωνύμου τινὸς εἰς τὰ ἔπη τοῦ Πυθαγόρου. Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἑρμηνεία εἰς τὴν ἑξαήμερον. Συριανοῦ εἰς τὰ μετὰ τὰ φυσικά. Ἡ πεντάτευχος. Γρηγόριος ὁ Θεολόγος. Μιχαὴλ τοῦ Ψελλοῦ εἰς τὴν τοῦ Ἀριστοτέλους φυσικήν. Δαμασκίου φιλοσόφου περὶ πρώτων ἀρχῶν. Εἰς τετράβιβλον Πτολεμαίου, ἀνωνύμου. Πορφυρίου εἰσαγωγὴ ἀστρολογίας. Θέωνος Ἀλεξανδρείας εἰς τὸ πρῶτον τῆς Πτολεμαίου μαθηματικῆς. Πάππου Ἀλεξανδρέως ὑπόμνημα εἰς τὸ ἑ τῆς συντάξεως περὶ κατασκευῆς ἀστρολαβίου ὀργάνου καὶ ἄλλα τοῦ αὐτοῦ. Κλεομήδους ἀστρονομία. Ἀράτου φαινόμενα.

Fol. δ'. Κλεομήδους ἐξήγησις ἐν τοῖς τοῦ οὐρανοῦ σφαιρικοῖς. Πλουτάρχου παραλλήλων βίων. Πρόκλου Λυκίου Πλατωνικοῦ διαδόχου περὶ τοῦ τίνα χρὴ καὶ πόσα πρὸ τῆς συναναγνώσεως τῆς πολιτείας κεφάλαια διαρθρώσειν τοὺς ὀρθῶς ἐξηγουμένους αὐτήν. Ἐξήγησις ἀνώνυμος εἰς τὴν τετράβιβλον Πτολεμαίου. Πορφυρίου φιλοσόφου εἰσαγωγὴ εἰς ἀποτελεσματικὴν Πτολεμαίου. Παύλου Ἀλεξανδρέως περὶ οἰκοδεσποτείας. Θεοφυλάκτου ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας ἑρμηνεία εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον καὶ Ἰωάννην εὐαγγέλιον. Ἑρμηνεία τινὸς ἀνωνύμου εἰς τὰ εὐαγγέλια ἄνευ ἀρχῆς καὶ τέλους. Εὐαγγέλιον βασιλικὸν, γράμματα ἐκείνου τοῦ κυρίου Χαρίτωνος ὡραῖον λίαν. Βασιλείου τοῦ μεγάλου ὁμιλίαι. Ἀσπασίου εἰς ἠθικὰ Ἀριστοτέλους. Θεμιστίου παράφρασις εἰς ἀποδεικτικὰ καὶ φυσικὰ καὶ περὶ ψυχῆς, περὶ ὕπνου καὶ ἐγρηγόρσεως, καὶ περὶ μνήμης καὶ ἀναμνήσεως, περὶ ἐνυπνίων καὶ περὶ τῆς καθ' ὕπνον μαντικῆς τοῦ Ἀριστοτέλους. Δαβὶδ φιλοσόφου ἑρμηνεία εἰς τὰς πέντε φωνὰς Πορφυρίου καὶ εἰς τὰς τοῦ Ἀριστοτέλους δέκα κατηγορίας. Ἐξήγησις διαφόρων εἰς τὰς βασιλείας. Εὐαγγέλια τὰ τέσσαρα. Γεμιστοῦ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ὑπὲρ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ. Ἰσαὰκ Μοναχοῦ τοῦ Ἀργυροῦ ἡλιακῶν καὶ σεληνιακῶν κύκλων.

Fol. ε. Περὶ ζώων ἰδιότητος καὶ περὶ φυτῶν διὰ στίχων ἰαμβικῶν, πρὸς τὸν Κωνσταντινουπόλεως πατριάρχην Κύριον Δέργιον. Ἀλεξάνδρου Ἀφροδισιέως ἐκ τοῦ πρώτου βιβλίου τῶν ἠθικῶν αὐτοῦ προβλημάτων σχόλιον ἐν διαλόγῳ, περὶ τοῦ εἰ πάντα γίνοιτο καθ' εἱμαρμένην, ἀναιρεῖσθαι τὸ δυνατόν τε καὶ ἐνδεχόμενον. Ἀθανασίου τοῦ μεγάλου, ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας, διάλογος ἐν τῇ κατὰ Νίκαιαν συνόδῳ πρὸς Ἄρειον τὸν δυσεβῆ. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος πρὸς Σεραπίωνα ἐπίσκοπον. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἀμμοῦν μονάζοντα. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς ἐννάτης ἑορταστικῆς ἐπιστολῆς. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ῥουφιανὸν ἐπίσκοπον. Κανόνες τοῦ μεγάλου Βασιλείου, ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας καὶ Καπαδοκίας, πρὸς Ἀμφιλόχιον, ἐπίσκοπον Ἰκονίου. Ἑρμηνεία εἰς τοὺς αὐτοὺς κανόνας τοῦ Ζωναρᾶ. Τοῦ αὐτοῦ μεγάλου Βασιλείου ἐκ τοῦ κζ'. κεφαλαίου τῶν περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος πρὸς τὸν μακάριον Ἀμφιλόχιον. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολαὶ δογματικαὶ κς'. πρὸς Ἀμφιλόχιον. Τοῦ μεγάλου Ἀθανασίου ὁμολογία τῆς καθολικῆς πίστεως, ἣν ἔδωκε πρὸς Ἰούλιον πάπαν Ῥώμης. Τοῦ αὐτοῦ διάλογος πρὸς Μανιχαίους. Ἑρμηνεία διαφόρων διδασκάλων εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην ἅγιον Εὐαγγέλιον. Λεξικὸν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ.

Fol. ς'. Τοῦ σοφωτάτου κυρίου Γεωργίου τοῦ Γεμιστοῦ περὶ ἀρετῶν. Λέοντος ἐν Χριστῷ βασιλεῖ αἰωνίῳ εὐσεβοῦς βασιλέως, τῆς ἐν ὅλοις βιβλίοις καὶ πάσης νομοθεσίας πραγματευομένης αὐτῷ παραλλήλου συναγωγῆς καὶ συντάξεως. Προκοπίου σοφιστοῦ, Γρηγορίου τοῦ Νύσης, Βασιλείου τοῦ μεγάλου, Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Εὐαγορίου, Διδύμου, Νείλου καὶ ἄλλων πολλῶν ἑρμηνεία εἰς τὰ τοῦ Σολομῶντος τέσσαρα βιβλία. Ἀριστοτέλους πολιτικῶν βιβλία γ'. Πραξαπόστολος. Τοῦ μεγάλου Βασιλείου ἐπιστολαὶ ΤΚ'. Τετρευάγγελον. Τοῦ Μανασσῆ χρονικόν. Ὁ Βαρλαάμ. Μουσικῆς βιβλίον καὶ γραμματικῆς. Βοετίου ποιητικὰ μεθ' ὡραίας ἑρμηνείας. Ὁμήρου γένος διὰ στίχων πολιτικῶν καὶ ῥαψῳδίαι τινές. Τετρευάγγελον καὶ πραξαπόστολος. Ὠριγένους φιλοκαλία. Τοῦ μεγάλου Βασιλείου ἑξαήμερος. Γρηγορίου Νύσης εἰς τὴν τοῦ ἀνθρώπου κατασκευήν. Ἀνδρέου, ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας, ἑρμηνεία εἰς τὴν ἀποκάλυψιν Ἰωάννου τοῦ Εὐαγγελιστοῦ. Λουκιανοῦ λόγοι, ἤγουν διάλογοι. Βιβλίον ἐκκλησιαστικόν.

Fol. 7. Νικήτα, Μητροπολίτου Ἡρακλείας, ἑρμηνεία εἰς τὸν θεολόγον. Αἱ τοῦ Χρυσοστόμου ὁμιλίαι. Ἑρμηνεία διαφόρων διδασκάλων εἰς τὰ τέσσαρα εὐαγγέλια. Ἑρμηνεία διαφόρων εἰς τὸν ψαλτῆρα. Ἡ περίφημος βίβλος τοῦ Χρυσοστόμου, ἤγουν οἱ μαργαρῖται. Λόγοι Ἐφραὶμ τοῦ Σύρου. Λέοντος, δεσπότου Ῥωμαίων, τακτικὰ καὶ πολεμικά. Ἀσκληπιοδότου κεφάλαια τακτικά. Οὐρβικίου τακτικὰ στρατηγικά. Ἀρριανοῦ τέχνη τακτική. Ἀθηναίου περὶ μηχανημάτων πρὸς Μάρκελλον. Βίτωνος κατασκευαὶ πολεμικῶν ὀργάνων καὶ καταπελτικῶν. Ἥρωνος χειροβαλίστας κατασκευὴ καὶ συμμετρία. Ἥρωνος Κτησιβίου βελοποιϊκά. Ἀπολλοδώρου πολιορκητικά. Ἐκ τῶν Φίλωνος βελοποιϊκῶν λόγοι δ' καὶ ὁ ε. Λόγος πῶς δεῖ πολεμεῖν τὸν στρατηγόν. Διοφάντου Ἀλεξανδρέως ἀριθμητικὰ μετ' ἐξηγήσεως τοῦ Πλανούδου. Θεολογούμενα τῆς Ἀριθμητικῆς. Κλήμεντος τοῦ στρωματέως ἑρμηνεία εἰς ῥητά τινα εὐαγγελικά.

Fol. 8. Ἑρμηνεία ἀνωνύμου εἰς τοὺς σοφιστικοὺς ἐλέγχους. Πρόκλου Πλατωνικοῦ διαδόχου εἰς τὸν τοῦ Πλάτωνος Παρμενίδην βιβλία ζ'. Ἑρμηνεία εἰς τοὺς κανόνας τῆς ἐν Καρθαγένῃ ἁγίας συνόδου, τοῦ Ζωναρᾶ. Τοῦ αὐτοῦ ἑρμηνεία εἰς τοὺς κανόνας τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ ἁγίας συνόδου. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ συνόδου κανόνας. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς τῆς ἐν Γάγγρᾳ συνόδου. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς τῆς ἐν τῇ Ἀντιοχείᾳ συνόδου. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς τῆς Οἰκουμενικῆς ἑβδόμης ἁγίας συνόδου κανόνας. Τοῦ μεγάλου πατρὸς Γρηγορίου τοῦ Νύσης τὰ πάντα. Τῆς ἁγίας καὶ Οἰκουμενικῆς τρίτης συνόδου τὰ πρακτικά. Θεοδωρίτου περὶ ὕλης τοῦ κόσμου. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ψυχῆς καὶ ἄλλα τινά. Μάρκου, τοῦ ἁγιωτάτου μητροπολίτου Ἐφέσου τίνι τρόπῳ ἐδέξατο τὸ τῆς ἀρχιερωσύνης ἀξίωμα καὶ δήλωσις τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ γενομένης ὀγδόης συνόδου. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς καρδιναλίους καὶ ἄλλους διδασκάλους πρὸς τὸ ἐν αὐτοῖς δοξαζόμενον καθαρτήριον πῦρ, Γρηγορίου τοῦ θεολόγου τετράστιχα μεθ' ἑρμηνείας. Δαβὶδ φιλοσόφου. Τῆς ἁγίας καὶ Οἰκουμενικῆς συνόδου τὰ πρακτικά. Νικηφόρου τοῦ Ξανθοπούλου ἑρμηνεία εἰς τὸν ψαλτῆρα.

Fol. 9. Αὐτολύκου περὶ ἐπιπολῶν καὶ δύσεων πρῶτον. Πλωτίνου τινά. Ἀριστείδου Κοϊντιλιανοῦ περὶ μουσικῆς. Μανουὴλ Βρυενίου ἁρμονικῶν. Δαβὶδ φιλοσόφου ἑρμηνεία εἰς τὰς τοῦ Ἀριστοτέλους κατηγορίας. Πρόκλου Πλατωνικοῦ διαδόχου εἰς τὴν Πλάτωνος θεολογίαν. Τοῦ αὐτοῦ θεολογικῆς στοιχειώσεως. Ἑρμείου φιλοσόφου εἰς τὸν Πλάτωνος Φαῖδρον βιβλία τρία. Ἑρμείου τοῦ αὐτοῦ εἰς Φαῖδρον βιβλίον ἁ. Πλάτωνος ἅπαντα. Περὶ προπαρασκευῆς εὐαγγελικῆς. Ἀριστάρχου γραμματική. Ἰωάννου τοῦ Ζωναρᾶ ἐξήγησις εἰς τοὺς κανόνας Γρηγορίου τοῦ Νύσης. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς κανόνας Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς κανόνας Θεοφίλου Ἀλεξανδρείας. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς κανόνας Τιμοθέου Ἀλεξανδρείας. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς κανόνας Διονυσίου Ἀλεξανδρείας. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς κανόνας Πέτρου Ἀλεξανδρείας. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς κανόνας Γρηγορίου τοῦ θαυματουργοῦ. Ἕνωσις τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας γεγονυίας παρὰ τῶν εὐσεβεστάτων βασιλέων Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ. Τοῦ μεγάλου Ἀθανασίου, πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, περὶ πλείστων καὶ ἀναγκαίων ζητημάτων πρὸς τὸν βασιλέα Ἀντίοχον. Τοῦ μεγάλου Κυρίλλου, πατριάρχου Ἀλεξανδρείας. . . .

Fol. 10. Πρόκλου διαδόχου ὑποτύπωσις ἀστρονομικῶν ὑποθέσεων. Λυκόφρονος Ἀλεξάνδρα, Νικάνδρου Θηριακά. Πινδάρου τὰ πάντα. Ἑρμηνεία Ἰσαακίου τοῦ Τζέτζου εἰς τὰ Ἀράτου, Λυκόφρονος, Πινδάρου, Νικάνδρου, καὶ εἰς τὴν Ὀδύσσειαν. Ἰσοκράτους, Λυσίου, Πλουτάρχου, Πλάτωνος, Ἀριστοτέλους, Ἀπολλωνίου Τυανέως, Κέβητος, Ὥρου, Ἀπόλλωνος, Νικηφόρου Γρηγορᾶ, Γεωργίου τοῦ Γεμιστοῦ, Θεοφράστου καὶ ἕτερα. Νικομάχου τοῦ Γερασηνοῦ ἀριθμητικά. Εὐκλείδου γεωμέτρου στοιχεῖα ἐκ τῆς ἐκδόσεως Θέωνος. Βιβλίον ἐκκλησιαστικόν. Ἀριστοτέλους κατηγοριῶν καὶ τοπικῶν. Φωτίου περὶ εἰδῶν καὶ γενῶν. Συνεσίου περὶ βασιλείας εἰς Ἀρκάδιον. Τοῦ αὐτοῦ περὶ Δίωνος βίου καὶ περὶ προνοίας. Ἰσαὰκ Ἀργυροῦ μέθοδος, λογικωτέρα τῶν ἡλιακῶν καὶ σεληνιακῶν κύκλων καὶ τῶν τούτοις ἑπομένων. Βιβλίον ἰατρικὸν, θεραπεῖαι διάφοροι ἐν συνόψει καὶ ἕτερα πολλά. Ἀετίου βιβλία ἡ. Σύνοψις τῶν τριῶν βιβλίων Ὀρειβασίου, λέγω δὲ τῆς πρὸς Ἰουλιανὸν καὶ πρὸς Εὐστάθιον καὶ τῶν θεραπευτικῶν βιβλίων Γαληνοῦ καὶ Ἀρχιγένους καὶ Ῥούφου καὶ ἑτέρων τινῶν ἀρχαίων ἐπισήμων. Γαληνοῦ πρὸς Πίσωνα περὶ Θηριακῆς. Πεδακίου Διοσκορίδου Ἀναζαρβέως περὶ ὕλης ἰατρικῆς βιβλία ζ'. Συριανοῦ εἰς

---

(1) Διογ. Δαερτ. VIII. κεφ. I. 25.

τὰ μετὰ τὰ φυσικά. Πλωτίνου τινά. Ἰωάννου Ἀλεξανδρέως κατὰ τῶν τοῦ Πρόκλου ἢ ἐπιχειρημάτων. Ἕτερον βιβλίον Διοσκορίδου Ἀναζαρβέως.

Fol. 11. Θεογονία καὶ ἀσπὶς Ἡσιόδου. Ἐπιστολαὶ Φαλάριδος καὶ Βρούτου καὶ Ἀπολλωνίου Τυανέως. Περὶ τῶν πέντε διαλέκτων, πόθεν καὶ ἐκ τίνων αἱ διάλεκτοι. Ἡρωδιανοῦ περὶ ἐγκλινομένων καὶ ἐγκλιτικῶν καὶ συνεγκλιτικῶν μορίων. Τῆς Οἰκουμενικῆς πρώτης συνόδου τὰ πρακτικά. Πρόκλου Πλατωνικοῦ διαδόχου εἰς τὰ δ' στοιχεῖα Εὐκλείδου. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ Εὐκλείδου κατοπτρικά. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ Εὐκλείδου φαινόμενα. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ πρὸ τῶν Εὐκλείδου ὀπτικῶν. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ τοῦ Εὐκλείδου δεδομένα. Μοσχίωνος περὶ γυναικείων παθῶν. Ἀριστείδου ῥήτορος λόγοι ιθ'. Σέξτου Ἐμπειρικοῦ περὶ πασῶν τῶν μαθήσεων β.βλία ἡ. Ἀπολλωνίου Ῥοδίου ἀργοναυτικά. Ἀράτου φαινόμενα. Νικάνδρου Θηριακά. Ἀφθονίου σοφιστοῦ προγυμνάσματα. Ἑρμογένους ῥητορική. Ἡ νέα γραφή. Περὶ πολέμου Τροίας ἀνωνύμου στίχοι. Ἀρσενίου Μονεμβασίας συνθήκη Ἰωνιᾶς. Κυρίλλου λεξικόν. Ὀππιανοῦ ἁλιευτικὰ μεθ' ἑρμηνείας Σοφοκλέους τραγῳδίαι μεθ' ἑρμηνείας. Ἡσιόδου ἔργα καὶ ἡμέραι μεθ' ἑρμηνείας.

Fol. 12. Ἐπιφανίου ἀρχιεπισκόπου Κύπρου περὶ φύσεως πετεινῶν καὶ ἑρπετῶν. Περὶ κύκλων ἡλίου καὶ σελήνης ἀδήλου. Νεμεσίου Ἐπισκόπου Ἐμέσης λόγος κεφαλαιώδης περὶ φύσεως ἀνθρώπου. Νείλου τοῦ Καβάσιλα κατὰ Λατίνων. Φλαβίου Ἰωσήπου Ἰουδαϊκῆς ἁλώσεως σὺν διαλόγοις Λουκιανοῦ καὶ Φαλάριδος καὶ Βρούτου ἐπιστολαῖς. Εὐδήμου ῥήτορος περὶ ῥητορικῶν λέξεων. Νικηφόρου τοῦ Βλεμμίδου λογικὴ σὺν ἑρμηνείᾳ. Βοετίου φιλοσόφου εἰς τὴν διαλεκτικῆς τέχνην. Γαληνοῦ πλεῖστα καὶ περὶ οὔρων πραγματεία ἀρίστη. Παρμενίδου τοῦ σοφωτάτου τινά. Ἀλὴ ἔμπνη τοῦ Σινᾶ, παρ' Ἰταλοῖς δὲ Ἀβιτζηάνου τινά. Ζαχαρίου ἀρκτουαρίου τοῦ σοφωτάτου περὶ τέχνης ἰατρικῆς βιβλία ἑ. Τοῦ αὐτοῦ ἕτερα. Ἀρμενοπούλου ἑξάβιβλος σὺν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς κανόσι. Πρόκλου ἑρμηνεία εἰς τὰ Εὐκλείδου στοιχεῖα. Δημοσθένους λόγοι Ὀλυνθιακοὶ καὶ Φιλιππικοί. Ἱπποκράτους πάντα. Λεξικὸν κατὰ στοιχεῖον ἀνωνύμου. Τοῦ σοφωτάτου Νικολάου Μυρεψοῦ ἀντίδοτος ὡραία. Ἀλεξανδρινὰ στοιχεῖα κδ'. Διοσκορίδου ἁπλῶν δυνάμεων τῶν φαρμάκων. Ὀρειβασίου περὶ μέτρων καὶ σταθμῶν ἰατρικῶν. Μελετίου μοναχοῦ περὶ φύσεως ἀνθρώπου καὶ περὶ τοῦ πῶς συνέστηκεν ὁ κόσμος, ὡραῖον.

Ο ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΣ
ΤΟΥ ΕΙΡΗΝΙΚΟΥ ΩΚΕΑΝΟΥ.

Τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ ἀπὸ Ἀτλαντικοῦ μέχρι Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ σιδηροδρόμου, προσηγόρευσαν ἀγαλλόμενοι πάντες οἱ κάτοικοι τῆς Ἀμερικῆς. Τὸ γιγάντειον τοῦτο ἔργον, οὗ τινος ἡ πρὸς τὸ κοινὸν ὠφέλεια ἔσται ἀκαταλόγιστος, τιμᾷ βεβαίως τὸν αἰῶνα καθ' ὃν ἐγένετο καὶ δοξάζει τὸ μέγα ἔθνος τῶν Ἀμερικανῶν, οἵτινες ἐντὸς βραχέως χρόνου, καὶ μεταξὺ μυρίων δυσκολιῶν, ἤγαγον αὐτὸ εἰς πέρας.

Τὸ 1850 ἔτος κατὰ πρῶτον συνελήφθη τὸ σχέδιον τῆς διὰ σιδηροδρόμου ἑνώσεως τῶν δύο ὠκεανῶν· ἡ ἐνέργεια ὅμως αὐτοῦ ἤρξατο μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῶν χρυσωρυχείων τῆς Καλλιφορνίας καὶ τῆς ταχείας προόδου τοῦ πολιτισμοῦ κατὰ τὰς δυτικὰς ἐπαρχίας.

Τὸν Ἰούλιον τοῦ 1862 ἔτους ὁ πρόεδρος τῶν Ὁμοσπόνδων ἐπαρχιῶν Λίγκολν, ἐνέκρινε τὴν σύστασιν ἑταιρίας, συγκροτηθείσης ἐπὶ τούτῳ, καὶ κεφάλαιον χρηματικὸν ἐχούσης ἐκ δραχμῶν ἑξακοσίων ἑκατομμυρίων. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἔργον ἐθεωρήθη ἐθνικόν, ἡ κυβέρνησις τῶν πολιτειῶν, παρὰ τὰ εἰθισμένα, συνέδραμεν αὐτὸ χρηματικῶς. Ὠνομάσθη δὲ ὁ σιδηρόδρομος National Pacific railroad, ἢ *Ἐθνικὸς τοῦ Εἰρηνικοῦ σιδηρόδρομος*, καὶ ἔχει δύο διαιρέσεις, ὧν ἡ μὲν πρώτη, ἡ Union Pacific ἀρχομένη ἐν Ὀμάχῃ περὶ Μισσισιπῆν, λήγει ἐν Ὄγδεν περὶ Νευράσκαν· ἡ δὲ δευτέρα, ἡ Central Pacific, φέρει ἀπὸ Ὄγδεν εἰς Σακραμέντον ἐν Καλλιφορνίᾳ, ὅθεν δι' ἑτέρας σιδηρᾶς ὁδοῦ γίνεται ἡ εἰς Ἅγ. Φραγκῖσκον μετάβασις.

Καὶ ἀπὸ μὲν Ὀμάχης μέχρις Ὄγδεν ἡ ὁδὸς ἔχει

μῆκος μιλίων	1032
Ἀπὸ δὲ Ὄγδεν εἰς Σακραμέντον	864
ἤτοι μίλια ἐν ὅλοις	1896

Ἡ δὲ κυβέρνησις ἐδαψίλευσε τῇ ἑταιρίᾳ τὰ ἑξῆς προνόμια·

α' — Τὸ δικαίωμα τοῦ διέρχεσθαι δωρεὰν διὰ τῶν γαιῶν αἵτινες ἀνήκουσιν εἰς τὴν πολιτείαν.

β' — Τὰς γαίας δι' ὧν διέρχεται ὁ σιδηρόδρομος.

γ' — Τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκδίδειν, τῇ ἐγγυήσει τοῦ δημοσίου, ὁμολογίας πρὸς 6 τοῖς $^0/_0$, καὶ ταύτας κατὰ λόγον τοῦ μήκους καὶ τῶν δυσκολιῶν τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς, ἤτοι ὅπου τὰ μίλια εἶναι πλείονα καὶ αἱ δυσχέρειαι ἀνώτεραι, ἐκεῖ καὶ τῶν ὁμολογιῶν ὁ ἀριθμὸς εἶναι μείζων. Ἐξεδόθησαν δὲ τοιαῦται διὰ 360 ἑκατομμύρια δραχμῶν.

Καὶ ὅμως ἦλθεν ὥρα καθ' ἣν ὑπῆρξε στέρησις κεφαλαίων. Αἱ δυσκολίαι ἦσαν ἀπερίγραπτοι καὶ ἄπειροι, τὸ ἀποβησόμενον ἀβέβαιον, καὶ ὁ ἐμφύλιος πόλεμος ἐδείνου τὸ πρᾶγμα· διὸ περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1865 ἔτους μόλις εἶχε κατασκευασθῆ τεσσαράκοντα μιλίων σιδηρόδρομος. Ἔκτοτε ὅμως ἐπῆλθε μεγάλη δραστηριότης, καὶ τοιαύτη, ὥστε καθ' ἑκάστην ἐτοποθετεῖτο πέντε χιλιάδων ποδῶν σίδηρος· καί ποτε μάλιστα ἐτοποθετήθη 7,900.

Τὸ 1866	ἐγένοντο	ἔργα	εἰς μίλια	265
Τὸ 1867	»	»	»	245
Τὸ 1868	»	»	»	425
Τὸ 1869	»	»	»	105
				1040

Καὶ ταῦτα εἰς τὸν δρόμον Union Pacific. Περὶ τὴν αὐτὴν δὲ ἐποχὴν ἐτελείωσαν καὶ τὰ τοῦ Central Pacific, ἀρξάμενα τὸ 1866, καὶ συντελεσθέντα τὸν Μάϊον τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους.

Ἐάν τις ἀποφασίσῃ νὰ μεταβῇ ἐκ τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν Ἅγ. Φραγκῖσκον δὲν θέλει κατατρίψει πλέον τῶν 30 ἡμερῶν.

Ἡ ἑταιρία ἔχει πρὸς τὸ παρὸν 2000 ἁτμαμαξῶν καὶ 150 μηχανάς. Καὶ κατὰ μὲν τὴν κεντρικὴν διαίρεσιν μεταχειρίζονται ξύλα, κατὰ δὲ τὰ λοιπὰ μέρη γαιάνθρακας, τοὺς ὁποίους εὗρον ἀνασκάπτοντες τὰς παραχωρηθείσας γαίας.

Ἐντὸς δὲ τῶν ἁτμαμαξῶν εὑρίσκει τις τὰς δυνατὰς ἀναπαύσεις, οἷον κλίνην, ξενοδοχεῖον, βιβλιοθήκην. Ἐκτυποῦνται δὲ καὶ τηλεγραφήματα ἐν αὐταῖς.

Ἡ κυβέρνησις ἐπιθεωρήσασα τὰς ἐργασίας ἐνέκρινεν αὐτάς, ὅπου δὲ ἐνόμισεν ἀναγκαίας τινὰς τροποποιήσεις, χάριν πλείονος ἀσφαλείας, ἐνήργησεν αὐτάς. Διὸ καὶ ἐπὶ δύο μῆνας, καθ' ἃς ὁ σιδηρόδρομος ἐργάζεται, οὐδὲν δυστύχημα συνέβη.

Ὁ σιδηρόδρομος τοῦ Εἰρηνικοῦ θέλει ὠφελήσει τὴν ἐμπορίαν τῆς Εὐρώπης; βεβαίως ναί, οὐχὶ ὅμως ὅσον πολλοὶ μεγαλοποιοῦντες τὰ περὶ τούτου εἶπον· διότι εἰ καὶ συντομώτερος, δὲν θέλει ἀναπληρώσει ποτὲ τὴν ὁδὸν τῆς μετὰ τῆς Ἀσίας εὐρωπαϊκῆς ἐμπορίας, ὁδὸν οἰκονομικωτέραν καὶ εὐκολωτέραν, τὴν τοῦ Σουέζ.

Πρὸς τὴν ἀρκτῴαν ὅμως Ἀμερικὴν ἔσται ὠφελιμώτατος· διότι, διαβαίνων διὰ τῆς πόλεως τοῦ Ἁγ. Λοδοβίκου, ἥτις εἶναι ἡ μητρόπολις τοῦ κέντρου, συνενοῖ τὰς ἄλλας δύο μητροπόλεις τῆς ἀνατολῆς καὶ τῆς δύσεως, ἤτοι τὸ Νεοεβόρακον καὶ τὸν Ἅγ. Φραγκῖσκον, καὶ διευκολύνει τὰς μετὰ τοῦ Εἰρηνικοῦ, τῶν νήσων Σάνδουϊτς καὶ τῆς Κίνας συναλλαγάς, καθιστᾷ ἄμεσον τὴν μετὰ τῆς κοιλάδος τοῦ Μισσισίπη καὶ τοῦ κόλπου τῆς Μεξικῆς συγκοινωνίαν τῶν λιμένων τῆς Ἀτλαντικῆς καὶ τοῦ Εἰρηνικοῦ, καὶ συσφίγγει τοὺς δεσμοὺς τῆς πρὸς ἄρκτον ἀπεράντου Ὁμοσπονδίας.

Ἀλλὰ καὶ τὸν συνοικισμὸν τῶν κεντρικῶν μερῶν θέλει ἀναπτύξει εἰς ἄκρον, καθόσον μέχρι τοῦδε ἐστεροῦντο εὐκολίας κατὰ τὴν συγκοινωνίαν. Ἑνὶ λόγῳ τὰ μέρη ταῦτα θέλουσι καταστῇ ταχέως πολυαριθμότατα διὰ τὸν πλοῦτον τῆς γῆς καὶ τὴν εὐκολίαν τῆς συγκοινωνίας καὶ τῆς μετακομιδῆς τῶν ἐμπορευμάτων.

Ταῦτα πάντα δικαιολογοῦσι τοὺς Ἀμερικανούς, θεωροῦντας τὸ μέγα αὐτὸ ἔργον ὡς ἐθνικὴν δόξαν.

Ὅτε κατὰ πρῶτον οἱ Ἰνδοὶ εἶδον τρεχούσας τὰς ἁτμαμάξας ἐξέλαβον αὐτὰς ὡς γιγάντειον καὶ τετράτομορφον ζῶον, ἐκπέμπον πῦρ ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν, τῶν μυκτήρων καὶ τῆς κοιλίας αὐτοῦ, συρίζον τρομερὰ καὶ τρέχον μετὰ καταπληκτικῆς ταχύτητος· διὸ ἀπεφάσισαν νὰ συλλάβωσιν αὐτὸ διὰ παγίδος. Ὅθεν πλέξαντες ἐκ κλιματίδων σχοινίον καὶ ἐντείναντες αὐτὸ κατὰ πλάτος τῆς ὁδοῦ, ἐκράτησαν τὰς ἄκρας μεθ' ὅλης αὐτῶν τῆς δυνάμεως ἀνὰ τριάκοντα ἄνδρες ῥωμαλέοι ἔνθεν καὶ ἔνθεν, καὶ ἐνεκαρτέρουν τοῦ θηρίου τὴν διάβασιν· ἀλλ' ὦ τοῦ θαύματος! τὸ θηρίον διέσπασε τὸ σχοινίον ὡς ἰστὸν ἀράχνης, καὶ οἱ ἑξήκοντα ἄνδρες ἔπεσαν χαμαὶ ὡς κεραυνόπληκτοι. Μόλις δὲ μετὰ πολλὴν ὥραν ἀνανήψαντες ὕμνησαν καρδίᾳ συντετριμμένῃ καὶ τεταπεινωμένῃ τὴν θεὰν μηχανήν, τὴν τοσοῦτον παραδόξως ἐπιφανεῖσαν αὐτοῖς· ὡρκίσθησαν δὲ ἅπαντες νὰ προσφέρωσι γονυκλινεῖς καὶ ἐν πάσῃ κατανύξει τὰς δεήσεις αὐτῶν, ὁσάκις βλέπωσι τὴν θεὰν διαβαίνουσαν. Τοῦτο καὶ γίνεται ἔκτοτε· πολλάκις οἰκογένειαι Ἰνδῶν ὁλόκληροι γονυπετοῦσι κατὰ τὴν διάβασιν τῆς ἁτμαμάξης. Εἰς τοῦτο ὅμως συνετέλεσε καὶ ὁ στρατηγὸς Σέριδαν, ὅστις ἀπεδίωξε τοὺς κακοποιοὺς Ἰνδοὺς πρὸς τὴν Νέαν Μεξικήν.

ΔΙΑΦΟΡΑ.

ΑΓΓΛΙΚΟΝ ΒΟΥΛΕΥΤΗΡΙΟΝ. Αἱ βρετανικαὶ ἐφημερίδες καταχωρίζουσι τὴν συζήτησιν ἥτις ἐγένετο ἐν τῇ βουλῇ τῶν κοινοτήτων πρὸς ἀφαίρεσιν τῶν δρυφράκτων ἀπὸ τοῦ θεωρείου τῶν κυριῶν. Ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου τοσαῦτα ἐῤῥέθησαν, ὥστε δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ ἐπαναλάβωμεν καὶ ἡμεῖς ὀλίγα τινὰ χάριν περιεργείας.

Ὡς πρὸς τὸν τρόπον ἐλάλησε πρῶτος ὁ Κ. Ζόνσων. Ἀναμιμνήσκων ὁ ῥήτωρ αὐτὸς ὅτι εἰς τὸ ἰρλανδικὸν κοινοβούλιον μέγας ἀριθμὸς βουλευτῶν ἤρχοντο ἐν ταῖς συνεδριάσεσιν εἰς κατάστασιν μέθης, λέγει ὅτι ἡ παρουσία τῶν γυναικῶν ὑπῆρξεν ὁ μόνος τρόπος δι' οὗ ὁ Ὀκονὲλ ἠδυνήθη ν' ἀπομακρύνῃ αὐτοὺς τῆς κακῆς ταύτης ἕξεως.

Ἕτερον μέλος τοῦ κοινοβουλίου ὑποστηρίζει τὴν πρότασιν ταύτην διὰ παρατηρήσεων τῆς ὑγιεινῆς· λέγει ὅτι· « ὁ ἀὴρ τὸν ὁποῖον αἱ κυρίαι ἀναπνέουσι

δὲν φθάνει εἰς αὐτὰς εἰμὴ, ἀφοῦ διέλθῃ πρότερον διὰ τῶν πνευμόνων τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ἔθνους.»

Ὁ Κ. Χὼπ φοβεῖται ὅτι ἡ ἀφαίρεσις τῶν δρυφράκτων ἀπὸ τοῦ θεωρείου τῶν κυριῶν, θέλει κωλύει αὐτὰς τοῦ ν' ἀπολαύωσιν ἀνέτως τῶν διδακτικῶν συζητήσεων εἰς τὰς ὁποίας παρευρίσκονται.

«Δὲν πρέπει, λέγει, ἡ ἡδονὴ αὕτη ἣν παρέχομεν εἰς αὐτὰς νὰ διαταράττηται ὑπὸ τῶν ἀκριτομύθων βλεμμάτων μας, τὸ ὁποῖον ἤθελεν ἐμποδίζει τὰς γυναῖκας νὰ πορίζωνται τὴν μεγίστην δυνατὴν ὠφέλειαν ἀπὸ τῶν σοφῶν ἡμῶν συζητήσεων περὶ τοῦ συνταγματικοῦ μηχανισμοῦ.» (Ἀκούσατε, ἀκούσατε! ἱλαρότης.)

Εἰς τοῦτο ὁ Κ. Σαμουέλσων ἀντιλέγει ὅτι ὅλως τοὐναντίον θέλει συμβῇ, πολλὰ ζητήματα θὰ συζητῶνται μᾶλλον εὐγλώττως, ἀφ' ἧς στιγμῆς οἱ ῥήτορες θὰ δύνωνται, ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν, νὰ ἐπαναπαύωσι τὰ βλέμματά των ἐπὶ τῶν ἀκροατριῶν των. «Μὴ φοβηθῆτε, προσθέτει, ὅτι αἱ κυρίαι θέλουσιν ἐγκαταλείψει τὸ κοινοβούλιον τὴν ἡμέραν καθ' ἣν κάλλιον θέλετε τὰς βλέπει· ἴσως τοὐναντίον θέλει συμβῇ, καὶ ὡς πρὸς τὰ ἀκριτόμυθα βλέμματα, τὰ σοβαρὰ μέλη τῆς Βουλῆς δὲν εἶναι ἱκανὰ νὰ κάμωσι χρῆσιν αὐτῶν.» (Ἱλαρότης.)

Ὡς πρὸς τὸν Κ. Λαϋάρδον, οὗτος δὲν ἐννοεῖ ἐὰν ἡ πρότασις ἐγένετο ἐν τῷ συμφέροντι τῶν μελῶν τῆς Βουλῆς ἢ ἐν τῷ τῶν κυριῶν. Ἐνόμισεν οὐχ ἧττον πρέπον τὸ νὰ βεβαιωθῇ περὶ τῶν αἰσθημάτων τῶν κυριῶν, αἵτινες συχνάζουσι τὰ θεωρεῖα. Συνεβουλεύθη διακοσίας, μόνον δὲ δύο ἀπεφάνθησαν περὶ ἀφαιρέσεως τῶν δρυφράκτων. Ἰδοὺ σπουδαῖον γεγονός! (Ἀκούσατε!) Κυρία τις ἔγραψεν εἰς τὸν ῥήτορα ἐπιστολὴν ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐκφράζει τὴν ἐλπίδα ὅτι τὸ δρύφρακτον θέλει διατηρηθῇ ὡς μέσον προστασίας διὰ τὰς κυρίας, ἵνα δύνωνται αὗται νὰ συνομιλῶσιν ἐλευθέρως, νὰ ἀποβάλλωσι τὰ ἐπανωφόριά των, τοὺς πίλους των, τέλος νὰ κάθηνται κατὰ θέλησιν, ὅπερ εἶναι πολὺ εὐάρεστον ὅταν ῥήτορες «ἐνοχλητικοὶ» ἔχωσι τὸν λόγον. (Γέλως.) Διότι, προσθέτει ἡ κυρία, εὑρίσκονται ὄντα «ἐνοχλητικὰ» καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Βουλὴν τῶν κοινοτήτων. (Γέλως.) Ἔτι περισσότερον, αἱ κυρίαι τοῦ θεωρείου, ἐὰν τὸ δρύφρακτον ἀφαιρεθῇ, δὲν θὰ ἐδύναντο νὰ φαίνωνται ἀπρόσεκτοι εἰς τὸν λόγον τοῦ ῥήτορος, ὁπόταν μάλιστα οὗτος εἶναι γνωστὸς εἰς αὐτὰς ἢ ταῖς ἐχορήγησε τὴν εἴσοδον. (Γέλως.) Ἔπειτα, προσθέτει ἀκόμη ἡ ἐπιστολογράφος κυρία, τὸ δρύφρακτον κέκτηται πλεονέκτημά τι καὶ δι' αὐτὰ πρὸς τούτοις τὰ ἔντιμα μέλη. Διότι δὲν θὰ ἐδύναντο οὔτε νὰ ἐξαπλόνωνται, οὔτε νὰ κοιμῶνται, οὔτε νὰ ῥογχαλίζωσιν ὡς συνήθως, ἐὰν ἦσαν ἐκτεθειμένα εἰς τὰ βλέμματα τῶν κυριῶν. (Γέλως.) Εἰς τὰ δρύφρακτα ἐνυπάρχει προσέτι καὶ ἕτερον εἶδος πλεονεκτήματος. Ἐφ' ὅσον θὰ ὑπάρχῃ τὸ δρύφρακτον δὲν θὰ δύνασθε νὰ διακρίνητε ὅτι ὁ Κ. δεῖνα ἢ δεῖνα τραυλίζει ἢ βραχυλογεῖ ἢ διακόπτεται, ὅταν ἡ δεῖνα ἢ δεῖνα κυρία εὑρίσκεται ἐν τῷ θεωρείῳ. (Ἱλαρότης γενική.)

Πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ὅλου τῆς συζητήσεως ταύτης, δέον ν' ἀναφέρωμεν καὶ ἕτερον ἀνέκδοτον, τὸ ὁποῖον διηγεῖται ὁ Κ. Γκράντλεϋ καὶ ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξάγει τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἀνάγκη νὰ δοθῇ πλειότερος ἀὴρ εἰς τὸ θεωρεῖον τῶν κυριῶν.

«Ἐπ' ἐσχάτων, βουλευτής τις τῆς Ἰρλανδίας, σύζυγος ὡραίας γυναικὸς, ἀπήγγειλε τὸν καλούμενον παρθένειον λόγον *(maiden speech)*, ἤτοι ἠγόρευσε τὸ πρῶτον.

Ἡ ἀγόρευσίς του ἦτο ἐπιτυχής. Τρέχει πρὸς τὸ θεωρεῖον ζητῶν ἐν αὐτῷ τὴν σύζυγόν του, ἵνα τῇ ἀναγγείλῃ τὴν χαρὰν ἢ νὰ δεχθῇ γλυκεῖάν τινα ἀμοιβὴν ἐνθαῤῥύνσεως. Ἀλλ' ἐν τῷ σκότει ἀπατᾶται καὶ ἐναγκαλίζεται τὴν δούκισσαν τοῦ * * *, ἥτις ἐδέχθη τὴν φιλικὴν ταύτην ἔκφρασιν μετὰ δυσαρεσκείας *(disgust)*.»

Ὁ δὲ Κ. Γκράντλεϋ προσθέτει·

«Τοῦτο τοὐλάχιστον λέγει *(at least so she said)*.»

ΔΙΚΗ ΑΡΑΒΩΝ. Πρὸ ὀλίγων μηνῶν τὸ Κακουργοδικεῖον τῆς Κωνσταντίας ἐδίκασε τρεῖς Ἄραβας καὶ μίαν Ἄραβα. Οἱ τρεῖς ἄνδρες κατηγοροῦντο ὅτι ἀπήγαγον τὴν γυναῖκα, καὶ κατηγόρουν τῆς γυναικὸς ὅτι συνώμοσεν εἰς τὴν ἀπαγωγήν της μετὰ τῶν ἀπαγωγέων.

Θέλετε νὰ μάθητε τὸ πειστήριον ὅπερ ἐπρόδωκεν ἕνα τῶν ἐνόχων; Τὸ πειστήριον τοῦτο εἶναι ταμβακοθήκη, μείνασα ἐν τῷ πεδίῳ τῆς συμπλοκῆς, διότι ἐγένετο συμπλοκὴ, πλησίον ἑνὸς ξίφους.

Ἡ ἀνάκρισις ἄρχεται. Τίς ἤθελε πιστεύσει τοῦτο;

— Διὰ τί ἀπήχθης; ἠρώτησεν ὁ πρόεδρος τὴν νέαν Ἀλτζιὰ, ἥτις, εἰκοσαέτις, ἔχει ἤδη τρίτον σύζυγον.

— Διότι ὁ Ἀλὴ-μπὲν-νουρὴ μὲ ἔδερεν, ἀπεκρίθη.

Ὁ Ἀλὴ-μπὲν-νουρὴ εἶναι ὁ τρίτος σύζυγος τῆς Ἀλτζιά.

Καὶ ὁ πρόεδρος καλέσας τὴν Ἀλὴ-μπὲν-νουρή.

— Ἡ σύζυγός σου, εἶπεν αὐτῷ, λέγει ὅτι τὴν ἔδερες.

Ὁ δὲ Ἀλὴ μπὲν νουρὴ ἀποκρίνεται·

— Εἰξεύρετε, κύριε πρόεδρε, αἱ γυναῖκες ἔχουσιν ἀνάγκην ἐνίοτε... (καὶ ὁ μάρτυς κάμνει περιστροφικὸν κύκλον μὲ τὴν χεῖρά του)· ἀλλ' ὅταν ἔφυγε, πρὸ καιροῦ δὲν τὴν εἶχον δείρει. Ἐν τούτοις εἴμεθα εἰς τὸν χρόνον τῆς Ἐλ-ἀῖδ-ἐλ-Κηβίρ.

— Τί εἶναι αὐτός;

— Μετὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Προβάτων ἢ τὴν ἑορτὴν τῆς Προσκυνήσεως, δὲν δυνάμεθα νὰ δείρωμεν τὰς συζύγους μας ἐπὶ ὀκτὼ ἡμέρας.

Ἄ! ἐὰν ὁ Σγαναρέλος ἐγνώριζε τοῦτο, «Πόσον μέγας προφήτης ἦτο ὁ Μωάμεθ αὐτὸς, ἤθελεν ἀνακράξει, ὅστις ἐπέτρεπεν εἰς τὸν σύζυγον νὰ δέρῃ τὴν γυναῖκά του, καὶ ὁ ὁποῖος δὲν ἐχαρίζετο εἰς αὐτὴν εἰμὴ ὀκτὼ μόνον ἡμέρας, καθ' ἃς δὲν ἐδέρετο!»

ΙΟΥΛΙΟΣ ΦΑΒΡ. Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, ὁ Ἰούλιος Φάβρος ἐζήτησε καὶ ἔτυχεν ἀκροάσεως παρὰ τοῦ Αὐτοκράτορος τῶν Γάλλων ἐν τῷ στρατοπέδῳ τοῦ Σαλὼν διὰ τὴν ἑξῆς αἰτίαν.

Ὁ μέγας οὗτος ῥήτωρ ὁ καὶ ἀκαδημαϊκὸς ἐπ' ἐσχάτων ἀναδειχθεὶς, ὑπερησπίσθη Ἄραβά τινα ἀγᾶν Μπὲλ-Χατζῆ καλούμενον, κατηγορούμενον ἐπὶ ἀποπείρᾳ φόνου κατὰ τοῦ λοχαγοῦ τοῦ Γαλλικοῦ στρατοῦ Δουανὼ, οὗ συνηγόρει ὁ δικηγόρος *Nogent-Saint-Laurens*.

Ὁ πελάτης του κατεδικάσθη παρὰ τοῦ κακουργοδικείου εἰς εἱρκτὴν εἰκοσαετῆ. Ὁ δὲ Ἰούλιος Φάβρος, ἐπανερχόμενος εἰς Γαλλίαν, ὑπεσχέθη εἰς αὐτὸν νὰ ἱκετεύσῃ τὸν Αὐτοκράτορα ἵνα μετριάσῃ τὴν ποινὴν καὶ, ἵνα ἡ ἱκεσία ἢ μᾶλλον ἀποτελεσματικὴ, ὁ ἄραψ ἀρχηγὸς ἐνεπιστεύθη εἰς τὸν συνήγορόν του ἕνα τῶν υἱῶν αὐτοῦ.

Ὁ νεαρὸς Ἄραψ ἔζησε χρόνον τινὰ εἰς *Rueil* παρὰ τῇ οἰκογενείᾳ τοῦ συνηγόρου τοῦ πατρός του. Ἐν αὐτῇ ἐδιδάχθη τὸ παιδίον, εὐφυέστατον ἄλλως, ἀρκοῦντα γαλλικὰ ὅπως δυνηθῇ, ἐὰν δοθῇ περίστασις, νὰ γίνῃ καταληπτὸν εἰς τὸν Αὐτοκράτορα προσπίπτον εἰς τοὺς πόδας του.

Ἀφοῦ ἐδιδάχθη τὸ τέκνον τί θέλει πράξει καὶ εἰς τὴν ἐντέλειαν ἔμαθε τοῦτο, ὁ Ἰούλιος Φάβρος ἀνεχώρησεν εἰς Σαλὼν μετὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀγᾶ καὶ ἐζήτησεν ἀκρόασιν, ἐν τῷ ἅμα δοθεῖσαν, ἀποροῦντος παντὸς τοῦ πλήθους.

Μετὰ τὸ δεῖπνον τοῦ Αὐτοκράτορος καὶ πρὸ μεγάλης τινὸς ἐπιθεωρήσεως ὁ ἀκαδημαϊκὸς δικηγόρος ἔμελλε νὰ εἰσαχθῇ.

Διὰ νὰ φθάσωσιν ὅμως εἰς τὸν Αὐτοκράτορα ὁ Ἰούλιος Φάβρος καὶ ὁ νεαρὸς αὐτοῦ συνοδοιπόρος, ἦν ἀνάγκη νὰ διέλθωσιν ὁλόκληρον τὸ ἐπιτελεῖον τοῦ στρατοῦ. Τὸ μέλαν ἔνδυμα τοῦ δικηγόρου ἐσκανδάλισέ πως ἐν μέσῳ τόσων στρατιωτικῶν στολῶν, καὶ μόνον ἤθελεν ἀρκέσει νὰ ἑλκύσῃ τὰ βλέμματα ἁπάντων, ἄνευ τοῦ ἐνδύματος τοῦ νέου Ἀλγερίνου, ὅστις ἐπηύξανε τὴν γενικὴν περιέργειαν.

Ὁ Αὐτοκράτωρ ὑπεδέξατο μετὰ πολλῆς φιλοφροσύνης τὸν ῥήτορα καὶ τὸ παιδίον. Τὸ παιδίον, ἅμα παρουσιασθὲν, προσέπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Αὐτοκράτορος καὶ λίαν καλῶς καὶ αὐτολεξεὶ ὡς εἶχε διδαχθῆ ἀπήγγειλε τὴν διήγησιν. Ὁ Αὐτοκράτωρ ἀνεσήκωσεν αὐτὸ μετά τινων λέξεων περιποιητικῶν καὶ τὸ ἔθεσεν ἐπὶ ἕδρας ἐφ' ὅσον συνδιελέγετο μετὰ τοῦ Ἰουλίου Φάβρου περὶ τοῦ ζητήματος τῶν ἀραβικῶν δικαστηρίων, ζητήματος ὅπερ τότε ἦν κοινὴ συνομιλία.

Ἡ ἀκρόασις παρετείνετο, ἐν δὲ τῇ διανοίᾳ αὐτοῦ ὁ δικηγόρος ἔβλεπε καὶ ἐνόει τὴν ἀνησυχίαν ἁπάντων τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ, περιμενόντων ἐπιθεώρησιν, ἣν μόνη ἡ παρουσία αὐτοῦ ἀνέβαλλεν.

Ὁ διάλογος διήρκεσεν ἓν τέταρτον περίπου τῆς ὥρας· ὁ δὲ Ἰούλιος Φάβρος ἀναχωρῶν ἔλαβε τὴν χάριν τοῦ πελάτου του.

Ἀλλ' ἀναχωρῶν ἐδέησε ν' ἀκολουθήσῃ τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἣν καὶ ἐρχόμενος διῆλθε, καὶ νὰ διαπεράσῃ ἐκ νέου τὴν καταστίβουσαν ἐκείνην θάλασσαν ἐκ παρασήμων, ἐπωμίδων, λοφείων καὶ περικεφαλαιῶν. Ὁ Αὐτοκράτωρ, φέρων στολὴν στρατάρχου, ἠκολούθει πλησιέστατα τοὺς δύο ξένους του, ὧν ἡ ἀναχώρησις ἀνεμένετο πρὸς ἔναρξιν τῆς ἐπιθεωρήσεως.

Ὁ Ἰούλιος Φάβρος διῆλθε καὶ αὖθις ἐνώπιον τοῦ πυροβολικοῦ ἐν μέσῳ βλεμμάτων ἐστηλωμένων ἐπ' αὐτὸν, καὶ ἦν ἤδη εὐχαριστημένος ὅτι τέλος ἀπηλλάχθη τῆς καταναγκαστικῆς ταύτης παρουσιάσεως, ὅταν τῷ ἀνήγγειλον ὅτι ὁ Αὐτοκράτωρ ἐκάλει αὐτὸν μετὰ τοῦ παιδός. Ἠναγκάσθη λοιπὸν νὰ στραφῇ ὀπίσω καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ ἐν μέσῳ τῆς καταπληκτικῆς ἐκείνης ποικιλίας τῶν στολῶν. Τότε δὲ ἔμαθεν ὅτι ἡ Αὐτοκράτειρα ἐπεθύμει νὰ ἴδῃ τὸν νέον Ἀλγερῖνον.

Ἰδοὺ λοιπὸν διὰ τί ὁ Ἰούλιος Φάβρος ἀνεκλήθη, ἰδοὺ διὰ τί εὑρίσκετο δεύτερον ἤδη ἐνώπιον τοῦ Αὐτοκράτορος. Ἐπρόκειτο νὰ ὁδηγήσῃ τὸν παῖδα παρὰ τῇ Αὐτοκρατείρᾳ, καὶ ἐνταῦθα ὑπάρχει τὸ μᾶλλον πρωτότυπον καὶ μᾶλλον δηκτικὸν ἐπεισόδιον τῆς ἀξιομνημονεύτου ταύτης ἀκροάσεως.

Ἦτο ἀνάγκη νὰ διατρέξῃ διάστημα τεσσαράκοντα μέτρων ἵνα φθάσῃ τὴν Αὐτοκράτειραν. Ὁ Αὐτοκράτωρ βαδίζει, παρ' ἑαυτῷ ἔχων τὸν Ἰούλιον Φάβρον, ἐκ χειρὸς κρατοῦντα τὸν νέον Μπὲλ-Χατζῆ. Ἅπαντες οἱ περιϊστάμενοι ἦσαν ἀσκεπεῖς, ἐκτὸς τοῦ Αὐτοκράτορος. Αἴφνης ὁ μονάρχης λέγει εἰς τὸν δικηγόρον· «Καλυφθῆτε!»

Κρίνατε τὴν ἔκπληξιν τοῦ ῥήτορος ἐνώπιον τῆς ῥητῆς ταύτης διαταγῆς. Ἐφαντάσθη τὸν χωρικὸν Μιχὼ συνοδεύοντα τὸν Ἐῤῥῖκον Δ'. Ἔπρεπεν ὅμως νὰ ὑπακούσῃ ἢ νὰ καταστῇ γελοῖος ὡς ὁ Μικρὸς Ἰωάννης μετὰ τοῦ Περῤῥαὶν Δανδίνου.

—«Καλυφθῆτε!... — Ὦ! ἀλλά... — Καλυφθῆτε, σᾶς λέγω. — Ὦ! Μεγαλειότατε, εἰξεύρω καλῶς τί μ' ἐπιβάλλει ἡ τιμή· — Μὴ καλυφθῆς λοιπὸν διόλου!»

Ὁ Ἰούλιος Φάβρος ἐκαλύφθη· ἀλλ' ὁ μέγας αὐτὸς πῖλος, ὃν ἔθεσεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του, ὁπόταν τοσοῦται περικεφαλαῖαι, τοσοῦτοι στρατιωτικοὶ πῖλοι, ἐκρατοῦντο εὐλαβῶς εἰς χεῖρας, ὁ μέλας αὐτὸς πῖλος τῷ ἐφάνη πλήρης ἀνθράκων πεπυρακτωμένων. Κατέκαιε τὴν κεφαλήν του, καὶ εἰς ὑμᾶς ἀφίνω νὰ φαντασθῆτε ὁπόση ὑπῆρξεν ἡ χαρά του ὅταν ἔφθασε πλησίον τῆς Αὐτοκρατείρας, καὶ κατ'ἀνάγκην ἀπέβαλε τὸν πῖλον αὐτὸν καὶ ἀπεκαλύφθη ὡς ἅπαν τὸ πλῆθος.

Τότε ἡ Α. Μεγαλειότης ἠσπάσθη τὸν παῖδα καὶ ἐλάλησεν αὐτῷ πάνυ φιλοφρόνως... Μετὰ ταῦτα ὁ Ἰ. Φάβρος ἀνεχώρησε, καὶ ἤρξατο ἡ ἐπιθεώρησις.

Εὐφυεστάτη εἰρωνεία ἀπολύτου μονάρχου πρὸς ἄκρατον δημοκράτην. ΔΙΚ.

ΑΡΓΥΡΟΣ ΕΝ ΚΑΘΑΡΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙ. Δύσκολον εἶναι νὰ ἐπιτευχθῇ μέταλλον ἀπολύτως ἐν καθαρᾷ καταστάσει, ἐπειδὴ δὲ πολλάκις καὶ ἡ ἐλαχίστη ποσότης κράματός τινος οὐσιωδῶς μεταβάλλει τὰς ἰδιότητας τοῦ μετάλλου, πολλῶν ἐξ αὐτῶν οἱ χαρακτῆρες δὲν εἶναι ἀκριβῶς γνωστοί. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἄργυρον ἡ ἐπιστήμη ἔκαμε μέγα πρὸς τὴν πρόοδον βῆμα, διὰ τῶν ἐργασιῶν τοῦ ἐν Ἀθήναις καθηγητοῦ κυρίου Χρηστομάνου, ὅστις ἔλαβε τὸ μέταλλον τοῦτο, ἀποκεχωρισμένον παντὸς κράματος, δι' ἀποστάξεως. Ἦτο γνωστὸν ὅτι ὁ ἄργυρος εἰς λίαν ὑψηλὴν θερμοκρασίαν εἶναι ὀλίγον τι πτητικός· ἀλλὰ ὁ κ. Χρηστομάνος μεταχειριζόμενος εἶδός τι χωνευτηρίου, ἐξ ἀσβέστου πεφρυγμένης, ἀπολαμβάνει διὰ τῆς διὰ φλογὸς θερμάνσεως μίγματος ὀξυγόνου καὶ ὑδρογόνου, ποσὸν ἀργύρου ἐξαχνιστοῦ ἀρκοῦν διὰ τὰς πειραματικὰς παρατηρήσεις. Τὸ μέταλλον ἐν τῇ καταστάσει ταύτῃ ἔχει χρῶμα λευκὸν ἀπαστράπτον τὸ εἰδικὸν αὐτοῦ βάρος, 10,575, εἶναι μεγαλείτερον τοῦ συνήθους σημειουμένου. Μεταβληθεὶς εἰς φύλλα λεπτότατα γίνεται διαφανὴς καὶ λαμβάνει χρῶμα ὑπόγλαυκον, ἐὰν κρατῆται οὕτως ὥστε νὰ διέρχηται δι' αὐτοῦ τὸ φῶς, ἀλλὰ τὸ χρῶμα τοῦτο μεταβάλλεται εἰς κιτρινόφαιον, ἐὰν τὰ φύλλα ἦναι παχύτερα. Διαλύεται εὐκόλως εἰς νιτρικὸν ὀξὺ, εἰς πυκνὸν θειϊκὸν ὀξὺ θερμὸν, καὶ εἰς θερμὴν διάλυσιν κυανούχου καλίου. Ἐὰν δὲ θερμάνωμεν τὴν ἀργυροῦχον διάλυσιν μέχρις 60^0 ἢ 70^0 Κ. καὶ βυθίσωμεν ἐν αὐτῇ σωλῆνα ἐξ ὑάλου ὀλίγον θερμὸν, ἀποτίθεται ἐπὶ τούτου στρῶμα ἀργύρου ὁμοειδὲς, ὅπερ γίνεται παχύτερον ὅσῳ χρονιώτερον κρατοῦμεν αὐτὸν ἐμβεβαπτισμένον. Ἐὰν πάλιν θερμάνωμεν, ἐντὸς ὑδραργύρου, μέχρις 110^0 Κ. ὑάλινον δοκιμαστήριον σωλῆνα καὶ ἐμβαπτίσωμεν αὐτὸν ἐν ἀργυρούχῳ διαλύσει, ἀμέσως ἀποτίθεται ἐπ' αὐτοῦ στρῶμα μεταλλικὸν λευκοῦ ἀμαυροῦ χρώματος, ὅπερ ὅμως παρατηρούμενον ἐσωτερικῶς κατοπτρίζει ὡς λαμπρὸν κάτοπτρον. Σωλὴν δὲ οὕτω παρασκευασθεὶς, κεκαλυμμένος δηλ. ὑπὸ λίαν λεπτοῦ μεταλλικοῦ στρώματος, καὶ πεπληρωμένος χλωρίου καὶ ὑδρογόνου κατ' ἴσους ὄγκους, ἐξερράγη ὑπὸ τὴν ἐπενέργειαν τοῦ ἡλιακοῦ φωτός. Ἐν ἑτέρῳ ὅμως σωλῆνι κεκαλυμμένῳ ὑπὸ παχυτέρου μεταλλικοῦ στρώματος δὲν ἐγένετο ἔκρηξις. (Univers Illustré).

ΜΕΤΑΛΛΙΚΑΙ ΠΗΓΑΙ ΙΤΑΛΙΑΣ. Ἡ διεύθυνσις τῆς γενικῆς στατιστικῆς τοῦ Βασιλείου τῆς Ἰταλίας ἐδημοσίευσεν ἐσχάτως ἀξιοπεριεργοτάτας πληροφορίας περὶ τῶν ἐν τῷ Κράτει εὑρισκομένων μεταλλικῶν πηγῶν. Ὁ ὁλικὸς ἀριθμὸς τῶν πηγῶν τούτων ἀναβαίνει εἰς 1629 ἐκ τῶν ὁποίων 268 εὑρίσκονται ἐν Τοσκάνῃ, 184 ἐν Ἐμιλίᾳ, 179 ἐν Καμπανίᾳ, 118 ἐν Λομβαρδίᾳ, 113 ἐν Καλαβρίᾳ, 108 ἐν Μαρκίᾳ (Marches), 107 ἐν Πεδεμοντίῳ, 82 ἐν Σικελίᾳ, 60 ἐν Σαρδινίᾳ.

Ἐκ τῶν πηγῶν τούτων 135 παράγουσιν ὕδωρ κάτω τῶν 12 βαθμῶν, 661 ἀπὸ 12—14, 350 ἀπὸ 15—18, 324 ἀπὸ 19—23, 824 ἀπὸ 44—50.

Τὰ ὕδατα 50 στασίμων πηγῶν ἔχουσι θερμότητα πλέον τῶν 50 βαθμῶν. 713 δίδουσι πλέον τῶν 2000 λιτρῶν εἰς 24 ὥρας.

Ὑπὸ χημικὴν ἐξεταζομένων ἔποψιν τῶν πηγῶν τούτων, παρατηρεῖται ὅτι,

471	τὰ ὕδατα	εἶναι	σιδηρεϊωδοῦχα.
320	»	»	ἁλατοῦχα.
122	»	»	σιδηροῦχα.
249	»	»	ἁλατοσιδηροῦχα.
83	»	»	βρωμοϊωδοῦχα.
64	»	»	ἁλατοθειϊκά.
63	»	»	θειϊκοϊωδοῦχα.
61	»	»	ὀξυοῦχα.

Ἐκ τῶν πηγῶν τούτων 853 ἀνελύθησαν χημικῶς. Ὑπὸ ἰατρικὴν ἔποψιν

304	εἶναι	διὰ χρῆσιν	λουτρῶν
484	»	» »	πόσεως
291	»	» »	λουτρῶν καὶ πόσεως.

Ὑπάρχουσιν 134 καταστήματα λουτρῶν ἐξ ὧν

36	εἶναι	ἐν Τοσκάνῃ
17	»	Πεδεμοντίῳ
16	»	Λομβαρδίᾳ
16	»	Ἀβρούζαις καὶ Μολίσῃ
14	»	Βενετίᾳ
7	»	Σικελίᾳ
8	»	Ἐμιλίᾳ
8	»	Ὀμβρίᾳ
4	»	Σαρδινίᾳ.